

31/9/29

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 15 } చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ జనవరి నెల 2-వ తేది శుక్రవారము } No. 245
సంపుటము ౧౫ } శ్రీ ప్రభువనానుసంవత్సర పుష్యమాస బహుళ త్రయోదశి. } సంచిక ౨౪౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిముందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకువేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును, వాయు పోట్ల
కాపును, పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును,
పోట్ల బోగొట్టును, బెగుకుల భేదించును,
వాపుల రూపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును,
మరదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్నివిధములగు
నొప్పులకు సంతోషింపటిది.
పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబు శెట్టిపీఠి, మద్రాసు
ఈ
249, ఫ్రేరిరోడ్డు, పోర్టు, బొంబాయి.

"Largest Importers, & Dealers in various Chemicals required for Dyeing, Bleaching & Calico Printing purposes & also for Soap Factories. Fresh consignments every month. Write for Particulars"

TRIBHOVANDAS KHIMJI & Bros
Princess Street,
BOMBAY 2.

4445

వీటియొక్క సగుణములను గుఱించి యిదివరకే అందరికిని
బాగుగా ఎల్లచోట్లయందును తెలిసియున్నది
అట్లు తెలియని వారు ఆ అసంపకతక్షణము

మా లోకామయమార్ కస్టూరిస్కాత్రలను

Regd
adreMark

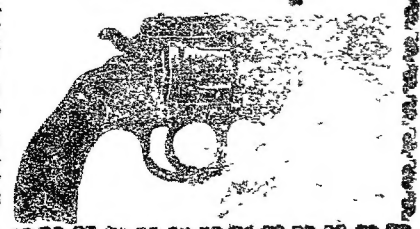

తెప్పించి, ఒకరక వాదిన మీద ఒక్కొక్క ప్రత్యేకముగా చేయబడినది. (కలిపినను అడుగకయే
మాకు వచ్చుచున్న ప్రత్యేకముగా చేయబడినది.

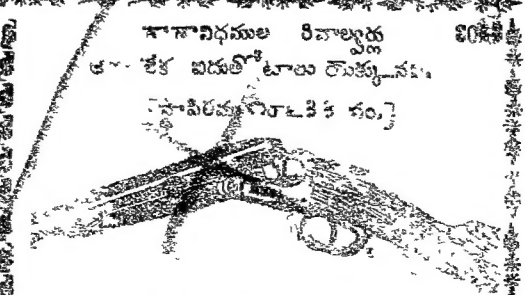
ఇది మేలైనకస్తూరి, కంఠములపై, అపూర్వమైనచేయబడినది. ముగిసినది చేర్చి, కాస్తూరి క్రమాగా తయారు
చేయబడినది. కాంచాలముతో గాని, విడిగా గాని ఉపయోగించవచ్చును. తలబిచ్చుకలు, దగ్గులు, శిశువులు
అత్యంత, ప్లేగు, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి వీలలు వడిసెము, ప్రక్కల శుద్ధు, అగ్నిమాంద్యము, మలబద్ధము
బలహీనత మొదలగువాటికి సమర్థవంతముగా పనిచేయును. స్త్రీలు వసివీలలు ముసలివాకు మొదలగువారికి
అవ్యక్తమానము. 250-300 మత్రలు గల బుడ్డి 1 కి ధర రూ 0-4-0 కి పోస్టు ఖర్చు 0-4-0 కి. పోస్టుఖర్చు 4
తో సహా రూ. 1-8-0, 12 కి రూ. 2-8-0, 25 కి రూ. 5-8-0. 594

భిషగరత్న శాశ్వత వేంకటాచల పండితులు, పొప్పైటరు.
శ్రీ సీతారామవైద్యశాల, మైసూరు.

మొట్టొకటే తులసాకీ కుప్రసిద్ధముగ
కంపెనీవారిచే చేయబడినది.

ధరలు
సరసము.
క్యాటలాగు
ఉచితము.

వాణిజ్యములో టా తులసాకీ కుప్రసిద్ధముగ
యం. వి. రామానుజం శెట్టి అందు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. (2088)

1927-28 సం॥రము

మద్రాసు పంధములు

గిండి

రెండవ స్వింగు మీటింగు

మొదటి దినము

21-1-1928 శనివారము

మా న స్థాల్లా సి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వలసలభము! (పోస్టుఖర్చులపై తేల్చుము) గుర్రముధికము!
శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి చేతకాకల
కిమాత్రలువివాహమును. అత్యంతము, అరుచి, ఆస్థులంతలు,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వోంగముల
యందు బలతయము, పీకడ, పార్శ్వపునొప్పులు, శిరస్సు,
ప్రేక్షు, అగ్నిలు మొదలగువారియందు గలగల. పొప్పైటరు
చోగొట్టి దేహమును మోచి అంత్యమునకు దిల్చును.
ఈమాత్రలు వేళాచేసినొప్పులకు మోచుదేహము
ఇందు అనుచు మీదభూం చేసినది. ఉపయోగమును
చేయుచేత, చరమసాధనముగా ఈ మాత్రలు వివిధ
విధముల వాడవలసిగా నిలుచు తెలియగలదు.
చిరుకాము

అయ్యుద్వేద ప్రాప్తినిలయం

పోస్టు నిజమాలా, మెదక్, కృష్ణానది

నువర్ణ సుందరరసము పహామేహములకు సరి
తేది. 11 11 11 తేది
సుందర శాస్త్రీగారిచే కవిత్వబడినది. ఎటువంటి పహామేహ
ములను గుర్తునకు. ఇకాదేకను అనవసరము. 50 మాత్రము
రూ. 5/ వాడువిధము ముద్రాణం వంపబడును. 2126
3 ఆర్థరసాయనశాల. ముక్కల. కృష్ణ

మదన కామేశ్వరిలేఖము 1

బహుమతిగాలిటి కల్పనము—మేహము, నిక్కాక,
నిప్పుడు, కుక్కనము, అతిమాత్రము మొదలగువాటిని హరించి
మంచి బలమును, శిర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, సంతానమును
గలిగించును. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 రులముల డబ్బీలు 1-4-0
పాలనగంధిలేఖము—రక్తకుగ్ధి శ్రేష్ఠమయినది
పహామేహము, మేహాదాదలు, మచ్చలు, యితరవర్ణరోగములు
క్షయింపులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలుచాలును.
20 రుల డబ్బీలు 1-4-0 వి.వి. ఖర్చులు చేరు. 2126
పి.సి.సి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిచేసి-నెల్లూరుజిల్లా

FREE 'Good Health & Dental Welfare'
"కడిగినపల్లు కదలదు, తోమినపల్లు
తొలగదు."

Apply to:—
Dr. H. Venkata Rao, L. M. & S.
కొంత్తేశాలము థియేటర్ ఆనువత్రిలో
దంత వైద్య నిపుణులై యున్నవారు.
250, చై నాబాదకోడ్డు, పుష్పలంగడి పోలీసుస్టేషనుకు
4246 ఎడకు, మదరాసు.

శరీర మర్శాస్త్రము

ఆంగ్లభాషలో ఇట్టి ఆశ్చర్య
కామ్య శాస్త్రము యిదివరకు
విహింపబడలేదు. ఇందులో శ్రీ పురుషుల క్ష
ణములవారి అవయవ విలక్షణము.
శృంగార రహస్యములు మొదలగు వివి
ధములు పూర్వము మహాపురుషు
లుమర్శముగా ప్రాసే పెట్టబడిన పు
స్తకములనుండి ప్రాయబడినది.
భర. రు. 1-0-0 వి.వి. ఖర్చు 0-7-0.
యం. ఎస్. నరస్వతి అందు కంపెనీ,
2289 నెం. 9. ఆరుముగంపిడి, మదరాసు

ఆహా!! ఎంతమోసము

శ్రీ గవర్న మెంటువారిచే సహాయము పొందుచున్న
(State-aided) మా కేర్టరీలో తయారయినటువంటి సిల్కు
బట్టలు ఇండియాలో ప్రతిమార్కెట్టులోను 1928 సంవత్సరము
నుండి అనగా 18 సంవత్సరములనుండి అమ్ముచున్నవనీ సంగతి
అందరకు తెలిసిన విషయమే.

1924 సంవత్సరములో గవర్నెంటువారి ప్రోత్సాహము
వల్ల లండనులో జరిగిన బ్రిటిష్ ఎంపైర్ ఎగ్జిబిషనుకు మా
సిల్కు బట్టలు పంపించియున్నాము. పదరు బట్టలుకులండనునుండి
మాకు ఒక మెదలెన్నూ ఒకే సర్టిఫికేటున్నూ బహుమతి యిచ్చి
యున్నారు. ఇందువల్ల మాబట్టలయొక్క శాస్త్రీయమున్నా అం
దమున్నూ మీరే యూహించగలరు.

యితేమల కొండరు ప్రజలను మోసపుచ్చే తలంపుతో
శాస్త్రముకొనిబట్టలు తయారుచేసి మాబట్టలతో అని నమ్మించి
మోసపుచ్చుచున్నారు.

మా కౌలూకు ప్రతిబట్టలందును మా పేరువుండును. మా
పేరుతో పున్న బట్టమాత్రమే మాబట్టలని నమ్మవలెను. కావల
సినయెడల స్వాంతుల పంపిస్తూ ధరలు తెలియపర్చగలము.

ముప్పన సోమరాజు అండ్ సోన్స్,

శ్రీ లక్ష్మీ సిల్కు మేన్యూఫ్యాక్చరీంగువర్కు
ప్రావయిటర్సు, పెద్దాపురము
కుర్చిగాఫ్ అడ్రెసు "సిల్కుగుడ్సు" 3358

వివాహార్హ వయః ప్రమాణము

మొచ్చియటకు శాసనము
17-1-28 తేది సాయంకాలము గోకలేహలో దా||
అనిబిసెంటుగారి యధ్యక్షతన గొప్పబహిరంగపథ జరిగెను.
అనేకమంది విద్యార్థులు కొందరు వారీమణులును వధ సలం
కరించిరి.

డా|| అనిబిసెంటుగారు
(ప్రారంభోపన్యాసము నొసగును యిట్లనిరి:—ఈ సభ
ముఖ్యముగా మద్రాసు యువకులచేతనే సమావేశపరచబడినది.
వివాహార్హ వయః ప్రమాణము మొచ్చియట విషయములో
నాకెక్కువ ప్రశ్నగలదు. కారణముగా చట్టములో నూచింప
బడిన వయః ప్రమాణము చాల తక్కువగానుండుట విచారకర
ముగానున్నది. దేశముయొక్క న్యాయ చట్టము పీలసంతకవర
కు ప్రకృతి న్యాయము ననుసరించియుండవలెను. ప్రకృతి ని
యముల నతిక్రమించుటచేలన స్వల్పకాల జీవితము, బాల్య
వృద్ధాప్యము మొదలగు యనర్థములు పంభించుచున్నవి. గత
కాల ది యేండ్ల నుండియు వకులలో చి నా హా
సంబంధమును మతాచారముల పట్ల నిరోధ భావ
మునయించియున్నది. పీఠంపేరును బాల్యవివాహమునకు
ప్రతిహేతుగ చేయున్నారు. బాల్యవివాహములవలననే బాల
వితంతువుల సంఖ్య వృద్ధిచుచున్నది. ఇది మహాకూరకార్య
ములలో నొకటి. వివాహసంబంధమును సంస్కార ప్రయత్ని
ములను ప్రభుత్వమునా రెల్లపును నెదిరించుచునేయున్నారు. భా
రతదేశమును ములకనచేయుటకు మేయోకన్య మొదలగు గ్రం
థకర్తలవారల పయోగింపబడుచున్నది. కారణముగా చట్ట
ము ప్రవేశ పెట్టబడినపుడు ప్రజల యభిప్రాయమును చెలిసి
కొనుటకై యీ చట్టము ముందుగా ప్రజలకు ప్రకటింపబడవల
యు నని ప్రభుత్వము వారు గోరిరి. ఆ విధము న
కాలవారము గా విం చి దా ని న మ లు లో పెట్టుటకు
కాసనపథ్యులకు సాధ్యపడవలెనని లెలచిరి. చట్టము
లో నూచింపబడిన వయః ప్రమాణము చాల తక్కువగానున్నది.
పురుషులకు 21 స్త్రీలకు 16 ఉండెన బాగుండును. ఇట్టి సవరణ
కు నేను వ్యతిరేకముగా నంగీకరించెదను.

ది|| బి|| సి. ఎ. విశ్వనాథశాస్త్రి
యీ క్రింది తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి:—
"పదునెనిమిదేండ్ల వయస్సుగల హిందూబాలకును
పదునాలుగేండ్ల వయస్సుగల హిందూబాలకును వివాహ
ములు జరుప గూడదని నెట్టనే కాసన మేర్పడవలయునని
యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు. అనెల్ల సభలో
ప్రవేశ పెట్టబడిన సావనిలాస కారణముగా చట్టము నకు ను
మద్రాసు కా స న స ధ ర లో ప్ర వేశ పెట్టబడిన దా|| ముత్తులక్ష్మీగారి చట్టమునకును వై తీర్మానము
సారముగా నున్నంతవరకు యీ సభవారు తమయనుమతిని చెలు
పుచున్నారు.

ఈతీర్మానము సభవారి యామోదమును బడయవలయు
నని చెప్పుచు ఉపన్యాసకులు మనుస్మృతి నుండియు, వసిష్ఠ
స్మృతినుండియు, వారదస్మృతినుండియు కొన్ని శాస్త్రప్రమా
ణములను జూపి, యిట్టి సంస్కారములన హిందూమతమున
కేవలము భంగము చాటిందని నిరూపించిరి.

సి. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు
తీర్మానమును అనువదించుచు శాస్త్రములు ప్రకృతి
న్యాయమునకు విరధముగా నున్నయెడల అట్టి శాస్త్రములన్ని
యు సమద్రుమ్మలో త్రోసివేయబడవలయు నని నుడిచిరి.

శ్రీనివాసాచార్యగారు
తీర్మానమునకు ప్రతిహేతులుగా ములూడిరి.
టి. వరదరాజులునాయుడుగారు
18,14 సంవత్సరములకు బదులుగా 21,16 ఉండవల
యునని యొక సవరణకు ప్రతిపాదించిరి.

పి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు
యీ సవరణను అనువదించిరి. వై సవరణతో తీర్మా
నము బోల్లకురాగా యిద్దరు ప్రతిహేతులతో తీర్మాన ముమో
దింపబడెను.

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

భవిష్యత్తునుగురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు(వ్రాయుటకు
రూ. 1-0-0. వై ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 అవును. ప్రశ్న(వ్రాయు
టకును తెలుపవలెను. సభ్యకార్యములయందును జయము
పొందుటకు "జయభారతదేశ" తాము 1 కి రూ. 2-0-0, వి. వి.
ఖర్చులు. 0-4-0 2598
వి. కే. శరణోపాచార్యులు, తిరుత్తణి, చిత్తూరుజిల్లా

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(20-1-28)

నీమజపురి దినుసులు
ఇరువది గజముల పీస్ ధరలు రు. అ. 2
కారికొముల్లు—22 X 22 ముగిసముక్క (2) 8-12-0
" సరాసరికము 7-18-0
కారికొముల్లు—22 X 22 "మూలము" (2) రు
" సరాసరికము (20 X 20) రు
కారికొముల్లు—22 X 22 శేరుకములు (2) రు 8-2-0
" సరాసరికములు రు 7-8-0
తెలుపుముల్లు—1708 (నెట్) రు 12-4. గ్లాస్ 9000
(నెట్) రు 12-4 1702 రు 10-0-0 ఎల్. ఎల్.
78, రు 8-6-0 89/899 రు 13-8-0; జి. జి. 78
రు 8-1; 7868 రు 8-0; 78078 రు 7-14; జి. 78
రు 7-4-0.

తెలుపు వర్టింగ్స్—H. K. 62 రు 17-0-0;
నూలు

40 నెంబుల పీసు (5 శా కట్టులు)—రూ. 5.4-6
చలువ (కొంక) రు 6-18-0; చలువ ("ఎనిటిక్లెట్") రు 6-5-0;
చలువ (కాగకన్యక) 6-8-0 చలువ (గుప్తి) రు 6-11-0 చలువ
(గడ్డెండా) రు 7-10-0 వచ్చుర్రము (పుర) రు 7-4; వడవ
(పుర) రు 7-8; నూలువ్యాపారి రు 6-14-0;
40 జూబ్ (పదిశాసులకట్టు) వక్షర్రము రు 11-0-0
60 పీసు (5 శా కట్టులు)—అవకతైర రు 14-12, నెంబు
రు 15-8; "డంబుల్స్" (పుర) 15-6-0 రాబ్బులు (పుర) రు
18-0; రుదుకారము రు 9-0-0 ఎల్ల గడి మూరము రు 8-18-6.
ఇత్తడిరేసులు—(డిజ్ మేక్) రు 235.
రాగిరేసు రు 275

నీమెంట్ పీసు నెలం:

గోగ్ పీసు ("చెయ్య") రు 11-2-0.
జర్మన్ "లేడి" రు 9-8-0.

చక్కెరములు యొక్క ధర:
కావా "లేడి" రు 28-7-0.

ఫిబ్రవరి 28-6. మార్చి 28-8.
వేరుసెనగ నూనె

"ఇంగ్లీషు బాకుధరలు"—గానుగ రు 118.
ఆముదము

(మిల్ డెలివరీ) రు 108.
పదును చేసినతోలు రతి 1-3 ధరలు

అత్తతోలు (7 టు 7½) "అవకంట్రిస్" రు 1-9-9; 1-9-6
" (8½ టు 9) " రు 1-7-9 టు 1-8-6
" (లేరిక) " రు 1-9-6 టు 1-10-6
" (8½ టు 9) తెంకునూనె రు 1-8-9 టు 1-9-0
" (7 టు 7½) " రు 1-9-8 టు 1-10 0
" (లేరిక) " రు 1-10-6 టు 1-11-0
" (8 టు 8½) తెంకనూనె రు 1-7-8 టు 1-8-8
" (8½ టు 9) " రు 1-8-6 టు 1-9-9
" (7 టు 7½) తెంకనూనె రు 1-8-8 టు 1-9-9
" (7 టు 7½) పిలూకు రు 1-8-8 టు 1-9-8
గజతోలు రు 0-14-9 టు 0-15-6
గజదూడతోలు రు 1-8-0 టు 1-6-9
అత్తదూడతోలు రు 2 0-0 టు 2.2.6

తులసి

తులసి మొక్కయొక్క ఆయుర్వేదికయలను చెలుపు
గ్రంథము. సర్వవృత్తిక క్రిమీ కీటకాది విషములను, కఫము
బాధ్యములను, చంటిబిడ్డల జబ్బులను వదుల్చు తులసి
దోషములను, తులసి మహాత్మ్యమును, తులసి పురాణ
మును, తులసి పటలములను, తులసి గోమిత్ర వాసుములను,
తులసి పూజయిన ముందు వ్రాయబడియున్నది. వైద్య
లకు, వైద్యేతరులకు, స్త్రీలకు మిశ్రు ఉపయోగమైన
గ్రంథము. చల 8 అణాలు. పొమ్మపుర్లు 8 అణాలు.
కేసరికుటీరము,

ఆయుర్వేద దోషధరాలు, ఎగ్గురు, మదరాసు.
*****

అమ్మతాంజనం డిప్లో, బొంబాయి - మదరాసు.

గోడల నలంకరించుటకు తగిన పాగనైన, చిత్రపటములు

ప్రపంచమునకు సూర్యుడు, చంద్రుడు, నక్షత్రము, అగ్ని మొదలగువాటిచే వెలుగుతు గలిగినవృత్తు మానవుడు గూఢమును మూచుచున్నాడు. తరువాత వాటికి వామము లివ్వ బడుచున్నవి. సాహిత్యము, రూపములు, అందమైన కళల ననుసరించి వేరు లివ్వబడుచున్నవి. ఆర్తి ము. ఎం. ఎస్. కర్మ గారిచే వ్రాయబడిన అందమైన చిత్రముల మిక్కిలి ఉత్కృష్టమైన రూపములు. ఈవిగున తెలుపబడి యున్నవి.

1. "రాబోవు కలికావతారము" ఒకేరంగులో వ్రాయ బడినది. "నూతనయుగము" సూర్యరశ్మి, నీవ, బీవాత్మ పర మాత్మ మొదలగు సాధ్యమంతట చిత్రించబడినది.

ధర రు 2-8-0.

2. "వేదనారాజు" ప్రళయమునందే వేదమును కక్షించుట. ఒకే రంగునందు చిత్రించబడినది. "పరికుర్వత" చిహ్నము గాగలది.

ధర రు 2-0-0.

3. "బుద్ధదేవుడు బోధివృక్షము కిందయుండుట" ఒకే రంగులో చిత్రించబడినది. "కాంతము" చిహ్నముగాగలది.

ధర రు 2-0-0.

4. "గోపాలకృష్ణ గోక్షే." "పరిత్యాగము, నేప" సాధ్య కృతముగా గలది

ధర రు 2-1-0.

వైన తెలుపబడిన వన్నియు చిత్రకళయందు చాల గొప్పవి. చట్టమువేసి గోడకు వీటిని తగిలించిన మంచినీలి, గజపురు.

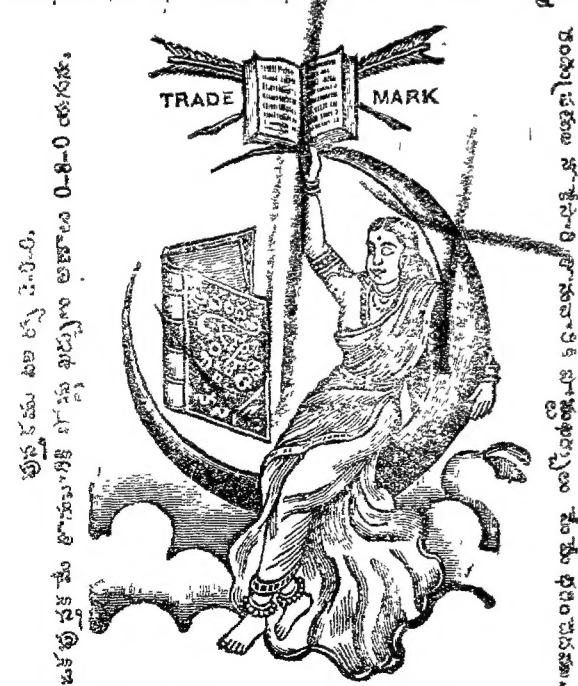
పటము సైజు 14 "X 20" ఈదిగువ తెలుప బడిన విలాసమునందు దొరకును.

M. S. SARMA & SONS,
Art Publishers
20, Alangatha Pillai St. Triplicane, Madras

ఆంగ్ల భాషా పరిచయము తేలివారలకు బహుముఖముగ కేర్పరచుటకు కొనబడు తెలుగు ఆర్థములతో నుండు

ఆనంద ఆంగ్ల భాషా బోధిని

అను గ్రంథము మిక్కిలి సహకారిగ నుండును. ఇది 700 పేజీలును, చక్కని కాల్గ్రామము భారతకథలును, ఆకథలకు సంబంధించిన 16 అప్సెట్లనుపటములు గలిగియున్నది.

దీనియందు ప్రతిపదమునకు తెలుగు ఉచ్చారణ, ఇంగ్లీషు తదను, ఆర్థము చేర్చి వేర్వేరుకొనువారలకు బహుముఖముగ తేలియుండుము ముద్రించినవారము. ఇంగ్లీషు పాఠశాలలో 10 సంవత్సరములు వేలకొలదిరూపాయలు ఖర్చుచేసి సంపాదించిన జ్ఞానమును ఇంటియందుండియే సంపాదించవచ్చును. ఉపాధ్యాయులు పెదక పనిలేదు. గ్రామోద్యోగులు, కరణములు, దొరలతో సంబంధముగల బట్టదొంగ, వంటవారలు, మరియుతర సిబ్బందిలు వీరిలకును, ఆంగ్ల భాషాపరిచయము లేనివారలకును, ఈ ఆనంద ఆంగ్ల భాషాబోధిని చాల ఉపకారిగ నుండును. ప్రతికొలుంబమునకును ఇది ముఖ్యవ్యక్తము.

ఆనంద బోధిని ఆఫీసు,
పోస్టుబాక్సు నెం 167, మద్రాసు. (1421)

కృష్ణాజిల్లా యెన్నికలకేస్

17-1-28

ఉత్తర సాక్ష్యము

(స్వకీయవిలేఖరి)

9 వ సాక్షి మండల రామస్వామి, కాపు, తలగడదీవి

గత కానసభ యెన్నికల నెరుగుదును. నేను మీర్జా పురం రాజాగారి తరపున పనిచేసినాను జగన్నాథరావునాయుడు రమణయ్యనాయుడుగార్లు నాకు కలువబడి వత్తు పనిచేయమని అడిగినారు. 1926 మేలో అడిగినారు. తేది జ్ఞాపకము లేదు. ఆ పృథినించి వారి పక్షమున పనిచేసినాను. అప్పుడు నేను తాలూకా బోర్డుయెన్నిక మెంబరును రెండవ పర్యాయము యెన్నికొనబడితిని. తరువాత నన్ను టెంపరరీ ప్రెసిడెంటుగా యెన్నికైన డి.జామూర్తి కాప్రిగారి స్థానములో నామినేటుచేసినారు. ఆయన సభ్యత్వగడువు ముగిసిపోయినది. అదివరకు నాలుగుమాసములనుంచి బెబ్బసితిలోనున్నాను. రాజాగారిగత 4-5-27 నే వరకువీధి నన్ను ప్రెసిడెంటుగ నియమించలేదు. నన్ను నామినేటుచేయటకు నేను కాన్వెన్షన్ చేయటకు ఏమి సంబంధములేదు. 1926 జూలైలో నన్ను టెంపరరీ ప్రెసిడెంటుగా నామినేటుచేసినారు. జూలై 21 న చార్జి తీసుకున్నాను. నాతో యెప్పుడు అర్థాకృష్ణారావుగారువచ్చి కాన్వెన్షన్ చేయలేదు కాజరాయవరం రోడ్డుమీద న్నానులు పెట్టించుట యెరుగున్నాను. దానికిని వోట్ల కాన్వెన్షన్ గుండు సంబంధము లేదు. రాజాగారు కాజగ్రామానికి ఎన్నికలకు నునూరు 15 రోజులపూర్వము వచ్చినారు అదివరకు నిలబోజులకుపూర్వమే న్నానులు పెట్టించమని వోవోర్కరుకు మెమో పంపించినాను. దివితాలూకా అయిలాండులో అర్థాకృష్ణారావు నాయుడుగారికి పలుకుబడి లేదు. 20-1-28 నరసింహంగారికిని నాకును రెండు సంవత్సరములనుంచి యిద్దరలేదు

క్రాస్ పరీక్ష

ఈ స్టాన్ పనులు యెప్పుడుపూర్తిచేసిరది, యెప్పుడు ప్రారంభించినది చెప్పలేను. 8 కార్డులచదివి చెప్పితే చెప్పగలను. నాకు ఇంగ్లీషు చదువడం రాదు. గుమాస్తాలు ఇంగ్లీషులోని యంతములను తిర్జుమాచేసి చెప్పేవార. 18-9-26 న నూనించిన అయిదుపనులు గ్రామస్థల కొరికపైన వ్రాసినారు. వారువచ్చి నాతో చెప్పుకున్నారు. అట్టి యెట్లు కొలేదు. బడ్జెటులో కొంతగ్రాంటు వున్నది. కాజరాయవరం రోడ్డుకు 400 ప్రావిజనువున్నది. 400 మట్టిపనికి గాని పైపులకు ప్రావిజనులేదు. రివెజు ఎస్టిమేటులో 1000 రూపాయల ప్రావిజన్ చేయబడినది. 800 రూపాయలు జనరల్ ఫండు నుంచి తీసుకున్నట్లు జ్ఞాపకము. గంటలాలరోడ్డు ఫండునుంచి తీసుకొన్నామేమో జ్ఞాపకం లేదు. రయితులు చాల యిబ్బందిగా వున్నదని చెప్పుకొనినందున అయిదుపనులు ఎస్టిమేటు తేనుండా బడ్జెటు ప్రావిజను లేకుండా చేసినాము. నాకుచెప్పుకున్నట్లు లిఖితపూర్వకముగ లేదు. రాజాగారిని గతమాడేళ్ల నుంచి యెరుగుదును. వారికి టీ పార్టీ యిచ్చినాము. 1926 మే నెలలో యిచ్చినామని జ్ఞాపకము. నేను 60 రూ. పా య లిచ్చిన జ్ఞాపకం. టీపార్టీకి వచ్చినపుడు ఎన్నికలలో పనిచేయవలసినవని చెప్పినారు. పనిచేస్తానన్నాను. అంతకుపూర్వముకూడ పనిచేస్తానన్నాను. పనిచేస్తానన్నానే కారణముచేత. టెంపరరీ ప్రెసిడెంటుగ నియమించలేదు. నన్ను ప్రెసిడెంటుగ చేసినపుడు ముగ్గురు మెంబర్లము ఉన్నాము. రేపల్లి వెంకటకృష్ణయ్యగారు, భట్టజ్ఞాన కోటయ్యగారు, నేను. ఈముగ్గురుకాకుండా బోర్డుకు రాజాగారు ఆరురు నామినేటు చేయవచ్చును. ఎవరిని ఎన్నిక రైపోయేవరకు నామినేటు చేయలేదు. 8-11-26 వరకు ఎవరిని నామినేటు చేయలేదు. భట్టజ్ఞాన కోటయ్యగారి గడువు నేకు ప్రెసిడెంటు అయిన నెలకు పూర్తి అయినది. ఆరు మాసములపాటు బోర్డులో నేను వెంకటకృష్ణయ్యగారును మెంబర్లము. మేమిద్దరము ఎన్నుకొనబడినవారమే. అరుగురును. నామినేటు చేయమని రాజాగారిని నేనుకొరలేదు. రమణయ్యనాయుడుగారు బందరులో తమయింటివద్ద రాజాగారి పక్షము పనిచేయమని నాతో చెప్పినారు. నాయంకాలము నేను వారింటికి వెళ్లినపుడు జగన్నాథరావు నాయుడుగారు చెప్పి

నాడు. బందరు అప్పుకు స్వంతపనిమీద వచ్చినాను. ఆపరియేమో చెప్పలేను. నాకు, రమణయ్య నాయుడుగారికి దివి తాలూకాలో చాల పనులుబడివున్నది నేను రాజాగారికి కాపులచేత సింగిల్ వోట్లు యిప్పించినాను. తలగడదీవిలో టెంపరరీ రాజాగారి పక్షమున యేజంటుగవున్నాను. నేను పర్రదివరకు కాశ్యోత గ్రామ స్వస్యును. ఇప్పుడు నాస్థానే తమ్ముకు మున్నుబుగా పనిచేయుచున్నాను. మే 1-8 గురు అన్నదమ్ములము. నాతమ్ములలో ఒక్కడే రాజాగారి పక్షమున పనిచేసినాడు. ఆతంపేరు శుబ్బారావు. నేను టెంపరరీ ప్రెసిడెంటు అయిన 8 నెలలకు దక్షిణామూర్తి కాప్రి గారు దనిపోయినారు ఆయనకు సంజావ్యాధికలదు. అందువలన ఆఖరురోజులలో కొన్ని మిటింతులు పెడనలోనే జరిగిరి. రమణయ్యనాయుడు జగన్నాథరావునాయుడుగార్లు నన్ను పనిచేయమని అడిగినపుడు ఎవరునులేరు. వారిపక్షమున యెండురు పనిచేయవలెనని అడిగినాను. నాకు చెప్పకపోయినట్లుయితే రాజాగారి పక్షమున పనిచేసియుండేవాడను రాను. కాపులలో నిలిచినవారెవరు లేరు. కనుక రాజాగారిపక్షమున పనిచేదామని చెప్పినారు ఇంకెమి చెప్పలేదు. నేను సరే అన్నాను. కాపులకు ఉపకారములుచేశారని కాని చేస్తారని కాని చెప్పలేదు. ముప్పైమెండు రెండవ వోటు జ్యూన్ పార్టీ వా రెవరైనా నిలబడితే వారి కిద్దామని వారు చెప్పినారు. తరువాత అప్పుమిట్టి గోపాలకృష్ణయ్యగారు జ్యూన్ పార్టీ పక్షము నిలబడినాడు. నాకు కొద్దులో వున్నారు. చూలో క లిసిపనిచేయమని చెప్పినందున వారికి మారెండవవోటు యివ్వదలచుకొనలేదు. రాజాగారికి మాకు సంబంధములేదని గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పినారు. ఆకారణమున రెండవ జ్యూన్ పక్ష ఆధ్వర్యపున్నప్పటికి వోటుయిచ్చులేదు. అనంగడ్డ టిపార్టీకి పూర్వము రాజాగారి నెరుగుచున్నాను. బందరు ప్రాచుల్యబంగాళాలో రెండుపర్యాయములుమాచినాను. నాకు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు. నేను తాలూకాబోర్డు మెంబరుగ నుండుటవలన చూచాను. అక్కడ నేను భూనా అని జవాబుద్వారా కలుకుపంపినాను. అదివరకు రాజాగారు నన్నెరుగరు.

స్వామి: మొదటిసారి గౌరవార్థముమాచిరి. రెండవసారి గౌరవార్థమేనా?

సా: అవును.

స్వామి: అనంగడ్డ టిపార్టీ సంస్కర్మములో రామస్వామిగారిని రాజాగారి కెరుకపరచినావని మల్లాది నరసింహకాప్రిగారు చెప్పినారు. నిజమేనా?

సా: అది నిజముకాదు. నేను వెళ్లిన రెండు పర్యాయములు టెంపరరీ అధ్యక్షపదవికి నియమించమనికొరియుండలేదు. రాజాగారు పెద్దమనిషివచ్చినారు గనుకరు 60 లు ఖర్చుపెట్టినాను అంతకు పూర్వము కిల్లా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగ అనంగడ్డ ఒక పర్యాయము వచ్చినారు. జిల్లాబోర్డు మిటింగు జరిగినది. అప్పుడు టిపార్టీ జరుగలేదు. మిటింగ్ నిమిత్తము వచ్చినారు గనుక యిచ్చులేదు. రెండవ పర్యాయము బహుమతులు పందిపెట్టుటకు వచ్చినారుకనుక టిపార్టీ యిచ్చినాము. కాజవెళ్లిన తేది జ్ఞాపకములేదు. అప్పుడు రాజాగారు కూడవచ్చినారు. ఇంకెవరు రాలేదు. బంధువు వా రెవరులేదు. ఆత్మూరి శ్రీరాములున్నాడేమో నాకు తెలియదు. ఆయనను నేనెరుగను రెండుయూసుగంట బుచ్చాము. అక్కడనే భోజనములుచేసినాము. మేము వెళ్లినపుడు గ్రామస్థులు ముమ్మలను రోడ్డుమీద కలుసుకొని స్వామివిషయమై చెప్పినారు. టిపార్టీయరుగారికి యిదివరకే ఆర్థిచ్చాను. త్వరలోనే పని అవుతుందని చెప్పినాను. అదివరకెప్పుడు కాజవెళ్లితిరు. 1926 ఆక్టోబరులో వెళ్లుటే మొదటిపర్యాయము. అప్పుడు ఆ పూర్వోవాళ్లని వోట్లుయిచ్చుని అడిగినాము. ఇస్తానన్నారు. (డెక్లరేషన్) ఈ డెక్లరేషన్ 7-9-26 న కాజవెళ్లినట్లు డెక్లరేషన్ నున్నది. అక్టోబరులోనో సెప్టెంబరులోనో కాజవెళ్లినది ఒక్కపర్యాయమే. డెక్లరేషన్ 7-9-26 న ఒక్కపర్యాయమే వెళ్లినాను. ఋణమురు 2000 వున్నది. తలవరీ బాపయ్యకు 2000 బాకీవున్నాను. కొల్లా కోటయ్యకు యిప్పుడేమి బాకీ లేదు. నేను క కొల్లా కోటయ్యకు 1800, 2000 బాకీవున్నాను. మునూరు సంవత్సరం క్రింద రుణము తీర్చినాను ఎన్నికలకు చాల పూర్వము తీర్చినాను. తలసింపిచ్చయ్యకు నేను బాకీలేదు. చోడికెట్ల ముల్లయ్యకు 100, 140 బాకీవున్నాను. తులసి మామయ్యకు బాకీలేదు. జల్లు శుబ్బారావుగారికి బాకీవున్నాను. మునూరు 800, 900 బాకీవుంటాను. రాజాగారివద్ద ఆరువేల రూపాయలు ఋణము వున్నుకొలేదు. రాజాగారి యిలాకామనిషికి నేను నాతమ్ముడు కలిసి నోటు వ్రాయలేదు.

పునర్విచారణ

రేపల్లె వెంకటకృష్ణయ్యగారికికూడ ఇంగ్లీషురాదు. 1927 ఫిబ్రవరిలో నామినేషనులు చేసినారు. తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలైన తరువాత నామినేషనులు చేసినారు. దివిలో పలుకుబడికిల కాపులు యంకావున్నారు. మా జాయింటు కుటుంబానికి 200 యెకరముల భూమివున్నది. 25 యెకరములు మాత్రం మెట్ట. కాశీకృష్ణరావు న రిపుకు కోర్టులోవున్నారు.

18-1-28

10-వ సాక్షి తోట శ్రీరాములు, కాపు, వడ్లమన్నాడు

జరిగిన కాసనపథ యెన్నికల నెరవేరును. ఆ సందర్భములో ఓట్లకొరకు మీర్జాపురం జమిందారుగారు బ్యారిష్టరుగారు రమణయ్యనాయుడుగారు కలిసి మాపురు వచ్చినారు. అప్పుడు అర్జా కృష్ణరావు నాయుడుగారు రాలేదు. కృష్ణరావు నాయుడుగారు మాపురు యెపుడు రాలేదు. నాకు వోటువున్నది.

క్రాస్ పరీక్ష

ముగ్గురు ఘమాత సంచత్సరం క్రితము వచ్చినారు. ముగ్గురు ఒకపర్యాయమును రమణయ్యనాయుడుగారు బ్యారిష్టరుగారు మరియొకపర్యాయమును వచ్చినారు. అర్జా కృష్ణరావు నాయుడుగారి నెరుగున్నాడు ఆయనకు నాకు బంధుత్వములేదు. ఆయన మ్యునిసిపల్ ఓవోగం నేను బ్యారిష్టరుగారింటికి తరచు వెళ్లి న వుండ క్కడ కృష్ణ రావు నాయుడుగారిని చూచేవాడిని. బ్యారిష్టరుగారి వద్దకు కోర్టుపనిమీద వెళ్లేవాడను. వచ్చినవారిపేర్లు యొక్కడ (వాను) కోలేదు. వారు వచ్చినపుడు తోట వెంకటసుబ్బయ్య శేషం ఎన్నన్న ఉన్నాడు. దత్తాత రాఘవరాజు లేడు. మాగ్రామంలో పార్టీలులేవు. ఆయనకు మాకు భోజనములున్నవి. రాజాగారికి వోట్లెస్తామని వారు వచ్చినపుడు చెప్పినాము. బ్యారిష్టరు జమిందారుగార్లు కోరికపైన యిస్తానన్నాము. అంతకు పూర్వము రాజాగారి నెరుగును అదివరకు మాపురు రాజాగారు వచ్చారేమో నాకు తెలియదు. నాకు పదియెకరముల భూమివున్నది. ఋణము రెండువందలలోపు భూమి తాకట్టులో వున్నది. మాపేర్లల్ని రాజుసాల రామానుజమ్మకు తాకట్టువున్నది. 800 కు తాకట్టువున్నది. 740 చెల్లించాడు. రెండవ తాకట్టు యెవరికిలేదు. అమ్మనమంచి నుబ్బయ్య నామీద ఖత్తుయెత్తుకు వచ్చినట్లు చాటి యిచ్చినాడు. ఆయనకు నాలుగు సంవత్సరములకు ఖత్తు వ్రాసినయిచ్చినాడు. చార్జి కొట్టివేయబడినది. మూడేళ్ల ఫలపాయము యిచ్చులేదని సింగ్ దానా వేడినారు. దానా జరుగుతున్నది. ఇందులో రమణయ్యనాయుడుగారును, క్రిమినలుకేసులో జగన్నాధరావునాయుడుగారును స్పీడర్లు. ఒకప్పుడు ముత్తైయ్యనాయులు జుల్మావాసేసినారు. అప్పీలులో కొట్టివేసినారు. దత్తాత నారాయణరాజును కొట్టివాసని జుల్మావాసేసినాడు. పంచాయితీ కి వెళ్లనందుకు నాకు 15 జుల్మావాసేసినట్లు నకు తెలియదు. పోలీసువారు ఛార్జీషీటు పెట్టినారేమో నాకు తెలియదు.

పునర్విచారణ లేదు

11 వ సాక్షి కొండ రామరాజు, ట్రియ, వడ్లమన్నాడు

నాకు 20 యెకరముల మాగాణిభూమి వున్నది. నేను వోటుజను. కాసనపథయెన్నికల నెరుగున్నాను. వోట్లకొరకు రమణయ్య నాయుడుగారు బ్యారిష్టరుగారు వచ్చినారు. మరి యొకసారి బ్యారిష్టరుగారు, జమిందారుగారు, రామస్వామిగారు వచ్చినారు. వచ్చి వోట్లు అడిగినారు. వారు ముగ్గురేవచ్చినారు. అర్జా కృష్ణరావు నాయుడుగారి నెరుగును

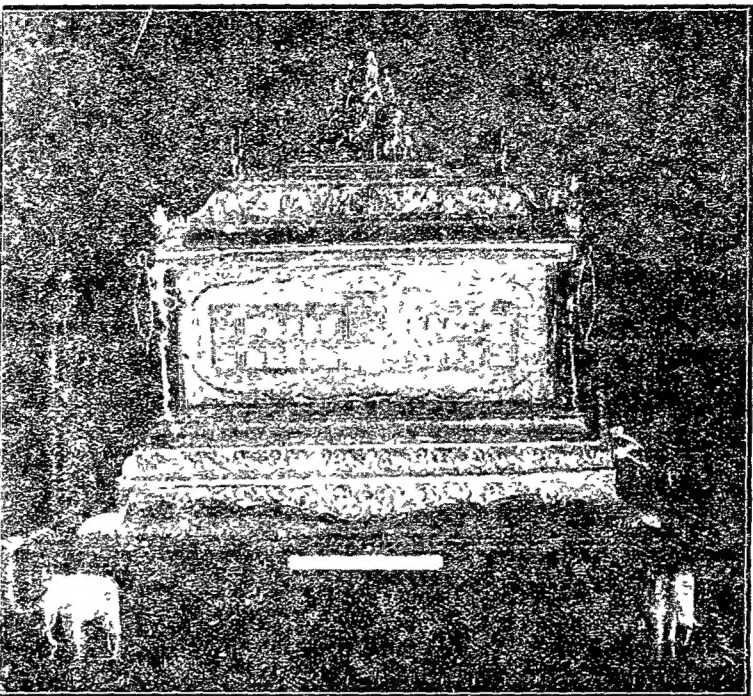
క్రాస్ పరీక్ష

రమణయ్య నాయుడు బ్యారిష్టరుగారు వచ్చిన నెలకు పైగా రాజాగారు రామస్వామిగారు బ్యారిష్టరుగారు వచ్చినారు. వచ్చిన లేదీలను చెప్పలేను. వోటింగ్ రోజులో బయటవారు నలుగురు ముగ్గురు అపుడపుడు వచ్చేవారు. వారి పేర్లు నాకు తెలియవు. 20, 15 మంది మొత్తంమీద వోట్లకొరకు వచ్చినారు. కాశీకృష్ణరావుగారి తరపున గోపాలకృష్ణయ్యగారి తరపున వచ్చినవారిని చూచి నాకుగాని పేర్లు చెప్పలేను 20 మందియు నాపేరేలేవు 5 యెకరములు మాత్రము నాభార్య పేరవున్నది. నా ఆసలు గ్రామం చండిగాలపూడి, గుడివాడతాలూకా, నా చిన్నతనంలో అప్పగారు తీసికువచ్చినది. నాభావగారు నాకు ఆరెకరములి

కాస్ కెట్లను తయారుచేయువారు

మీకు కాస్ కెట్లు కావల

ఇండియన్ జ్యాయలరీ మార్పు బెంగళూరు(సి.టి.) సిన దయచేసి ముందుగా మ

ములను ఆలోచింపుడు. మీ

కు మంచి లాభము కలుగును.

అన్ని అక్కరలకు అనుకూలమగునట్లుగా వెండిపెట్టెలను మంచి డిజైనులతో తయారుచేసి యివ్వగలము. మాచే తయారు కాబడిన డిజైనులు ఎల్లప్పుడు అసలు ధరకు రెట్టంపుగా విలువను పొందును. వైన కనుపరచబడిన పెట్టె మాచే తయారు కాబడినది. ముసూరుపేట్ల ప్రధానమునిసిపాలిటీవారివల్ల వైసా యిగారి బహుమానముగా నివ్వబడినది. డిజైన్లు తదితర వివరములు కోరిక పెంటనే తెలుపబడును. 4003

అర్జును ప్రీతి పంపుటకు కమిషన్ ఏజెంట్లు కావలెను. కక్షలను ఉత్తరములు వ్రాయవలయును

నేషన్ మాస్టరు రిపోర్టు.

నాభార్య కుటుంబముగా ప్రపంచం ఆడకుపును కనినందుకు మీకు తెలుపుట కంతయుపంతువుడ. మీరు యిచ్చిన మహా ఆయో (రిపోర్టు) చాలామంచివని చేసినది. అందుతగుమిచ్చినది కుటుంబమున గలిగినందులకు మిమ్ములకు, భగవంతుని వేనోళ్ల కొనియాడెద. మీకృపవల్ల ఆశేకవంది బాధితులు లాభమును పొందగలగు.

జి. సి. దాస్, ప్రేమకో మాస్టరు, గడిగాం యం ఎస్. యం. రైల్వే

గర్విజిస్త్రీలు, గర్విణి ఆయన 5-వ మాసమునండియే సేవించవలెను. దీక్షని సేవించినపిదప కుటుంబము ప్రపంచమటకు వీలగును. చివరవరకు పరిపోవు 12 బౌన్సుల సెపా 1 కిరు 5 లు.

వివగ్గరత్న పండిత దాక్షరణి. యస్. గోపవీరను శాస్త్రీయముగా తయారుచేయబడినది. నాజీవరీషానిపుణులు, ప్రధానవైద్యులు, డైరెక్టరు. 2546

ది టామిల్ నాడు ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మశీ, లిమిటెడ్.

44 గోవిందస్వామి నాయునిపిథి, పోస్ట్ బాక్సు నెం 278, మదరాసు.

టెలిఫోను నెం 8767. (కాంట్రీటాను ఉచితము) టెలిగ్రాఫ్ "కాయసిద్ధి"

టెలిఫోను నెం 3056.

నెం. 4066

సుబ్రహ్మణ్యం ఆండు కంపెనీ.

ఎలెక్ట్రికల్ ఇంజనీర్లు, కంట్రాక్టర్లు,

19, ఆదియప్ప నాయునిపిథి, మదరాసు.

చ్చినాడు. తోట చిచ్చాన్నే యెరుగును. ఇద్దరము నాయులుగా వ్యవసాయంచేయును ఆతనికి కాపులు కట్టుబడికి యున్నలేదు. మాపుల్లో పార్టీలువున్న కేమో నాకు తెలియదు తోట వెంకట సుబ్బయ్యకు శ్రీరాములుకు పార్టీలున్న కేమో నాకు తెలియదు కేసు శ్రీరాములు పార్టీవాడు

పునర్విచారణ

రెడ్డిగారి తరపున వచ్చినవారి నెరుగుదును.

12-వ సాక్షి తోట సుబ్బారావు, కాపు, వడ్లమన్నాడు

నాకు వోటువున్నది. వోట్లకొరకు మీర్జాపురం రాజాగారి తరపున రాజాగారు నాయుడుగారు రామస్వామిగారు వచ్చినారు. అర్జా కృష్ణరావు నాయుడిగారి నెరుగున్నాను. వోట్లకు రాజాగారు వచ్చినపుడు కృష్ణరావునాయుడుగారు రాలేదు. పది యెకరములు మాగాణి భూమివున్నది.

క్రాస్ పరీక్ష

మండిల రామస్వామిగారు చామన చాయగా వుంటారు. అంతకు పూర్వము ఆయననెరుగును. పొట్టికాడు, పాడురుకాడు. ముగ్గి ఫష్టిగా నందును. ముగ్గి ఆయనను చూడలేదు. ఆయనపేరు వాడుకపడుటలన తెలిసినది. వీరంతా దీక్షలుపెట్టక పూర్వము వచ్చారు. ముగ్గురే వచ్చారు. వచ్చి మేము భోజనము చేసేవరకు వున్నారు. దీపాలు పెట్టి

న పిమ్ముల కొంచెమునేవటికి భోజనము చేస్తాము. వీరంతా గుడి వద్ద దిగినారు తోట వెంకట సుబ్బయ్య శేషం నర్సన్నకూడ అపుకు వున్నారు. అక్కడ వున్న ఆసామిలను వోట్ల మ్యుని అడిగినారు. దేనికి వోట్లమ్యున్నాలో నాకు తెలియదు. మామేన మావలయింటి పేరు కొట్రంగడ్డవారు. అర్జావారుకాదు అర్జా కృష్ణరావుకానికి వారు బంధుత్వములేరు. మా ఆత్మవాక్కులకు కళ్ల పల్లి. అక్కడను కృష్ణరావు నాయుడుగారు కపుడపుడు వస్తారు. ఆపుమిచూచేవాడిని. నామామగారిపేరు అర్జా రామచంద్రుడు. నా మాయగారు కృష్ణరావు నాయుడుగారు ఒకపంకితులు. ఏలా బంధువులో నాకు తెలియదు. మా నామగారింటికి ఆయనవచ్చే వాగుకాదు. పిథిలో పోతూవుంటే చూచేవాడిని. చూచియెం గో అని యితరుల వడికి తెలుసుకొనేవాడిని. కళ్లపల్లి వెల్లి ఆరు మాసములై/ది. అదివరకు అపుడపుడు వెళ్లేవాడిని. సంవత్సరానికి నాలుగు సార్లు ఆత్మవా రింటికి వెళ్లేవాడిని. నాకు పదియెకరముల భూమి వున్నది. అర్జా దానయ్య నెరుగుదును. దానయ్య నా మేనల్లుడు. కృష్ణరావు నాయుడుగారు దానయ్య యెలాటి బంధువులో నాకు తెలియదు. ముగ్గురువచ్చి వెల్లి నెరువారత మరియొకపర్యాయము రమణయ్యనాయుడుగారు బ్యారిష్టరుగారు రాజాగారిపేరును వచ్చినారు. ఇతరుల పక్షమున యెవరో కచ్చారు. పేర్లు తెలియవు కానూరి చలపతిగారు వచ్చినారు.

పునర్విచారణ

13 వ సాక్షి హనుమార అప్పయ్య. కన్య, పేయ్యెడ

నేను చల్లపల్లి రాజాగారి నెరుగుదును. గత కానవసర యొన్ని కలగుదును. అందులో గోపాలకృష్ణయ్య నూరయ్య గార్ల పక్షమున పనిచేసినాను. ఎన్నికల సమయమున చల్లపల్లి రాజాగారిని 1926 సంవత్సరమున అఖిలవారములో కలహించినాను. చల్లపల్లి రాజాగారు నన్ను గోపాలకృష్ణయ్యగారిని రమ్మని గోపాలకృష్ణయ్యగారికి తోడియిచ్చినాడు. గోపాల కృష్ణయ్యగారు తండ్రి హనుమంతయ్యగారు ముగ్గురు గోపాల కృష్ణయ్యగారిని కలహించినాను "నాకు పనివున్నది, మీరు వెళ్లి రాజాగారిలో నుట్టాడండి" అని గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పినారు. తరువాత చల్లపల్లి రాజాగారిని కలుసుకున్నాను. గోపాలకృష్ణయ్యగారు రాతే చేయని అడిగినారు. ఆ పుడు అక్కడ కట్టాల్సి నీ తారామయ్యగారును, ముట్టూరి కృష్ణరావు చెరుకువాడ వెంకటనరసింహం యడవల్లి దక్షిణామూర్తికాస్త్రి గార్లును వున్నారు. రాజాగారి గుహస్థాని ఒకరిద్దరున్నారు. గోపాలకృష్ణయ్యగారు పనిమీద యొక్కడతో వెళ్లివారని చెప్పినారు. "మేము మీరాపురం రాజాగారిని కేసు పెట్ట దలచుకున్నాము. గోపాల కృష్ణయ్యగారు సహాయము చేస్తారా" అని అడిగినారు. నాకు తెలియదు నేను చెప్పలేను అని జవాబు చెప్పినాను. తరువాత రాజాగారు ఎన్నికల యాభ్యు ప్త్యాల్ని నీ తారామయ్య దక్షిణామూర్తికాస్త్రిగార్ల చే చేయించినారు. కేసులో పేరు పెట్టినారు. అందుచే నాకు పెంకటనరసింహంగారు అడిగినారు. ఉండవని చెప్పినాను. తరువాత నీ తారామయ్యగారు రాజాగారిని "కాదుకా నాలి. డబ్బుకావాలి. వెంకట్రాయుడుగారు చెరుకువాడ న రసింహంగాను తిరుగుతారు" అని చెప్పినారు. మరునాడు గు హస్థాచేరే పంపిస్తానని చల్లపల్లి రాజాగారు చెప్పినారు. చల్ల పల్లి రాజాగారు కేసుకొరి ఖర్చు అవుతుందని అడుగగా, నీ తారామయ్యగారు పదివేలు అవుతుందని చెప్పినారు. తరు వాత నేను వెళ్లిపోయాను. 2,000 అడాయపు పన్ను చెల్లిస్తాను. మాగాణి 40 యెకరములు భూమివున్నది. ఎక రము వెయ్యిమొదలు రెండువేలకు ఖరీదు చేస్తుంది.

క్రాస్ పరీక్ష

స్వా: మీ స్టేటుమెంటు ప్రకారము 3 లక్షలు ఆస్తి వున్నది. గోపాల కృష్ణయ్య తిరపున మీరు యేపని చేసి వారు?

సా: నెలెంబరు అక్టోబరు నవంబరులో పనిచేసి వారు.

స్వా: అయితే మీరు గోపాలకృష్ణయ్యగారి పక్ష మున రెవ్వరికి క్యాబినెట్ గా వున్నారా?

సా: అవును నేను కన్యకులనుకు చెందినవాడిని. కన్యవారికి వోటుచేయమని అడిగేవాడిని. తండ్రి యిప్పుడు తే లేడు. అది కనపడలేదు. తండ్రిలో హనుమార రామస్వామి తమ్ముడితో నన్ను కలిసికొనవలసింది అనివున్నది. రామస్వా మి ముగ్గురు తమ్ముళ్లున్నారు. బంధనవచ్చిన తేది చెప్పలేను. బహుశా నవంబరు అఖిలవారములో వచ్చియుండును. ఎన్నిక లలో కన్య అభ్యర్థులు వోటిపోయినారు. నాకు గోపాల కృష్ణయ్యగారికి నూరయ్యగారికి స్నేహము. గుడివాడలో కన్యవారిలో తాలూకాబోర్డుకు పార్టీలన్నవి. గోపాలకృష్ణ య్యగారిపార్టీ. లింగంవారిపార్టీ. నేనుగోపాలకృష్ణయ్యపార్టీకి చెందినవాడినికాను. తాలూకాబోర్డు యొన్ని కలలో అభ్యర్థిగా వున్నాను. వోటిపోయాను. నాపార్టీకాది. నాకెదురుగ నిల చినది పోలవరపు నాగేశ్వరరావు. ఆయన స్వరాజ్యపార్టీ అని చెప్పుకుంటాడు. లింగం నాగభూషణం జిల్లాపార్టీ. ఆయన లింగంపార్టీకి నాయకుడని చెప్పుకుంటాడు. గోపాలకృష్ణయ్య గుడ జిల్లాపార్టీ. ఆయన మీరాపురం రాజాగారికి వ్యతిరేకం గా పనిచేసినాడు.

సా: గోపాలకృష్ణయ్యగారు మీరుచెప్పిన ప్రకారం అప్పుడు రాజాగారికి వ్యతిరేకముగా పనిచేసినారు. ఇప్పుడు ఆయ నకుమారు పనిచేస్తున్నాడు. మీరు తెలుసుకా?

సా: ఆసంగతి నాకు తెలియదు 15 వ తేదిని సమ్మ తుతీసికొని జమించారుగారి గుహస్థావచ్చినారు. అంతకుముందు యీ కేసులో సాక్ష్యముచేసుకుంటామని యెవరుచెప్పలేదు. ఈకేసు జరుగుచుండగా ఒక్కసారిమాత్రమే యొక్కడికి వచ్చి వాను. కర్లకుల సాక్ష్యము జరుగుచుండగా యొక్కడకు రాతే డు. మొదలకేను ప్రారంభంకోజనవచ్చాను. రామస్వామి నేను కలిసి కోర్టుకు యెప్పుడురాతేను. గోపాలకృష్ణయ్యగారివ్వరా చల్లపల్లి రాజాగారికి యేమిపుత్తరం పంపలేదు. ఇప్పుడు గో పాలకృష్ణయ్యగారు మీరాపురం రాజాగారు స్నేహితులేమో వాకు తెలియదు. చల్లపల్లి రాజాగారిని మరెప్పుడు చూడ లేదు. గోపాలకృష్ణయ్యగారు రాతేచేయని మాత్రమే చల్ల పల్లి రాజాగారు అడిగినారు. కేసులో సహాయము చేయమని చెప్పినారు. నాకు చేతనైతే చేస్తానన్నాను. నాకు చేతనైనం పనిచేయ చేస్తానన్నాను. తరువాత నేనేను సహాయము చేయ

లేదు. నాకు చేతకాక చేయలేదు. గోపాలకృష్ణయ్య నన్ను సహాయము చేయవద్దని చెప్పలేదు.

స్వా: సహాయము యేమైనా చెప్పినారా?

సా: లేదు. చల్లపల్లి రాజాగారిపక్షమున యొక్కము గోపాలకృష్ణయ్యగారిని చెప్పినాను. మీరాపురం రాజా గారికి చల్లపల్లి రాజాగారికి కత్తులున్నాయి. డబ్బు తగలేకు ముంటున్నారు. వారితో నాకేమి సంబంధములేదు అని గోపాల కృష్ణయ్య చెప్పినాడు. చల్లపల్లి రాజా గారు గోపాలకృష్ణయ్యకు ఎన్నికల లో సహాయము చేసారని చెప్పుకుంటారు. వారితో డబ్బుకు నాయకుడమ్మ గారు సంబంధమును కొన్ని పుత్తిరాలు వ్రాసినారు. నేను వో ట్లకొరకు ముగ్గురు జిల్లాకలె తిరిగినాను. గోపాలకృష్ణయ్య నూరయ్య గార్లలో ఒకరు జిల్లాపార్టీ, రెండవవారు కాంగ్రెస్ పార్టీ. వేర్వేరుపార్టీలయినప్పటికి కన్యవారు గనుక యొద్దకు సహాయముచేసినాను. ఎన్నికలకు పూర్వమునేను కాంగ్రెస్ పా డను. 8-11-26 వరకు కాంగ్రెస్ మొదలను ఇప్పుడు మొంబ రును కాను. ఎన్నికలతరువాత మొంబరుగ చేరలేను ఆస్పత్రినుంచి ఇప్పటిను కేసాన్ కి చేరదను. పిటిషనుపెట్టిపిమ్మట పట్టాల్ని నీ తారామయ్యగారు చాలసార్లు కలుసుకున్నాను. పిటిషను సంబంధములో కృష్ణాపత్రికాఫీసుకు వెళ్ల లేదు.

సా: స్వరాజ్యపార్టీనుంచి తిరిగిపోవటానికి కారణ మేమి? ఎన్నికల సమయమున జిల్లాపార్టీలో చేరినారా?

సా: లేదు. ఈ పిటిషనుకు పంచాలు నిమిత్తము ఎం గరాలేదు. చల్లపల్లి రాజాగారిలో నుట్టాడి బంధువులవచ్చిన పిమ్మట, నీ తారామయ్యగారు చందావేస్తారామని అడిగినారు. వెయ్యనన్నాను. 1927లో డిటెయిల్ లేదు. జిల్లాబోర్డుకురంబి డిటెయిల్ లేదు. నేనుచెప్పినది బిన్నాను. నేను ప్రత్యేకముగా మద్రాస్ వెళ్లి నాను. ఏపార్టీ వాడు డిటెయిల్ లేదు. పంజాబ్ నా కు తెలియదు.

పునర్విచారణ లేదు.

14 వ సాక్షి. అర్జునపేరయ్య, కాపు, పెదకల్లేపల్లి

అర్జు కృష్ణరావు నాయుడు నాపితండ్రి కుమారుడు నేను కానవసరకు వోటుకాను. గత ఎన్నికల జ్ఞాపకమునపు కృష్ణరావు నాయుడుగారు వోటిమ్మని యెవరితోను చెప్పలేదు. సంవత్సరము క్రితం మానవరెడ్డి రాఘవయ్య గారిపక్షమున వోట్లకొరకు వచ్చినాడు మావూరు చల్లపల్లి రాజాగారిని. చల్లపల్లి సముద్రాదుగారి నెరుగుదును. గోపాలకృష్ణయ్యగారికి వోటిమ్మని సముద్రాదు కలుగు పంపించినాను. నాకు 20 యెక రములు భూమివున్నది.

స్వా: నీవెవరికి వాదనము చేసినావు?

సా: మీరంతా యెవరికికీ నేను వారికే యిస్తానని రాఘవయ్యతో చెప్పినాను. ఇంకెవరికి వాదనముచేయలేదు. మానవరెడ్డి రాఘవయ్య ఇందరు పాపయ్యగారి కుమారుడు. సుబ్బారావు రాఘవయ్య అన్న దమ్ములు. వారు కాపును. సుబ్బారావు రాతేడు. రాఘవయ్య మా యింటికి ఒక్కపర్యాయమే వచ్చినాడు. ఏ నెలలో వచ్చినాడో చెప్పలేను. అప్పుడు నెలరోజులకు యెక్కిల జరుగుచునని రాఘవయ్య చెప్పినాడు. ఈలోపున రాజాగారి పక్షమున యెవరు రాతేడు. రాజాగారి పక్షమున యీ నెలరోజులలో యెవరు పనిచేయలేదు. కృష్ణ రావునాయుడు అప్పుడప్పుడు వస్తు వుంటాడు. ఎన్నికలకు పది దినముల పూర్వము రాతేడు. వోట్లకు నాలుగైదు మాసముల పూర్వము వచ్చివుంటాడు. ఈ నాలుగునెలలలో మల్లి ఎప్పుడు రాతేడు. పిటిషన్ గతరేపున సర్దుకున్నది. 6 వ తేదిని వచ్చా ను. మీకు కన్యించవచ్చానని చెప్పలేదు. ఇతరసాక్షులతో పాటు వున్నానుగాని నేను ప్రత్యేకము మీతో చెప్పలేదు. వచ్చి నపుడు కృష్ణరావు నాయుడు యింట్లో దిగలేదు. నాతో వచ్చిన వారు నా సాక్ష్యము అవసరములేదని చెప్పినందున వెళ్లిపోయి నాను. నేను భత్యం యేమి తీసుకువెళ్లలేదు. వోటింగ్ కోజన కల్లేపల్లిలో వున్నాను. రాజాగారికి వోటిచ్చినవానికి మాయిం బ భోజనములు పెట్టలేదు. ఏ నెల 6 వ తేదిని వచ్చునో జ్ఞాప కం లేదు.

పునర్విచారణ లేదు.

15 అర్జు వనంతురాయుడు కాపు, పెదకల్లేపల్లి

నాకు వోటు వున్నది. రాజాగారి పక్షమున రాఘవయ్య వోటు అడిగినాడు. అర్జు కృష్ణరావు నాయు డు నన్నెప్పుడు అడుగలేదు. నాకు 70 యెకరముల మొరక వున్నది.

క్రాస్ పరీక్ష

కృష్ణరావు నాకు బంధువుకాడు. ఇంటిపేరుమాత్రమే ఒకటి. పురుడుపుట్టా లిన్నవి. పెదయాడలో పానకాలు అల్లుడు ఆయన గ్రామం బందగ. రాఘవయ్యను చాల పర్యాయములు చూచినాను. మావూరు ఒక్కపర్యాయమువచ్చినాడు. ఎన్నికలకు నెలదినములపూర్వం వచ్చాడు. వోటిమ్మని అడుగగా సరేకీ అని వెళ్లిపోయాను. ఈ నెలలోగా యెవరు రాతేడు. మాసముద్రాదుగారు యితరులకు వోటిమ్మని అడిగినారు. వోటి య్యాలని వెళ్లివారు. సాయింత్రింపరకువుండి పశువులు యింటికి

వచ్చేవోయినందున వోటియ్యకుండా వెళ్లిపోయినాను. మావూ ర్లోవాడు యెవరికిచ్చేది అనుకొనుచుండగా నేను వికలేదు. ఈ రోజు భోజనము కృష్ణరావు నాయుడుగారి యింట్లోకాదు. పూలు కూళ్ల యింట్లో భోజనంచేశాను. కేరయ్యకు కృష్ణరావుకు దగ్గర బంధుత్వం ఉన్నదేమో వాకు తెలియదు. కృష్ణరావు మా వూరు సంవత్సరములో ఆ పుడి పుడు వస్తాడు. వచ్చినపుడెల్లా నాకు కనిపిస్తాడు.

పునర్విచారణ లేదు.

16-వ సాక్షి. గాది వెంకట్రాయయ్య, కాపు, మందపాకల

నాకు 40 యెకరముల భూమివున్నది. నేను వోటుకు వోట్లకొరకు మీరాపురం రాజాగారు మండల రామస్వామి గారు వచ్చారు. మోటారుమీద వచ్చారు. అర్జు కృష్ణరావు నాయుడు వారితో రాతేడు వోటిమ్మని రామస్వామి అడిగి నాడు

క్రాస్ పరీక్ష

అదివరకు రాజాగారి నెరుగుదును రామస్వామి నెరుగు దును. ఆయనకు నాకు బంధుత్వములేదు. ఆయన వూరు మా వూరుకు సమీపం. ఎన్నికలకు 15 రోజులముందు వచ్చినారు. తరువాత యింకెవరు రాతేడు. కోడూరుకు మావూరు ముగారు రెండురోజులు వోట్లకొరకు గద్దే నూరయ్యగారు ముంబ యి ద్దరు ముగ్గురు వచ్చినారు వారి పేర్లు చెప్పలేను. అర్జు కృష్ణ రావుకు యిరవై యెండ్లముంచి యెరుగుదును ఆయనకు నాకు బంధుత్వములేదు. కృష్ణరావు నేనత్తకు మా గ్రామములో యి చ్చారు అందువలన యెరుగున్నాను. అయిదాని సంవత్సరముల క్రింద మా వూరు వచ్చినారు. మల్లి రాతేడు. అప్పుడు నాకిం చూచిపోవాలని వచ్చాడు. అందుపూర్వమునాడ యెరుగును. బందరులో అపువపుడు దాస్యం తీసికవచ్చినపుడు చూచేవాడిని. బందరులో వారెంటికి వెళ్లేవాడనుకాను. రోడ్డుమీద వెళ్లు తూంటే చూచేవాడను. చూచి యెండ్లముందు అడిగి వెళ్లి వోయేవాడిని.

స్వా: నీవు మొదట ఆయనను యెలా యెరుగున్నావు? నీవు చెప్పిననానిబట్టి అదలే యెరుగలేదేమో అని అనిపి స్తోంది.

సా: అతని తండ్రికినాడ యెరుగుదును. కృష్ణరావు నేనత్త మా జ్ఞాతి. మా జ్ఞాతుల కుమార్తెలకు అర్జువారికిచ్చినారు. వారున్న కృష్ణరావుగారుకు బంధువులే నా కుమారుడు బంధులలో చదువుకొనుచున్నాడు. కాపుసంఘంవారు యీ సం వత్సరం వేతనం ఇయ్యలేదు. పూర్వము ఇచ్చినారేమో నాకు తెలియదు. ఈ సంవత్సరం కా కుమారుని తీతం కృష్ణరావు నా యుడుగారియ్యడంలేదు. కృష్ణరావు నాయుడుగారి కూతుర్ని నా కుమారుడికిచ్చి పెండ్లిచేయ నిశ్చయము చేసికొనలేదు.

పునర్విచారణ లేదు.

17 వ సాక్షి. దేవి నేని బాపయ్య, కోడూరు

నాకు 40 యెకరముల భూమి వున్నది. నాకు వోటు వున్నది. అర్జు కృష్ణరావు నాయుడుగారి నెరుగుదును. ఆయన వోట్లనిమిత్తం రాతేడు. మీరాపురం రాజాగారి నెరుగున్నా ను. వోట్లకొరకు మావూరు వచ్చినారు. మా గ్రామంలో వోట్లు అడిగినారు. ఆయనతో అర్జు కృష్ణరావు నాయుడుగారు రా తేడు.

క్రాస్ పరీక్ష

రాజాగారు జూన్ లో ఒకసారి వచ్చారు. అప్పుడు నా రయ్యగారు జమించారుగారు వచ్చారు. రెండవసారి నెలరో జులతరువాత వచ్చినారు. ఫులానెల అని చెప్పలేను. అప్పుడు రాజాగారితో మండల రామస్వామిగారు వచ్చారు. రెండవ కూటు మోటారులో వచ్చినట్లు జ్ఞాపకం. ఓట్లకొరకు వచ్చినారు. అప్పుడు గ్రామంలో అందరము వున్నాము. మల్లిపెద్ది ఆం జయ్యను చూడలేదు. ముట్టూరి లక్ష్మీకాంధయ్య వున్నాడు. రెండవతరేపు 10 గంటలకు వచ్చినట్లుజ్ఞాపకం. వచ్చి రెండుగంట లున్నారు. నాలుగులో కూర్చుని ఆంధరిని వోట్లు అడిగినారు. మేమేమి అడుగలేదు. నాకు పదునాయములు కలగలేయ మని యేమి చెప్పలేను. రాజాగారికి వోటిచ్చుటకు కొందరు ఒప్పుకున్నారు. నేను ఒప్పుకున్నాను. మాబంధువు నూరయ్య అడిగాడు గనుక యిస్తానన్నాను. 1918 నుంచి అర్జు కృష్ణరా వు నెరుగున్నాను. ఒకేపర్యాయం నెలలో యొద్దరం భూములు కొనుటవలన యెరుగున్నాను. ఎప్పుడైతా నెలపుపెట్టి భూము లు చూచుటకు వచ్చినపుడు నున్నా నేను బందరువచ్చినపుడున్న ఒకరికొకరు చూచుకుంటావుంటాము. రమయ్యనాయుడుగారింట్లోనో బహుళలోనో కృష్ణరావు

కాయదీని మానూవుండేవాడని, అయినక నాకు యెరుకేగాని నేహములేదు. వోట్లు కావలసినవారంతా మాపురు వచ్చారు. వచ్చారని చెప్పకున్నాడు. కాని నేను వారిని చూడలేదు. రెడీ గారు వచ్చినపుడు చూచినాను. గోపాలకృష్ణయ్యగారి తరఫున నలుగురు వచ్చారు. వారిపేర్లు నాకు తెలియవు. రమణయ్యగారుగారు వాళ్ళిద్దరు. జమీందారుగారి కియ్యవలసిన దని నాతోచెప్పినారు. నాకు 10000 వరకు ఋణములేదు. 1000, 2000 ఋణమువుంటుంది. బమ్మ నాగభూషణంకు పెదపులివర్ర మున్నటువంటిదేను. మండలిరత్నయ్యకు 2000 కాకీలేను. కొర్రపాటి చిరరామయ్యగారికి 200 కాకీవున్నాను. నాతోపట్టుకు 1000 లు తెచ్చుకున్నాను. యింకా యిచ్చి జేయలేదు.

పునర్విచారణ లేదు

18 వ సాక్షి కోట వెంకటనరసయ్య

నాకు 85 యెకరములు పల్లపుభూమి వున్నది. అర్ధా కృష్ణరావు నాయుడుగారి నెరుగుదును. వోట్లకొరకు మాపురు అయిన యెన్నడురాలేదు. నేను వోటరును. రాజాగారి పక్షమున వోట్లు అడుగుటకు రాజాగారు రామస్వామిగారు వచ్చినారు. వారితో అర్ధా కృష్ణరావునాయుడుగారు రాలేదు.

కానీపరీక్ష

జేలం భూములు కొనేటప్పుడు, బందరు వచ్చినప్పుడు రమణయ్యగారుగారు యింట్లోను కృష్ణరావునాయుడు నెరుగున్నాను. రమణయ్యగారుగారు వాళ్ళిద్దరు. అయినక కృష్ణరావునాయుడుగారు అక్కడకు యెందుకు వచ్చేవాడో నాకు తెలియదు. రాజాగారు మా గ్రామం రెండుపర్యాయములు వచ్చారు. అక్టోబరులో ఒక పర్యాయము, అంతకు రెండు నెలలు ముందొకపర్యాయము వచ్చాడు. మొదటి పర్యాయము రాజాగారు నారయ్యగారు వోట్లకొరకు వచ్చారు మమ్ములను వర్తమానము చేసినారు. వచ్చేసరికి వెల్లిపొయినారు. రెండవ పర్యాయము ఏలేదిని చచ్చి నాతో జ్ఞాపకములేదు. వగలు 10-11 గంటలకు అవిగడ్డ వైపునుంచి వచ్చినారు. ఎక్కడనుంచి వచ్చినారో నాకు తెలియదు. వచ్చిగ్రామములను పిలిపించినారు. ముగ్గులవద్ద ఆగిరి. మల్లిపెట్టి అంజయ్య ముట్టూరి లక్ష్మీకాంతయ్య అక్కడి నాకు కన్పించలేదు. మా గ్రామములో కొంత మంది యిస్తామన్నారు. కొందరు అలోచిస్తామన్నారు. నేనిస్తామన్నాను. అలోచించి యిస్తామన్నవా రెవరో గుర్తులేదు. అప్పుడు ఘోషం రెండుగంటలున్నాడు. మా గ్రామంలో వారు భోజనంచేయలేదు. ఎక్కడ చేసినారో నాకు తెలియదు. వచ్చినోర్డునే వెల్లిపారు. ఎక్కడకు వెల్లిపారో నాకు తెలియదు. వోట్లకొరకు రెడీగారు గోపాలకృష్ణయ్యగారిపక్షమున ఒక విద్యార్థి కాశ్యోత్రావుగారు వచ్చినారు. రమణయ్యగారుగారు రాజాగారితో రాలేదు. ప్రత్యేకంగా రాజాగారువచ్చి వెల్లిపరకువారే వచ్చినారు. అప్పుడు కృష్ణరావుగారు రాలేదు. రమణయ్యగారుగారితో రామస్వామిగారు వచ్చినారు. పెదకల్లెల్లిలో అర్ధానారినన నాకు బంధువులలేరు తరచు దేవిదేవి బాపయ్యమీద కేసులలో పాత్రులున్నప్పుడేవాడని చామర్తిగంగయ్య ఆతినిమీద కేసులు పెట్టివాడు కోట వెంకటస్వామిని మాపురే. ఆతను చామింత తోడుకు నేను ఆనూనముక్తింపి పోలీసుసభాలోలేను. పాపా చామింతం రెకాయితే కేసులో నూయిల్లు పరిశోధించినారు.

పునర్విచారణ

మూయిల్లు పరిశోధించాకాని యింట్లో యేమి కొరక లేదు. నామీద యేమి చార్జి పెట్టలేదు.

19 వ సాక్షి కొల్లిపర వెంకటరమణయ్య నాయుడు గారు బి. ఎ. బి. ఎల్, కాపు వకీలు, బందరు.

గత కాసనపథి యెన్నికల నెరుగుదును. అప్పుడు మిర్జాపూర్ రాజాగారి పక్షమున పనిచేసినాను. అయినక జస్టిస్ పార్టీ అభ్యర్థి గ యెన్ను కొనుట వలన పనిచేసి నాను. మద్రాస్ లో పార్టీ మీటింగుజరుగగా, జగన్నాథ నాయుడుగారు వెల్లిపారు. అందులో రాజాగారిని ఒక అభ్యర్థిగయెన్నుకొనిరి. జగన్నాథరావు మద్రాసునుంచివచ్చి నాతో సంప్రదించి తిరిగి మద్రాసు వెల్లిపారు. 1926 ఏప్రిల్ లో యిది జరిగినది. అప్పటినుంచి నాక్లయంటులకును చెప్పము, యితరులకు రాజాగారికి వోట్లచ్చి పనిచేయవలసినదని కలు కుపపించుచువచ్చాను. కొందరి గ్రామములకు ఉత్తరములు కూడా వ్రాశాను. దివి ఒందరు తాలూకాలో నాకు వలకు బడివున్నది. గుడివాడ తాలూకాలో కొంతవలకుబడివున్నది. సంపర్కరాములు వచ్చినప్పుడినుంచి నేను జగన్నాథరావు కాపుసంఘ నాయకులక పనిచేయుచు జస్టిసుపార్టీ అభ్యర్థులకు సహాయము చేసినాను. కాపువోటర్లు నామాటను జగన్నాథ రావు మాటను అనుసరించి నడిచేవారు. దివి అయిలాండులో వలకుబడిగలకాపు లున్నారు. కాపుగ్రామములు చాలవరకు అయిలాండులోనున్నవి. మొక్కపట్ల వెంకయ్య (నా భావ

మరది) మొక్కపట్లవారిపాలెం గ్రామమున్నటు. బడే శ్రీరా ములు (పిట్టలంక); కంచర్ల పానకాలు (పెదయూవర); బమ్మ శింగయ్య (రామచంద్రపురం); సింగం సోమయ్య (మోడుమా డి); మండల రామస్వామి (తలగడదీవి); సనకా వెంకటరత్నం (నంగిగడ్డ) మరికొందరు పలుకుబడికలిగి యున్నారు. వారిలో చాలమంది నాక్లయంటు. అర్ధా కృష్ణరావునాయుడు నెరుగు న్నాను. దివి అయిలాండులో ఆతనికి పలుకుబడివున్నదని ఆ నుకొను. కొన్ని గ్రామములలో అయిన ను యెరుగ నే యెరుగరు. ఆ య న పెదకల్లె పల్లి వాస్తవ్యుడు. పెదయూవర లో బంధువులున్నారు. ఈ రెండు గ్రామములో అయినక బంధువులు న్నారు గనుక కొంచెము పలుకుబడికలదు. ఎన్నికలప్రచార ములో కొన్ని గ్రామములు తిరిగినను. నాతో యెప్పుడు అర్ధా కృష్ణరావు రాలేదు. గూడూరు నాస్వగ్రామము. రాజాగారి కి సందర్శనకాదు సింగిల్ వోట్లు కాన్వెన్షన్ చేసినాను. మొదట చేయలేదు. రెండవజస్టిస్ పార్టీ అభ్యర్థి గోపాలకృష్ణయ్య రాజా గారితో కలిసిపనిచేయవలసియున్నది. అట్లు పనిచేయకపోవు టేగాక న్యతిరేకముగ పనిచేసినారు. మేమింతసలహాయచ్చినను వివనండున, మేము సింగిల్ వోట్లు కాన్వెన్షన్ చేసినాము. ఎన్ని కలకు 1 1/2 నెలల పూర్వమునుంచి సింగిల్ వోట్లు కాన్వెన్షన్ చే సినాము. అంతవరకు సింగిల్ వోట్ల ప్రమేయమే లేదు. చల్లపల్లి రాజాగారి నెరుగుదును. ఎన్నికలలో కాశ్యోత్రావు రెడీపక్ష మున కొన్ని గ్రామములలోను, కొన్ని ప్రదేశములలో నూర య్య గోపాలకృష్ణయ్యగార్ల పక్షమున కొన్ని గ్రామములలోను పనిచేసిరి. మొదటినుంచి మిర్జాపూర్ రాజాగారికి వ్యతిరేకము గ పనిచేసిరి. ఏలన, మిర్జాపూర్ రాజాగారు చల్లపల్లి రాజా గారికి వ్యతిరేకముగా, గొల్లపల్లి జమీందారుగారిపక్షమున పని చేసిరి. నేను మ్యునిసిపల్ కవున్సిల్ మెంబరును. అర్ధా కృష్ణ రావునాయుడుగారికి సర్పాపురం డిప్యూటీ కలెక్టరు తాయి నుబ్బారావునాయుడుగారు 1921 లోనో 22 లోనో పాల కొల్లు మ్యునిసిపల్ కలెక్టరీపదవిని యిస్తానన్నారు. అప్పుడు కృష్ణరావునాయుడు మ్యునిసిపల్ మేనేజరు. మ్యుని సిపల్ సంఘము వారు పాల కొల్లు లో యిస్తానన్న జీతమే యిక్కడ యిచ్చి కృష్ణరావునాయు డు గారిని వుండుకోదలచి యున్నారు. కృష్ణరావునాయుడుగారు చాల సవరణజే. పరిపాలనవిషయములు తెలిసినవాడే. కృష్ణ రావు నాయుడుగారి జిల్లాబోర్డు మేనేజరువదలి నియామక ముకు ఎన్నికలకు యేమియు సంబంధములేదు. మండల రామ స్వామిగారి కే నెరుగుదును. అయినక బందరు తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు గ నియమించుట యెరుగుదను. మేము నిర్ణయించు కన్న చాలకాలము తరువాత ఆతినిని పెంపరరి ప్రెసిడెంటు గ నియమించినాను. అట్టో రనాలు పాపేలు నెరుగుదును. చల్లపల్లి జమీందారుగారి పక్షమున కొందరు మొఖాద సము ద్ధారు. కొంతకాలము బందరు తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు గ యెన్నుకొనబడితిరి. 1922 లో తాలూకాబోర్డు మెంబరుగ నామినేటు చేయబడితిరి. బాలాజీరావునాయుడుగారు నన్ను నామినేటు చేసినారు. బందరు తాలూకాబోర్డు మీదరెండవదావా లు లేబడివి ఒకటి 1925లో మల్లివోలు కాపురములు బిత్రి వెంకట్రెడ్డిని 1926లో డిప్యూటీ రామరాజు రెండవదావాను తెచ్చిరి. రెండవదావాలు కొట్టివేయబడినవి. తాలూకాబోర్డుకు రెండు దావాలలోను గామేజిరియ్యడినవి. నేను తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగ వుండగానే దామేజి కియ్యబడినది. 1914 జూని 25నో వృత్తిలో నున్నాను. 180 రూపాయలు ఆదాయపు కన్ను తెల్లినాను. 80 ఎకరముల భూమి వున్నది.

అర్ధ రామస్వామి నెరుగుదును. ఆతినిని మిర్జాపూర్ రాజాగారికి పరిచయపరచితిని.

కానీపరీక్ష

రాజాగారు జస్టిస్ పార్టీ అభ్యర్థిగ యెన్నుకొనబడినట్లు నావద్ద రికార్డులేదు. ఆసంగతి పత్రికలలో ప్రచురించబడి వుం టుంది. జస్టిస్ పార్టీ యోతీర్వాసముచేయదు. కేసులు అభ్యర్థుల నెన్నుకొనును. మద్రాస్ మీటింగ్ సంగతి నాకు స్వయముగ తెలియదు. గత యెన్నికలలో జస్టిస్ పార్టీ ఒకపక్షముగ అభ్య ర్థులను పెట్టినది. రెండవ జస్టిస్ పార్టీ అభ్యర్థి గోపాలకృష్ణయ్య గారు అయినక మద్రాస్ లో జస్టిస్ పార్టీ వారు అభ్యర్థిగ తరువాత నియమించినారు. రాజాగారిని నియమించిన మూడు నాలుగు నెలలకు గోపాలకృష్ణయ్యగారిని నియమించినారు. సరి యైననెల తెలుపలేను. ఇద్దరిపక్షమున నేను పనిచేయవలచు కొన్నాము. సింగిల్ వోట్లు అడుగుట ప్రారంభించేవరకు యిద్దరి పక్షమున పనిచేయవలె ననుకున్నాము. 1926 జూలై లో గో పాలకృష్ణయ్యను అభ్యర్థిగ నియమించినారు. అంతకుపూర్వము అయిన పనిచేయలేదు. నిబంధితి లేనిది నిశ్చయించుకొనండున పనిచేయలేదు. రాజాగారు అభ్యర్థిగా యేలలో ప్రకటించు కొనినో చెప్పవలెను. రాజాగారు అయిన ప్రచారములు

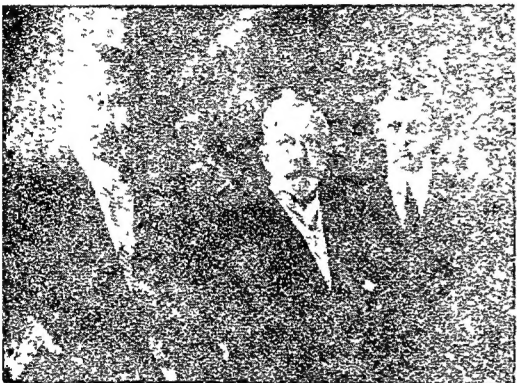
(ప్రచురించిన కరపత్రములు చదివినాను. ఆ కరపత్రములను అయిన ప్రచురించలేదు. యితరులు ప్రచురించారు. కరపత్రము లలో నేనున్నది చెప్పలేను. తనపై కావించబడిన ఆరోపణ లకు ప్రత్యుత్తరముల నోక కరపత్రముగ రాజాగారు ప్రచురిం చిరి. అదియెప్పుడు ప్రచురించానో, దాని కేరేమా చెప్పలేను. మద్రాసులో జస్టిసుపార్టీ మీటింగు జరిగినవిమ్ములు, యిచ్చుట మేము లోకల్ పార్టీ మీటింగు జరుపలేదు. మూల మేము సంప్రదించుకున్నాము. నేను, జగన్నాథరావు, రామయ్య, బి. వి. దాస్, ప్రెసింగు రంగయ్య, విన్నకోట చిరరామయ్య, పిల్లారిపెట్టి బుచ్చివెంకట్రావు, భట్టాచార్య ధర్మరాజు సంప్రదిం చుకున్నాము. మేము బజారులోనో మ్యునిసిపల్ మీటింగులోనో టవున్ హాలులోనో కలుసుకుంటావుంటాము. జస్టిసుపార్టీ అభ్యర్థిత్వమును గురించి రాజాగారితో సంప్రదించలేదు. జగ న్నాథరావునాయుడు మద్రాసునుంచివచ్చి మిర్జాపూర్ రాజా గారు అభ్యర్థిగ వుండుట కభ్యంతర ముంటుందా అని నాతో సంప్రదించినాడు. 1926 ఏప్రిలు ఆఖరువారములోనో మే మొదటివారములోనో పనిచేయుట ప్రారంభించినాను. గ్రామ ములకు నేను వ్రాసిన జాబులకు నకలు ఉండుకొనలేదు. కాపు సంఘము లో ను నామాట విచేకలాటి గొల్ల పంచము సంఘము లలో ను పని చేసి నాను. కొందరి కన్నువారిలోను మాట్లాడినాను. గొల్లసంఘమునకు భట్టాచార్య ధర్మరాజు పెద్ద. ఆరేళ్లు మ్యునిసిపల్ సంఘమునకు నామినేటే మెంబరు. నేను ప్రెసిడెంటు కాకపూర్వమే ఆతను తాలూకాబోర్డు మెంబరు. నేను నామినేటుచేయించలేదు. నేను ప్రెసిడెంటుగ యెన్నుకొనబడుటకు 10 కోటలకు పూర్వము ధర్మరాజున తాలూకాబోర్డు మెంబరుగ నామినేటు చేయ బడినేమా నాకు జ్ఞాపకములేదు. జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగా నున్న మిర్జాపూర్ రాజాగారు నామినేటు చేసినారు. దాస్ ను కూడ నామినేటుచేసినారు. 1928 లో బడేటి వెంకట్రాను య్యగారుగారు, కల్లి చిట్టి అత్తయ్యగారుగారు, క. సర్వారా యుడు, గోపిపెట్టి నారాయణస్వామి నాయుడుగార్ల పక్షమున పనిచేసినాను. అందులో ముగ్గురుకాపులు. ముగ్గురుకాపులు నోడి పొయినారు. గత 12 సంవత్సరములనుంచి అర్ధా కృష్ణరావు నాయుడు నెరుగుదును. మేము నేపీటరులను, అతను తరచుగా నావద్దకురాడు. పని వున్నపుడల్లా నావద్దకు వస్తాడు. అయిన యింటికి మాయింటికి 150 గజముల దూరము. ఆతను కొంత కాతము తెలుగుసంఘకార్యదర్శులలో నొకడు. అతనితోబాటు నేను కార్యదర్శి. ఆమె మనివేసినవిమ్ములు కొంతకాలము చలికొండ నారాయణస్వామిని తరువాతనుంచి యిప్పటివరకు అడపా నుబ్బారావునాయుడున్ను కార్యదర్శులుగ నున్నాడు. ఇప్పుడు నుబ్బారావునాయుడు ఒక గ్రామే కా ర్యదర్శి. ఆ సంఘానికి మేనేజింగు కమిటీవున్నది. ఆకమిటీలో కృష్ణరావునాయుడు ఉన్నాడో లేడో చెప్పలేను. నేను, జగన్నాథరావు, రంగనాయకులు నాయుడు, సముద్రాలునాయుడు, యింకా యిద్దరుముగ్గురు మెంబర్లున్నారు. సంఘములో విద్యార్థివున్నది కావించుట, నీర విద్యార్థులకు సహాయముచేయుట దానియొక్క యుద్దేశ్యములు. అప్పుడేసేరూల్సు వున్నవి. కాపుసంఘముతో మెంబర్లే. కా పులలో మగవారు మేనేజర్లు మెంబర్లుగ నుండవచ్చును. అవని గడ్డ బందలాయచెరువు వేకనూరు కొత్తపేట రామచంద్రపురం మావరం కొత్తపాలెం కొడూరు పూవడిం యెండకురురు చినముత్తేవి కాజ పెడన వడ్డునున్నాడు నందిగామ కప్పలవోడ్డి ముక్కొల్లు జక్కంపల్ల తిరకలూరు గూడూరు కారవాయ పేట కొక నారాయణపాలెం, రాయవరం మల్లవోలు పోలం. గ్రామములు వోట్లకొరకు తిరిగినాను. నాకు పిలుచిక్కినపు డల్లా యీ గ్రామములకు వెల్లితిరి. 1926 జూలై నుంచి గ్రామ ములు తిరుగుట ప్రారంభించినాను. నేను వెల్లిన గ్రామములను గురించి డైరీవ్రాయలేదు. మొదటికోటలో నాజిల్గుంటి లోను బమ్మలోను, చివరకోటలో కావలూను తిరిగితిని. ఎన్నికల ప్రచారము కొరకు ఒక కాకు కృష్ణరావునాయుడుగోడ్డిలో వుండేది. కాకు పెట్రోలంకర్కు బమిందారుగారివద్దబ్బాలోనుంచే యిచ్చినారు. బుచ్చివెంకట్రావు బహుకా యిస్తావుండేవాడనుకుంటాను. నేను బుచ్చి వెంకట్రావుకు కలుకుకుంటే కాకు పెట్రోలు పంపించేవాడు. ఆత ను నాతో నెప్పుడు రాలేదు. ఆతినిని కాపుగ్రామములలో నె రుగరు. కొన్ని వోలలో నేను జగన్నాథరావు, మరికొన్ని సమ యములలో నేను మండల రామస్వామి, ఒకప్పుడు నేను ఒంట రిగను, మరియొకప్పుడు నేను జమీందారుగారును వెల్లి నాము. కాజు నేను ఒక్కడనే వెల్లి నాను. 1926 అక్టోబరు చివరవారంలో కాజ వెల్లి నాను. రాజాగారితో తరకటూరు, జక్కంపల్ల, ముక్కొల్లు, గూడూరు, చినముత్తేవి వెల్లి నాను. నేనురాజా

అమలాపురం తాలూకాలోని టోలు గేట్లు

అమలాపురం తాలూకాకు అమలాపురం పట్టణము ను
ధ్వజస్థానమున్నది. అచ్చటనుండి రేచూలకు వెళ్ళినను నదులను
దాటవలసియుండును. నదితీరమునకున్న అమలాపురమునకును
దూరము ఎటులయినను సగటున ఆరుమయ్యళ్ళకు మించియుండదు.
అమలాపురం మృనికి పాలిట్టగాదు. యానియను బోర్డుమాత్రమే.
అందువలన అస్థానిక సంస్థకు టోలుగేట్లు పెట్టు యధికారము
లేదు. కానిరెండు సంవత్సరముల క్రితము అమలాపురం నాలుగు
వెయిలలను నాలుగు టోలుగేట్లు నిర్మింపబడ్డవారు స్థాపించిరి.
యెయిలక గ్రామములకు వెడలవలయునన్నను అమలాపురం
మీదుగానే వెల్లవలసియుండును. అందువలన ప్రయాణము
చేయవలసిన మార్గము పదిపైళ్ళులేకపోయినను టోలుగేట్లుపన్ను
యివ్వవలసియుండును. ఆదియునుగాక వేరొక కష్టము కూడ
గలదు. ఉదాహరణ పూర్వకముగా ముక్తేశ్వరములో జట్కా
పై ఇయలుదేరితి మనుకొందము. అచ్చటనుండి అయిదుమయ్యళ్ళు
మాత్రము బండివానికి లేటు యెనిమిది అణాలును టోలుగేట్లు

డెన్తారు-యువరాజు

లండనులో స్వయముగ మోటారుకారు నడు
పుకొనుట. (సెంట్రలు న్యూసు)

దేవాను యువరాజు దంపతులు

తండ్రిగారి బాధ సహించజాలక మేనమామ
కొల్లాపూరు మహారాజుగారిచెంత నున్న రాకు
మారుడు విక్రమసింగుగారు, వారిభార్య.

పన్ను నాలు గణాలును యియ్యవలెను. టోలుపన్ను బండివా
డు యియ్యడుగాక.

అమలాపురంలో అగినందులకు కార్డు స్టాండుపన్ను
అర్హులైనవలెను. అమలాపురంనుండి అంబాజీపేట సంకె
పిమ్మట బోవలెనన్న లిరిగి నాలుగు అణాలు టోలుపన్ను ఇవ్వ
వలెను. ఎందువలననగా ముక్తేశ్వరం బండివాడు అంబాజీపేట
వరకున్నా బండికట్టడు. అందువలన వేరొకబండిపై వెళ్ళవలయు
ను. దీనిఫలితమేమన, పదిపైళ్ళ ప్రయాణమునకు యెనిమిది అణా
లన్నర పన్ను చెల్లించవలసియుండును. యిది సంసారం కెంత
కష్టమో అనుభవించుచున్నవారికి తెలియనుగాని వర్ణింపవలె
నేదు.

ఇక రెండవ విషయము

రాజ్ టోలునుండి అమలాపురమునకు దూరము పదునా
లుగు మైళ్ళు. మధ్యన నదికూడ యున్నది. ఈ మార్గములో
కి టోలుగేట్లున్నవి. నదికి రాజ్ టోలు వెయిలనున్న గ్రూపు
వేరు. దానికి పాటదారులువేరు. నిబంధనల ప్రకారము అమలా

పురం గ్రూపులోని అసీలుపన్ను చెల్లించినచో, రాజ్ టోలు గ్రూ
పులోనిపన్ను చెల్లించనక్కరలేదు. కాని ఇది ఊహాసంజనితమ
యిన నిబంధన. అసీలుపన్ను ఒళ్ళకుగాని మనస్సులకుగాదు.
అమలాపురంలో బయలుదేరిన మనిషి బండికి వేరమ్యగ్రహారం
గేటువద్ద పన్ను చెల్లించవలసియుండును.

అయిదుమైళ్ళ ప్రయాణమయిన పరి నది అడ్డుతగులను.
అచ్చట రేవుపన్ను నివ్వవలెను. మయిలకంటె నెక్కువగా
నన్న అనదివలన అసీలుపన్ను చెల్లించ నక్కరలేదనుకొని బం
డిని దాటింపవలెను అసంభవమగుదా? వరల రాజ్ టోలుదరిని
బండియెక్కి పొన్నమండగేటులో బండికి పన్నుయ్యవలెను.
ఎట్లాకాచినను నిబంధన లేటలున్నను క్రియలోపడు ధనవ్యయ
ము పదునాలుగుపైళ్ళ ప్రయాణమునకు పన్నులేరు చెప్పి ఎని
మిది అణాలన్నర.

ఇకమూడి న సంకె. గతసంవత్సరము అమలాపురములో
పట్టణము నలువయిలల నన్ను నాల్గోటలు గాక అచ్చటకు
అయిదుమైళ్ళ దూర మనన్న అంబాజీపేటకు అవతల వెళ్ళున
ముక్కామల కోడ్డుపయినను గన్నవరం కోడ్డుపయినను రెండు
టోలుగేట్లును స్థాపించి అందువలన 1925 డి|| లో
రు 24800 వచ్చిన పాటము క్షేమ 1926 లో రు 40000 లకు పెరిగి
యారెండు టోలుగేట్లుకొలెకు 1927 డి||లో రు 60,500
లకు పెచ్చెను. ధనార్జన విషయములో యాదృతి బాగగనే
యున్నది. కావున ప్రజలు పడుకట్టము అపారముగా నన్నది.
కృష్ణారాయణుడు పెదపూడి యనగ్రామము అంబాజీపేటకు
రెండు మయ్యళ్ళలో నన్నది. అంబాజీపేటలో జిల్లా కలెక్షను
పెద్దదియగు పంత్ జరగను. ఆగ్రామముల తమసరివలన ఆ
సంకెలో అమృతము జరుపవలెను. కాని రెండుమయ్యళ్ళదూరము
నకు నాలుగణాలు అసీలు ప్రతిబండికి చెల్లించవలెను. దీనికితో
డు గతసంవత్సరము మేనేజిలో అంబాజీపేటలో టోలుగేట్లుకు
నుమారు రెండవైరమయ్యళ్ళదూరమున కావల రెండు రెంట్ (పరి
శీలన) గేటును జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులగు పోకల గోవిందరావు
నాయుడుగారు పెట్టించిరి. అగేట్లును బోర్డుతీర్మానము గాకుం
డగనే తామే కలెక్ట్రాక్టరు కవకరించటకు పెట్టించిరి. ప్రజ
లేమయిన వారికేమి? ఎన్నికలు గొడవలు వారికి లేవుగదా?
పిమ్మట బోర్డుమీటింగులో అతిమయము చర్చకురాగా బండ్లు
తక్కుదారులబోవుచున్నవనియు వాటిని నిరోధించుటకుగాను
యీనూతనమయిన టోలుగేట్లు అవసరమనియు సెలవిచ్చుట
యేగాక రెండుగేట్లులకు మధ్యదూరము రెండుపూర్ణాంగులని సెల
విచ్చిరట. విగిరిన యితర తాలూకాలోని సభ్యులకు అమార
ము. రెండుపూర్ణాంగులు అని యెఱకలేదు. నాయుడుగారి
వాక్యవరలని వివరించటకు జిల్లాబోర్డులో మతాలూకాకర
పున ఎన్నిక సభ్యు లొకరయినను లేదు. దీనికికూడ వారికృపా
వి శేష మే వారణసుని యెల్ల రె విం గి న దే
అసంస్థి సభ్యులగు శ్రీయత ప్రకాశంపంతులు
గా ర సవరణను నిచ్చుటకు ముట్టచే పరిశీతుల నెరుంగదురు.
కలెక్ట్రాక్టరు గనుస్తా అసీలు నమూనాచేయుటలో చేసిన
దొర్లస్వమనన ఫలితముగా మేజిస్ట్రేటుగానికెద్ద చార్జీకుదా
దాఖలు చేయబడెను. కలెక్ట్రాక్టరు నూరు రూపాయల పరాధ
ము చెల్లించవలసి వచ్చెను. పిమ్మట యాసంగతులందరకు తెలి
యగా అధ్యక్షులు తమ తప్పును సవరించుకొనిరి.

అంబాజీపేట వద్దనన్ను రెండటోలుగేట్లును, అట్టే
యున్నది. ప్రబోధయోగముగాక, ధనసంపాదనయే ముఖ్యమ
యినచో యింకను ప్రజనాలుగపైళ్ళ కొక గేటును స్థాపించ
వచ్చును. అవసరమగుచోట్ల టోలుగేట్లు జిల్లాలో యితర
ప్రదేశములో యున్నవిగాని యితర అన్యాయపురిని స్థా
పింపజాలెను. ఈవిషయముతో జిల్లా ప్రజలు పడుచున్న
కష్టము లనంతములు. కొలదికాలమునకు పూర్వము జిల్లాబోర్డు
సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిన శ్రీయత నడింపల్లి నుబ్బరాజు
గారు తప్రదేశములోనన్న టోలుగేట్లును తీసివేయవలెనని
తీర్మానమును పంపియున్నారు. గత మార్చిసెలలో శ్రీయత
ప్రభుల చిన నుబ్బారావుగారిన్ను కేసు కలసి తాలూకా
బోర్డులో యీ గేట్లును తీసివేయవలసినదిగా జిల్లాబోర్డునకు
సలహా నిచ్చుచు తీర్మానము నుపపాదించితిమిగాని కొందరు
కాంగ్రెసేతరపక్ష సభ్యుల తోడ్పాటు లేకపోవుటచే తీర్మాన
ము నెగ్గలేదు. ఈతరీ యీ యుద్ధము మెట్లు కొనసాగునో,
జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు ధనము నశింపింతులొ, ప్రబాజ్ఞేమును
నరయూరులో ప్రజలు నిరీక్షించి చూచి తగిన ప్రతికార మొ
నర్చగోరుచున్నాడు.

కె.కా వెంకటరావు.

ఫోర్టు సెంటుజూరి గెజెట్టు

17-1-28

న్యాయశాఖ

రాజమండ్రి సమకొద్దుకు సి వీరాస్వామిరెడ్డిగారు క్రిన్మి
పలు సబార్డినేట్ జడ్జిగాను వి. పూర్వ య్యవంతులుగారు అడిమ
నలు సబార్డినేటు జడ్జిగాను నియమింపబడిరి.

అమలాపురం సబార్డినేటు కోర్టుకు కె. ఎల్. వెంకట
రావు గారు అక్టింగు అడిమనలు సబార్డినేటు జడ్జిగా నియమింప
బడిరి.

గంటూరు సబార్డినేటు కోర్టుకు సి. వి. సంపత్ కయ్యం
గారు ప్రిన్సిపలు సబార్డినేటు జడ్జిగా నియమింపబడిరి.

ఎ. క. ప్రసాదపతిగారు సోన్పేట (బల్లారి జిల్లా) సెషన్
లు మాజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

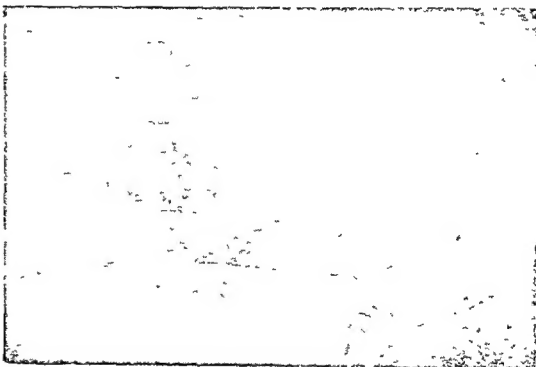
మరణశాఖ

వట్టిప్రోత్తాశంకార (తెజవాడ) మద్రాసు క్రిమినల్ కోర్టుకు
సరి పాద్దులలో వివాహములు జరుపుటకు అధికార మొసగబడిరి.

మిల్లరు కన్య

ఇందూరు మహారాజుగారు నరించి వివాహ
మాడనున్న 24 పండ్ల అమెరికను శ్రీ.

తైజరు చక్రవర్తియు, వారి కుమారు లగు ఇ
ర్లను రాజుగారు, మనుమలగు ప్రషియా యువ
రాజు విల్లెల్ముగారును. (సెంట్రలున్యూసు)

కాసనర్యాదశాఖ

హెచ్. ఎ. వాట్సుకు ఐ. సి. ఎస్. గారు మద్రాసు
కాసనసభకు సభ్యులుగా ప్రభుత్వమువారిచే నామినేటు చేయ
బడిరి.

ది|| బి|| పట్టు కేశవశిల్లే సి. వి. యి. గారు మద్రాసు
కాసనసభకు సభ్యులుగా అనంతపుర మహమ్మదీయేతర నియో
జకకర్తయచే నెన్నుకొబడిరి.

రవేన్యూశాఖ

జి. జే. ముగ్గుగారు కృష్ణా డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింప
బడిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలనాశాఖ

గంజాం జిల్లాబోర్డుకు శ్రీసాభాపంలసింగవేలు (కే.గ
గడ జమిందారు) గారు సభ్యులుగా ప్రభుత్వమువారిచే నియ
మింపబడిరి.

మార్కుగోదావరి జిల్లాబోర్డుకు కట్టంపెట్టి శేషయ్య
గారు (బుట్టిలంక) సభ్యులుగా రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డుకే
నెన్నుకొబడిరి.

తైమ్మ బెదంపు

శ్రీకృష్ణానంద

నైమను కమిషనుకు వీడి క్లబ్బు నొసగుచు, లంకా పనుల తైమ్మ పత్రిక భారతీయులను బెదరించుచున్నది. పైమను గారు న్యాయవాదశ్రుతిని పరిత్యజించి, అధ్యక్షధర్మమును పట్టుదలతో నిర్వహించెద రనియు, కమిషను సభ్యులు తమవిధులను శ్రద్ధతో నిర్వహించెదరనియు, తైమ్మపత్రిక భారతీయులను హెచ్చరించుచున్నది. ఎవరు కాదనిరి? రాయల్ కమిషను సభ్యులు హిందూదేశమునకు ఆడుకొనుటకు వచ్చుటలేదని ఎల్ల రెరుగుదురు. భారతీయులు రౌండుటేబులు సమావేశమును కోరుచున్నారు. శుద్ధశ్వేతసంఘము పనికిరాదని మితవాదులు దెలుపుచున్నారు. భారతీయులు ఆటకోటి తనము నిమిత్తము బహిష్కారము సూచించుటలేదు. వారును పట్టుదలతోనే, తమ వాంఛలను వెలిబుచ్చుచున్నారు. పట్టుదలతోనే సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధిని కోరుచున్నారు. కమిషను సభ్యులు ఇంగ్లండు ప్రతిష్ఠ నేటుల కాపాడుటకు బూనుకొనుచున్నారో, మాతృదేశగౌరవమును కాపాడుటకు భారతీయప్రముఖులును అటులనే బూనుకొనుచున్నారు. లండను తైమ్మపత్రిక, అపార్థముల గల్పించబూనుకొనుచున్నది. నిజస్థితిని గ్రహించక, భారతీయనాయకులె గురుచున్నారని, తైమ్మపత్రిక వెక్కిరించుచున్నది. ఇంగ్లండునందలి కన్సర్వేటివు, లిబరలు, లేబరుపక్షములవారు కమిషనును ఆశీర్వదించి పంపుచున్నారనియు, బ్రిటీషువారందరి యండయు కమిషనుకు గలదనియు, తైమ్మపత్రిక బెదరించుచున్నది.

ఇంగ్లండులో గల ఏకీభావమును గుర్తించి, స్వరాజ్య పక్షమువారును మితవాదులును లేనిపోని ఆందోళనమును మానుకొను డని, తైమ్మ పత్రిక సలహా నిచ్చుచున్నది. హిందూదేశమునందుగూడ బహిష్కారవిషయమున దాదాపుగ నేకీభావము ప్రబలియున్నదని, తైమ్మపత్రిక గుర్తించుట మేలు. రాజకీయపక్షములవారే గాక, హిందువులును, మహమ్మదీయులలో నధికసంఖ్యాకులును బహిష్కారము నామోదించు చున్నారు. మహమ్మదీయులలో నత్యల్పసంఖ్యాకులు కమిషనుకు తోడ్పడదలచినటులనే, బ్రిటీషు లేబరు పక్షమునందును కమిషను నామోదించనివారు కొలదిగ గలరు. శిరోమణి అకాలీదళమువారు, రాయల్ కమిషనును సంపూర్ణముగ బహిష్కరింపవలయు ననియు, మూడవ ఫిబ్రవరి తేదిన హరతాలము జరుపవలెననియు, బహిష్కారమును జయప్రదముగ ముగింపవలయుననియు తీర్మానించినటుల, నేటి వార్తలు దెలుపుచున్నవి. హిందువులు, మహమ్మదీయులు, సిక్కులు, చున్నగుసంఘము లిటుల నిశ్చయించుచుండ, భార

తీయులు బహిష్కారమువిషయమై పట్టుదల జూపుట లేదని ఎవ్వరనగలుగుదురు? అకాలీల సంకల్ప బలము నెరిగినవారెవరును, వారు గావించినతీర్మానమును తృణీకరింప జాలరు. అఖిలక్షతసమావేశ తీర్మానమును శిరసావహించి, అన్ని ప్రాంతములలోను బహిష్కారమును జయప్రదముగ కొనసాగింబూనినటుల, వార్త లరుదెంచుచున్నవి.

ఇంగ్లండులో ఐకమత్యములేక, భారతీయులలో ఐకమత్యము ప్రబలియున్నచో, బహిష్కారము విజయము గాంచెడిదేనట. కాని, అట్టిసందర్భము లిప్పుడు లేకుండుటచే, బహిష్కారము చిరకాలము నిలువజాలదని, తైమ్మపత్రిక దెలుపుచున్నది. భారతీయులు దుర్బలు లగుటచే, వారి నిశ్చయమును భగ్నము చేయుట సాధ్యమయినను, ఇంగ్లండు కిది యొక గొప్పయా? భారతీయుల శరీరములను వంచినను, ఆత్మలను వంచుటకు సాధ్యపడదు. ప్రస్తుత స్థితిలో భారతీయులు లొంగువో, ఆయ్యది వారి బలహీనతకు సంస్కృత యుగమున, కమిషనుపట్ల వారికి గల సంతోషికి నిదర్శనము గాజాలదు. భారతీయుల నీతిరుగ కొంతకాలము నిర్బంధింపవచ్చును గాని, చిరకాలము నిర్బంధింప వీలులేదు. స్వాతంత్ర్యాశయము నేడు గాకున్న రేపయినను ఫలితక మానదు. తైమ్మపత్రిక గర్వాతిశయముచే పొంగి పడనక్కరలేదు. ప్రజేచ్ఛను తృణీకరించినందుకు బ్రిటీషుగౌరవ మతిశయించునటుల భ్రమదప్ప వేరు గాదు. బహిష్కారవాదు లెంత కేకలిడినను, కమిషను సభ్యులు సహకారము నలిపెడి, భారతీయులతో సంప్రతించి, సంస్కరణవిధానమును తయారు జేయకబోరని, తైమ్మపత్రిక వెల్లడిజేయుచున్నది. కమిషనునందు భారతీయులు సభ్యులుగ నుండ వీలు లేనపుడు, వారితో సంప్రతించుట కవసరమెద్దియో తెలియదు. ఇంగ్లండులోనే గూర్చుని, ఇండియా మంత్రిగారి సహాయముతో, సంస్కరణవిధానమును కమిషనువారు తయారుజేయవచ్చును.

దీనికై లేనిపోని ప్రయాస ఏల? ఏకొలదిమంది తోనే సంప్రతించి, రాయల్ కమిషనువారు సంస్కరణములను తయారుజేసిన చేయ నిండు. అధిక సంఖ్యాకుల తోడ్పాటు లేదని వెల్లడి యగుటయే, యిప్పుడు గావలసినది. రాయల్ కమిషనులు ప్రజలకు స్వరాజ్యఫలము నందిచ్చుననునాశ చిరకాలము క్రిందటనే అదృశ్యమైనది. వీరిచ్చడిసంస్కరణము లెట్టివో ముందే చెప్పవచ్చును. స్వరాజ్యము స్వశక్తిపై నాధారపడనను విశ్వాసము భారతీయుల హృదయములలో నాటుకొనుటచే, తైమ్మబెదరింపులు వారిని భయపెట్ట జాలవు. బొంబాయి గవర్నరు గారు, యూరపియను సంఘమువారియెదుట ముచ్చటించుచు, రాయల్ కమిషను విషయమున భారతీయులలో ప్రబలిన ప్రతికూలాభిప్రాయ బలమును గుర్తించిరి. అయినను, ఆశను విడువవలదనిమాత్రము సూచించిరి. "పైనాన్నియల్ తైమ్మ" అను బ్రిటీషు పత్రిక పైచుచు కమిషనువారిని సాగ సంపుచు, హిందూ దేశమునందలి బ్రిటీషు సంఘమువారు ప్రత్యేకపు హక్కుల గోర రనియు, రాజకీయ ప్రతిపక్షులతోకల్యము లేకుండ వర్తకముజేసి కొనుటకు వారికి వీలుండవలయు ననియు, వారిహక్కులకు రక్షణ యూడవలెననియు, దెలుపుచున్నది.

ది. దీనియర్థ మేమి? హిందూదేశమున కెందుమునకయినను స్వరచాలనము లభింపగూగద. రాయల్ కమిషనువారు స్వరచాలనలో లభింపకుండుటకు వలయునేర్పాటులను పగలరు. ఈసమయమున దేశమునందు ఏము అత్యవసరము. ఇంగ్లండునందలి వివిధపక్షములవారును రాయల్ కమిషనువిషయమై ఏకీభావము జూపుచున్న విషయమనే, హిందూదేశమునందలి వివిధపక్షములవారును బహిష్కారము విషయమై ఏకీకరిత మెగుట యవసరము. తైమ్మబెదరింపుకు చెప్పదగిన జవాబిదియే. ఈసమయమున ప్రజాశక్తులు చెల్లాచెద రగువో, హిందూదేశము అధోగతి పాలగును. మాతృదేశాభిమానమునందు భేదములన్నియు లీనముగావలయును. ప్రతిపక్షుల బెదరింపులు గాని, లాలింపులుగాని భారతీయులనిశ్చయమును మరల్చకుండుచో, స్వరాజ్యము అచిరకాలములో లభించుట నిశ్చయము.

మహాత్ముడు : మారనిపక్షము

గాంధీమహాత్ముడు మారనిపక్షమువారిసమావేశమును అహమ్మదాబాదులో గూర్చునని, యింతకుముందు వార్త యల్పకాలము. కాని మహాత్ముడు దూర మాలోచించి, యిట్టిసంకల్పమును ప్రస్తుతసమయమున విరమించినటులు నిన్నటి దినము తెలిపియుంటిమి. దేశమునందైకమతంము గోరువారిలో, గాంధీమహాత్ము డగ్రగమ్యుడు. స్వరాజ్యపక్షమువారితో చెలిమిజేసికొనుటకు, గాంధీమహాత్ముడు దేశబంధు దాసుగారితో ఒడంబడిక జేసికొని, అపూర్వత్యాగము గావించెను. త్యాగములలో కెల్ల అభిమానత్యాగము ప్రత్యస్తమయినది. తమకు ముఖ్యమగు బహిష్కారములను గూడ విడనాడి, గాంధీమహాత్ముడు ప్రభుత్వ నిర్బంధముల నరిగట్టగలిగెను. మదరాసు కాంగ్రెసు మహాసభ గావించిన తీర్మానములలో, పైమను కమిషనుబహిష్కార మత్యవసర మయినది. దీనిని కొనసాగించుటకు వివిధపక్షములవారును ప్రయత్నించుచున్నారు. కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షు లగు డాక్టరు అన్నాసీగారు పట్టుదలతో పాటుబడుచున్నారు. ఈ సమయమున మారని పక్షమును ప్రత్యేకముగ నేర్పరచుచో, అన్నాసీగారి ప్రయత్నములకు భంగముకలుగునేమో యని మహాత్ముడు భయపడుచున్నాడు. మహాత్ముడు సూచించినటుల, ఎల్లరదృష్టిని కమిషను బహిష్కారముపై నిగుడింపజేయవలసిన యవసరమెంతేని గలదు. పక్షభేదములను సర్దుకొని, దేశగౌరవమును భారతీయులెల్లరును కాపాడుట ధర్మము. కాంగ్రెసునందు మరియొక పక్షము నేర్పరచుట కిది సమయము గాదని, మహాత్ముడు దెలుపుటలో, మిగులదూరదృష్టిని జూపెను. మరియొక యవకాశము లభించినపుడు, యీ విషయము నాలోచింపవచ్చును. గాంధీమహాత్ముడు దుర్బలదేహు డగుటచే, మారని పక్షము నేర్పరచి దానిని సడుపుటకు శక్తిమంతుడు గాజాలడు. తాను లేనిది, మారనిపక్షము తిన్నగ నడువదని మహాత్మునకు దెలియును. వల్లభాయి పటేలు మున్నగువారు మహాత్మునితో నేకీభవించి, సరియగు త్రోవ ద్రొక్కిరి. ప్రత్యేక పక్షము లే

ప్రజానామ సం పుష్యమాస బి ౧౩ శుక్రవారము

అయ్యతన, మారనిదృష్టి గలవారు ఆశాభం
 పడవలదని, మహాత్ముడు హెచ్చరించుచు
 వలనన, వ్యక్తులు వివిధబహిష్కారములను
 ఎత్తుమునందు ఆచరించి, ఇతరులకు మార్గ
 భ్యంత్యము గావచ్చును. ఇందుకు గాంధీమహాత్ముని
 మార్గము నిదర్శనము. తామిపు డెట్టిప్రకారము
 మహాత్ముని హెచ్చరింప మని, మహాత్ముడు దెలుపుచున్నా
 డు. అట్టిచర్యల నవలంబించుటకు వీలు గలిగి
 నామెట్లు భారతీయులు మరల కార్యోత్సాహము
 నాపెడనను సమ్మతము మహాత్మునకు గలదు. అం
 తరము హిష్కారముల ననుష్ఠించువారు, ఆత్మ
 చాగ్గడము గలిగి, దేశవిముక్తికై పాటుపడుట కిష్ట
 మును ఎట్టియభ్యంతర ముండజాలదు. తీవ్రకార్య
 భ్యంత్యమున కవకాశము లేనపుడు, మరియొక పక్ష
 మును ఆర్పించి, దేశ మవలంబించదలచిన సంయుక్త
 కార్యక్రమమున కడ్డుదగులుట పాడిగాదని మహా
 త్ముని చెప్పుకము. ఈలోపుగ, నిర్మాణకార్యక్రమ
 ములందు ముఖ్యమగు కద్దరును డిక్షితో కొనసాగిం
 చుచున్నది. గాంధీమహాత్ముడు నో-ఛేంజర్లను
 తోడుచున్నాడు. సైమను కమిషను బహిష్కారము
 ననుష్ఠించు ప్రదర్శనములతో బాటు, శాసనసభల
 తొలగింపు ప్రజాశక్తిని పెంపుజేయుటకు ఎల్లరును
 ఒకటయినట్లు వివేకము. కద్దరు ఆభివృద్ధిజేయు
 తోచుచున్నది. విదేశవస్తుబహిష్కారము సుసాధ్య
 మగును. గాంధీమహాత్ముని హెచ్చరిక మారని పక్ష
 మునుబట్టి గాక, ఇతరుల నెల్లరును నిర్మాణకార్య
 కార్యమొనరింపజేయుట గావించుగాక!

ఆయుధవిస్తంభము: బ్రిటీషు ప్రభుత్వ సూచనలు

ఆయుధ విస్తంభముగూర్చి బ్రిటీషు ప్రభుత్వ
 మువారు గావించిన సూచనలు, ఛేంబర్లెనుగారి
 యభిప్రాయములను ప్రతిఫలించ జేయుచున్నవి.
 ఛేంబర్లెనుగారికి, జాతులమధ్య నుదయించు వివాద
 ములను పంచాయతీ మూలమున పరిష్కరించుట
 శిష్టములేదు. బ్రిటీషు సూచనలును ఇట్టి అయిప్ట
 చేజే సూచించుచున్నవి. నానారాష్ట్ర సంఘపు
 ఆశీర్వాదమును నిష్కర్షగ ననుసరించుట, బ్రిటీషు
 ప్రభుత్వమునకు బనికీరాదు. ఎవరివిచక్షణకు వారిని
 పెట్టిపెట్ట వలయునట. ఇతరులపై విజృంభించుటకు
 తేసిడి యుద్ధములు పనికి రావనిపుడు, విజృంభణ
 మునకు తగిన నిర్వచనము గావించవలయుగద. నిర్వ
 చన మవసరము లేదని బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు
 సూచించుట మిగుల శోచనీయము. వీరి సూచనలు
 కొనసాగుచో ప్రస్తుతస్థితియందు మార్పుగావించుట
 కూ పీలుండదు. ఆయుధవిస్తంభముగాని, యుద్ధబహి
 ష్కారముగాని సిద్ధింప నేరదు. తమ పరిపాలనము
 చతుః సరిబంధించిన విషయములను పంచాయతీకి
 చెప్పుట కేదేశమువారును అంగీకరింపరని చెప్పట
 శో బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి పంచాయతీ పద్ధతిని
 ముగిస జేయుచున్నారు. నానారాష్ట్రసంఘాప
 ణాగమును తగ్గించుచున్నారు. కొన్ని జాతులు కల
 పెట్టికొను ఒడంబడికలే శ్రేయస్కరములని వీరి
 తలచును. ఇట్టి ఒడంబడికలు ప్రపంచము నెట్టి దుస్థి
 తికి దెచ్చెనో, గత యూరపియను సంగ్రామము
 తలచు. యుద్ధమే. ఇంకముందు గూడ నిట్టి
 యుద్ధంబడికలే శరణ్యము లగునట్టి నిరాశ గలు
 గజమానము. సరియైనదని అంకశో ఒడంబడి

కనే ఆదర్శప్రాయ మని, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు
 దెలుపుచున్నారు. హిస్కారాస్థానమునకు బంపు
 తగాదాల గూర్చి గూడ బ్రిటీషుసూచనలు విశాల
 భావము జూపుటలేదు. ఛేంబర్లెనుగారు గడచిన
 నానారాష్ట్ర సంఘసభలో నెంత ప్రాస్వదృష్టి గను
 పడెనో, బ్రిటీషు ప్రభుత్వ సూచనలును, అంతటి
 ప్రాస్వదృష్టినే గనుబజుచు చున్నవి. ప్రపంచాభి
 వృద్ధి దానియంతలయదయే చేకూరునని, వీరితలం
 పు. పంచాయతీకిని, సఖ్యమునకును ఇంకను సమ
 యము రాలేదనుటకన్నను విశేషము నేరుండదు.
 బ్రిటీషు సూచనలు చిన్నజాతులవారిలో మిగుల
 అసంతృప్తి గలిగింపకమానవు. ఆయుధవిస్తంభము
 పట్ల గల ఆశ ఎంతరింపకమానవు. బ్రిటీషు సూచనల
 గాంచిన, పెద్దజాతులహృదయములందు దింకను పరివర్త
 నము గలుగ లేదని తేటపడును. కన్న చెట్టివుల విదేశ
 విధానము, ఎంతలోపభూయిష్టముగ నున్నదో
 యూహింపవచ్చును. ఈసంవత్సరము పార్లమెంటు
 ఎన్నికలు జరుగవచ్చును, కన్న చెట్టివుల సమ్మతించుట
 లేదనియు, రాజోవు సంవత్సరమునగాని ఎన్నికల
 కొరకు వీరు ప్రయత్నింపరనియు, వార్తలు దెలుపు
 చున్నవి. వీరవంబించుచున్న పద్ధతులు ప్రజల
 సమ్మతిని బడయుటలేదని చెప్పవచ్చును. నికరాగ్యు
 వాలో అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములు జోక్యముదీసి
 కొనుచున్న విధము, అమెరికా రాజ్యములలో పె
 క్కింటికి రుచింపలేదు. విశ్వాసరాహిత్యమును సూ
 చించుట కివి ప్రయత్నించుచున్నవి. అమెరికా జో
 క్యమును తొలగించుకొనుటకు నికరాగ్యువాలాని
 కన్న చెట్టివులు గూడ ప్రయత్నించుచున్నారు. పె
 ద్దజాతులు సద్భావముతో మెలగినగాని, శాంతి
 స్థాపన జరుగనేరదు.

ఇండియామంత్రి : సైమను కమిషను

సైమను కమిషనువారు లండనులో బయలుదేరు
 సందర్భమున, బ్రిటీషు ప్రముఖులు పలువురు వారిని
 సాగనంపుటకు రయిలునొద్దకు వచ్చిరని, నేటివార్త
 లు దెలుపుచున్నవి. ఇండియామంత్రిగారు గావించిన
 ప్రసంగము, వీరి మామూలుభోరణిని దెలుపు
 చున్నది. అన్నిపక్షముల అంశయు కమిషనుకు
 గలదనియు, బరకాహం ప్రభువుగారు పత్రికాధిపత్య
 మును, సైమనుగారు న్యాయవాదవృత్తిని చాలించు
 కొనుట గొప్పత్యాగ మనియు, భారతీయు లీవిష
 యమును కొనియాడవలయుననియు, కమిషనుసభ్యు
 లను నియోజకగణమువారు పార్లమెంటు సభ్యు
 లుగ మరల ఎన్నుకొనవలయుననియు, తమపై గల
 బాధ్యత తొలగెననియు, కమిషనుపైనను ఇర్విను
 ప్రభువుగారిపైనను భావిబాధ్యత నిలిచి యున్న
 దనియు, మున్నగు ప్రగల్భములను ఇండియామంత్రి
 యగు బర్క్లె-హెడ్డు ప్రభువు చాటెను. సుప్రసిద్ధ
 భారతీయనాయకులు దేశశ్రేయమునకై తమ
 వృత్తుల దృఢించి, కారాగృహముల కేగినపుడు,
 ఇండియామంత్రిగారు లక్ష్యపెట్టలేదు. కా ని,
 క మి ష ను స భ్యు ల త్యాగములను మా
 త్రము భారతీయులు కొనియాడవలెనట! వారికి
 జోహారు లొనర్పవలెనట. ఇట్టి ప్రసంగములవలన
 ఇండియా మంత్రిగారు భారతీయులలో గల అసం
 తృప్తి మరింత పెరుగుటకు మాత్రమే తోడ్పడెదరు.

గ్రంథాలయములు : ప్రభుత్వ గ్రంథాలు

మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు గ్రంథాలయము
 కేంద్రాలచివ గ్రంథాల వివరములు ప్రకటింపజే
 నవి. మొత్తముమీద పదివేల గూపాయిల గ్రం
 థాలు నగబడును. స్థానికస్వపరిపాలనసంఘములు
 నమకు గావలసిన గ్రంథములను స్వయముగ తెచ్చి
 చుకొనుటకు హక్కు లేకపోవుట శోచనీయము.
 జిల్లా ఎడ్యుకేషనల్ ఆఫీసరుగారి యంగీకారముచు
 మునుగ పొందవలయునట. వలయుట్టినిర్బంధ ము
 సరమా తెలియకున్నది. స్థానికసంఘముల కీమా
 త్రము విచక్షణజ్ఞానము లేదా? ప్రభుత్వ గ్రం
 థాలను పుచ్చుకొనెడి గ్రంథాలయములకు కలెక్టరు
 లు అప్పడప్పడు పరీక్షచేసి, ఆక్షేపకరము లగు
 పుస్తకములున్నచో గ్రంథాలను నిరాకరింపవచ్చునట.
 ఎట్టి గ్రంథములు మించినో, ఎట్టి గ్రంథములు మం
 చించి గానో తెలిసికొనుటకు గ్రంథాలయముల కాధా
 రము లేకున్నది. సహకారసంఘములు పోషించెడి
 గ్రంథాలయములనిమిత్తము, తప్పించుగ్రంథములకు
 సహకారసంఘపు రిజిస్ట్రారుగారి అనుమతి గావలయు
 నట. ఇట్టి పరిస్థితులలో గ్రంథాలను గైకొనుటకు,
 పెక్కు గ్రంథాలయము లంగీకరింప కుండుట వింత
 గాదు. రాజకీయగ్రంథములు నిషేధార్హము లని,
 కలెక్టరులు సామాన్యముగ నభిప్రాయపడుచుం
 దురు. ఇట్టిగ్రంథములు లేనిది, గ్రంథాలయముల
 వలన నెట్టిలాభ ముండును?

కృష్ణా గోదావరి సంఘము రిసెటిల్ మెంటు

కృష్ణా గోదావరి సంఘముల రిసెటిల్ మెంటు
 రిపోర్టు రయితులలో అసంతృప్తి గలిగించుట
 వింతగాదు. బీదగూ హిందూదేశము సెటిల్ మెంటు
 ఆఫీసర్ల దృష్టికి భాగ్యవంత మగుచున్నట్లు గను
 పించుచుండును. రయితుల దురవస్థ వీరికి గోచరిం
 పదు. రయితులసాభాగ్యమే వీరికి గోచరించును.
 కృష్ణా గోదావరి మండలములలో పన్నులను హె
 చ్చుచేయవలయు నని, సెటిల్ మెంటు డివోర్సి
 రిపోర్టు చేయుట వింతగాదు. ప్రజాభిప్రాయముతో
 గాని, శాసనసభాభిప్రాయముతో గాని వీరికి నిమి
 త్తము లేదు. గ్రామములదురవస్థను ప్రకాశంపం
 తాలుగారు వివరించిరి. క్రొత్తపన్నులను భరింపజాల
 మని, ప్రజలు సభలద్వారా స్పష్టముగ దెలుపుట
 యవసరము. అనంతరకర్తవ్యమును రయితులును
 మండల ప్రముఖులును గలసి నిర్ణయించుట,
 ముఖ్యము.

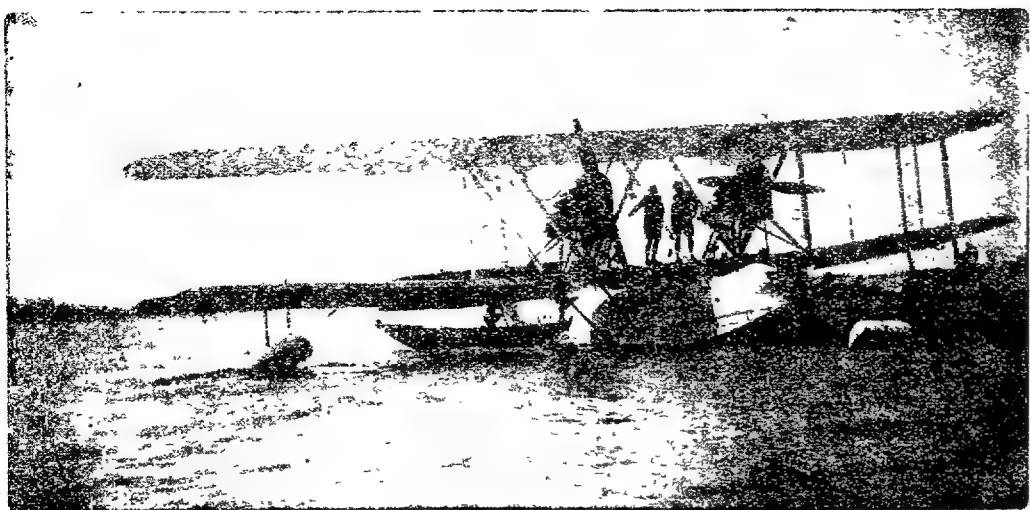
వ్యవసాయ విచారణ 16 లక్షలు

సంఘమువారు మహాబలిపురంలో రిపోర్టు

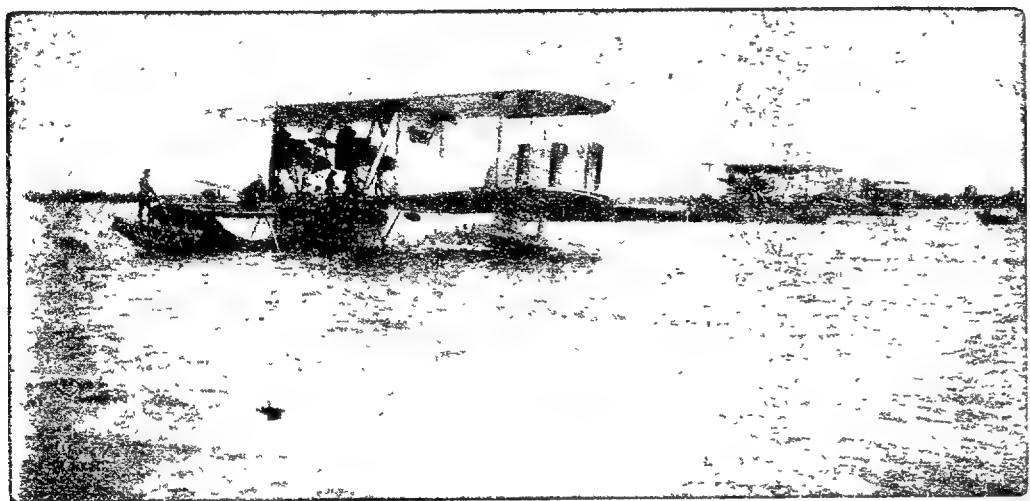
తయారుచేయుదురు

అత్యధికవ్యయము గల సంఘము

కలకత్తా, జన 20:— వ్యవసాయవిచారణ రాయలు
 సంఘమువారు మహాబలిపురంలోనుండి రిపోర్టు తయారు చేయు
 చున్నారు. ఏప్రిలు 2-వ లేదీ పరికి రిపోర్టు యంగీకరింప
 "ఇంగ్లీషుడు" డిల్లీ లిల్లీ దెలుపుచున్నాడు. ఏకగ్రీవముగ
 శిశువులు జేయుటకు సాధ్యమగుకంతవరకు యత్నించుచున్నా
 డు. ఈ కమిషను అత్యధికవ్యయము గల సంఘములలో శోక
 తిగాగ జే పబడగలదు. దీనికి నూతన 16 లక్షలు వ్యయము
 నట్లు తెలియచున్నది. (ప్రీ ప్రెస్)

విమానము చేరువదృశ్యము

రాయలు ఎయిరు ఫోర్సు.

ప్రభుత్వమువారి విమానదళమునందలి నాలుగు విమానములు మదరాసు వచ్చినవి.
మదరాసునకు 25 మైళ్ళ దూరమునం దున్న పులికాటు సరస్సునందు దిగినవి.

విమానములందలి ఉద్యోగులును, మదరాసు పోర్టు ఆఫీసరు కాంటెయిగారు.

సబర్కత్తో ఆసహాయ వాదులసభ

(నిన్నను 7 వ పేజీలో మొదటికాలములో
ప్రకటింపబడిన తొలివార్త తరువాయి)

ఈసభను ఆపుటవలన ఆసహాయ వాదులకు ఆకారంగము
కలుగని ఆశించెదను. ఈసభను ఆపివేయుట మంచిదో కాదో
నేను నిర్ధారణ చేయజాలకుండ నున్నాను. ఆసహాయోద్యమము
జాతీయవిధానముగా వికసింపజేసిన ఆసహాయవాదులగు వ్యక్తులు
తమకు ఆసహాయోద్యమమునందుగల నమ్మకమును పరీక్షించుటకు
జనకాళిముండదు. పక్షముయొక్క ఆధారమువలన
కలుగు ఉత్సాహముపై నాధారపడికుండ వ్యక్తులు ప్రత్యేక
మగ బహిష్కరణమును సాగించుటవలన వారినమ్మకము మరింత
బలపడును. ఇంకను ఆసహాయోద్యమమునందు నమ్మకము

గలవారికి ఆసహాయసిద్ధాంతమే బలము. అప్పుడు దానికి కావ
లసిన బలము ఆత్మశోధనండియే కలుగునుగాన దానికి సరాధి
నత తొలగిపోవును. ఈరీతిగా మరల సీఆసహాయోద్యమమును
సాగించుట కవకాశ మేర్పడినపుడు ప్రస్తుతము దానిని వదిలిన
వా రందరునుగూడ మరల మనఃపూర్వకముగా ఆసహాయోద్య
మము ననుసరించెద రను నమ్మకముగూడ మన కండవలెను.
ప్రస్తుతము పురోగమనమునుగూర్చి నేనేమియును నూచింప
జాలను. ఈమధ్యగా జరుగదగిన దానిని నేను సూచింపగలిగి
నను యిప్పుడు దేశమునందు వివిధపక్షములవారుకలసి వనిచేయు
టకు తగినవిధానమును నిర్ణయింపగోరమన్నందున అందుల
కభ్యంతరము కలుగవచ్చును. కావున ఆసహాయవాదులు ఖద్దరు
మహోద్యమమునందే దీక్ష బూనవలెను." అని మహాత్ముడు
ప్రాసెను.

(ఆ. ప్రె)

డాక్టరు గెడ్డరుగారి స్థానే జర్మనీ రక్షకమంత్రిగ
గ్రాసరునే నానిని నియమించిరి.

విదేశవార్తలు

సైమన్ కమిషనుకు వీడ్కోలు

లైముస్ ప్రతిక !

లండన్, జనవరి 19:—సైమన్ కమిషనుకు వీడ్కోలు
లును ఫలప్రసూత లైముస్ ప్రతిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది—

సర్ బాన్ సైమన్ గారు న్యాయవాదవృత్తిని చూచు
కొనుటచే ఆయన తలపెట్టిన పనికి ఎంతయు సహాయము? చూ
డుట నిశ్చయము. ఆధ్యక్షపదవికి సంబంధించిన ఏకపక్షము
చాల ముఖ్యమైనవి ఆయనతలంపు. ఈసంగతిని భారతీయులు
గుర్తించవలెను. భారతీయులు బహిష్కరణమును బలపరచు
టకు ప్రయత్నములను సాగించి తోడ్పడవచ్చును. కాని సైమన్
కమిషను సభ్యులు తికరణశుద్ధిగ తమ ధర్మమును నిర్వహించు
టకు పూనుకొనలేదని అనుకొన వీలులేదు. కొందరు భారత
రాజకీయ వేత్తలు ఆసల నిజమును సంగతులను ప్రకటించు
లేకున్నారు. సైమన్ కమిషను ఇంగ్లాండులో నున్న మూడు
కార్మికపక్షముల ప్రాభుత్వో విండియాకు కయలుచేసిన దుని
భారత రాజకీయవేత్తలు తెలిసికొన లేకున్నారు. మొట్టమొదట
వరకును కులకలహములను గూర్చి చూపిన వివరమును తిలకింప
స్వరాజ్యపక్షమువారు సైమన్ కమిషను ఇంగ్లాండులో అన్ని
పక్షములవారి సమ్మతితో బయలుదేరుచున్నా రని ప్రకటించు
లేకున్నారు. కాని బహిష్కరణమును అనుకొనుచు
నున్నారు. నిర్భావిధానము తెలియని భారతీయులు
సైమన్ కమిషను నియమనమును గూర్చి అశ్రద్ధపడుచు
గొప్పలేదు. అది సాధ్యమే. ఇక చేయున దేమియు లేక 1928
వనుపట్ల విధిలేక విరోధమును జూపుచున్నాడు. ఇతరు
నిరాకరణము విజయము గాంచుటకు పెట్టు మిన్నగుటలో కఠిన
ములు, భిన్నాభిప్రాయములు. ఇండియాలో అన్నిపక్షముల
వారును వికమత్యముతో నుండవలెను. కాని అట్టివేదియులేవు.
గాన సహాయనిరాకరణము బహిష్కరణము పెద్దను ఇండి
యాలో అన్నిపక్షములవారిలో వికమత్యములేదు పెట్టు మి
న్నగుటలో కలహములులేవు. అందుచే బహిష్కరణము జూర
కాల ముండుట అసంభవము. ప్రసూకారము ఫలప్రసూతము
ముసల్మానులు హిందువులును కలిసికొని మాట్లాడుటకు సైమన్
కమిషనుకు బహిష్కరణవాదులు అడ్డురాజాలరు. భారతదేశ
పార్లమెంటు పదతులను భావములను ఎటులుండుకో కనుగొ
టును వీలులేకుండ జేయలేరు. అంత ఎక్కువైన పక్షముల
రూప్రవేశము లేనివారికి తృప్తికరముగ సైమన్ కమిషను
కేంద్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసభలతో లలోనివిని 25 రాష్ట్రాంగ
మును కలపవలెనుగలరు.

ఇరాకు పార్లమెంటు నెత్తివేసింది

ఎన్నికల ప్రయత్నములు

(ఆంధ్రప్రతిక ప్రత్యేకతంతరి)

బగ్దాదు, జనవరి 19:—ఇరాకు పార్లమెంటు
వేసిరి, తక్షణము ఎన్నికలకు ప్రయత్నములను జేయుచున్నాడు.

మధ్యవర్తి పరిష్కారము

ప్రారంభ ఆయుధవినిర్జన సంఘము

(ఆంధ్రప్రతిక ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జనవరి 19:—మధ్యవర్తి పరిష్కారమును
లు జరుపుటకు క్యాంపసులకు ఇంకను ఆదను కావనియు
అందరు సంతకము జేయు ఒడంబడికల కంటె ఎవరో వ్యక్త
రిద్దరే ఒడంబడికను జేసికొనుట సంభవనియు, అట్లునా
ఎక్కువ యభివృద్ధి జరగనునియు న్యాయమును తనానా
వరిష్కరించుటకు హేతు కోరే యుండవలెననియు న్యాయ
సాస విచారణకు రాదగిన తగవులు" సఖ్యముగా పరిష్కరింప
కొనుటకు ఒకరాజీసంఘము నెలకొల్పవలె ననియు నాజితి
బాతినమితియే అపీలు కోర్టుగ నుండవలెననియు బ్రిటిష్
ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

నైమను కమిషను ఓడెక్కిరి

(అంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంబు)

లండన్, జన 20:—రాయలకమిషనరుల నైమను కమిషను అధ్యక్షుల క్రింద ఇండియాకు బయలుదేరిరి. కిటికీలబాదు మండిరి, ప్రజలు బాల్కనీయ గారు మధ్యను ఇరుక్కొనిరి. లైలు దగ్గరకు బాల్కనీయ గారు పోలేకపోయిరి. ప్రభుత్వము తరఫున బర్క్లెచ్ హెడ్, బాల్కనీయ, సీలు, గిల్బర్టు గార్లు వచ్చిరి.

బర్క్లెచ్ హెడ్ గారి యువనాస్యము

బ్రిటనులో అన్ని పక్షముల ఆమోదములతో నైమను కమిషను ఇండియా కేసునున్నది. కమిషనరులలో ఇద్దరు ప్రభుత్వముతప్ప తక్కినవారందరూ కామన్వెల్త్ లో. ప్రజా హితవేషకాత్మక వారు పూనుకొన్న ఈ పనిలో రెండుమాడు సంవత్సరములు పాటు కష్టపడి పనిచేయుచున్నది. వారి కన్న అత్యంతమతోడు వారిస్థానములకు ఎన్నికలలో ప్రతిపక్షము పోటీపట్టిన నుకంత్ పంకట మొక్కవరకు. రాయలకమిషను చర్యనుగూర్చి తమ నియోజకవర్గమువారికి అంగీకరించు నటులజేసి మహాపాస్యముల నిచ్చిన కన్సర్వేటివులు లిబరలు కార్మికపక్ష నాయకులు ఈవిషయములో గూడ త్యాగమును జూపి తమవర్గములకు సహగ్రహణ నిర్వహించి పోటీలేకుండ జేసెదరుగాక. బహుశాంధ్రభూమి డెయిలీ టెలిగ్రాఫు ప్రతిభా సంబంధముకు వదులకొనిరి. నైమను ప్రభుత్వ న్యాయవాద్యులైన విస్మించిరి. హేతువాదులుగల భారతీయులకు ఈపనిని రాజ్యాంగవిధానముకు పరికిరించి నివేదికము సంప్రదించు మనకున్న నిర్బంధములతోనై తగినవారికి, సహాయకు రాజ్యములో నున్న అన్ని పక్షములవారిని పరిక్షించి మంచివారిని ఏకీకరింపగలిగిరి. సమంజసమగు ప్రత్యుత్తరముతో నచ్చు చెప్పవచ్చును.

నైమను ప్రభుత్వ అతిని సహాధ్యోగులు నేడు ఇండియా కేసులపై ఆసలుబాధ్యుల నాకార్యాలయమునుండి వారిని సంగతమైనది. రాజప్రతినిధియు నైమను ప్రభుత్వ అతిని సహాధ్యోగులు సమష్టిగ ఈ బాధ్యతను నిర్వహించెదరు. పార్లమెంటుకు నేనే బాధ్యుడనుగా నుండను వా రేనివేదికమును సంచితిమని ఎంచి పంపినను పార్లమెంటును నేను బదులుజేప్పెదను. దాని కంతకును నేనే బాధ్యుడను. ఇదివరకే మంచి చతురత వీరిని యుమన ఎట్లు నడుచుకొనవలెనో తెలిసిన ఇర్విను ప్రభుత్వ, ఎంటిటివారి నైన కళపరచుకొనగల తక్కిన ఇర్విను ప్రభుత్వ ఇదివరకే ఇండియాలో నున్నాడు. ఆయనకుతోడు నైమను కమిషను ఏగినది. ఇక లోటులేదు. అంతయు చూర్తి అయినది. తప్పక మనప్రత్యక్షము కెగ్గును.

ఏదైతా నిధాంతమునుగూర్చి, విధానములో సంక్షేమమువచ్చి వారు నన్ను అడిగితే తప్ప ఇతరత్రా వాక్కుతో నకు అడ్డుగ బోనుండుటకు ఏర్పాటుచుకొంటిని బర్క్లెచ్ హెడ్ ప్రభుత్వ వారిని సాగనంపుచు డుపవ్యసించిరి.

నికరగ్యా నాయకుడు

హతు డగుట!

(బీము సర్వీసు)

మద్రాసు, జనవరి 19:—నికరగ్యా విప్లవనాయకుడు ప్యాంపిన్ గారు ఎన్టీపాటీ పోరాటములో చనిపోయెనని తెలుపుచున్నారు. కాని ఇంకను ఖాయముగాలేదట.

ట్రాన్సిగ్ర ప్రవాసము

(బీము సర్వీసు)

మద్రాసు, జనవరి 19:—ట్రాన్సిగ్ర గారితో ఇంకొక 29 గురు ప్రతిపక్షులను రషియానుండి వెడలగొట్టితిమని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ప్రభుత్వము నాడేపిండు ఇతరులను గూడ దేశసంచారమునకు బోపలెనని హితవోషగితిమిరి. ట్రాన్సిగ్ర గారిని తునవర్గస్థానములోనున్న వియర్క్వికిని, చాకొని స్కిగారిని ఆఫ్రిఖానుకును, ర్యాడెకుగారిని స్విట్జర్లకును కామనీవుగారిని వ్యూనుకును, జినిసివుగారిని తంజోవునుకు బంపెదట.

సైనిక వ్యయమును తగ్గించుట

దెల్లీ, జన 18:—రాజోవు ఆర్థికసంక్షరములో సైనికనాకాడకవ్యయమును చాలవరకు తగ్గించెననుచున్నారు. సైనికవ్యయములో 1000000 పానులు బిగులనట.

నికరగ్యా ఎన్నికలలో యునైటెడ్ ప్రేట్సు యధికారము లేకుండజేయుటకు తీర్మానముకొనిరి.

నికరగ్యా పోరాటము

(బీము సర్వీసు)

మద్రాసు, జనవరి 18:—నికరగ్యా యుద్ధమునుగూర్చి అందోళనము పెరిగిపోవుటచే అమెరికనులు తీవ్రముగా సంకటబడుచున్నారు. దక్షిణ రిపబ్లికులు ప్రతికక్షలను తయారుజేయ ప్రయత్నించుచున్నట్లు. యునైటెడ్ ప్రేట్సుకు అందించు తీర్మానమును ప్రవేశజేట్టునట. అమెరికనులు జోక్యముకలగజేసికొనుటలో దురుద్దేశ్యములేదని నచ్చజెప్పటకు అఖిల అమెరికను కాంగ్రెసు కేసిన అమెరికను ప్రతిపక్షులెంతయో ప్రయత్నించుచున్నారు. నికరగ్యా దేశీయవ్యవహారములలోను, ఇతర రిపబ్లికు వ్యవహారములలోను జోక్యముకలగజేసికొన తలంపులేదని చెబుచున్నారు.

లండను హైకమిషనరు

కార్యాలయము

(బీము సర్వీసు)

లండన్, జనవరి 18:—లండను హైకమిషనరు ఈ ద్వోగులు హైకమిషనరు కడచేరగోనున్నారు. ఇంజులో ఇద్దరే భారతీయులు, ఎక్. సి. నేనుగారు ఒకరు. ఇతరు ఎవ్వరైనా సంవత్సరమునకు ఇతనికి 1000 పానులు జీతము. రెండవ గుమాస్తా తాత్కాలికముగ నియమించబడెను. ఇతనికి 110 పానులు జీతము. వ్యవహారవిధిమార్గ మంతయు యూరపీయులచేతిలోనే యున్నది. చాలామంది భారతీయులను తీసివేసిరి ఇంగ్లండులో విద్యాధికులను భారతీయులెంతవరకే అభించెదరు. కాని వారిని నియమించరాదనే ప్రభుత్వవిధానము వీలైనంతవరకు భారతీయులను లేకుండజేయుటయే సంకల్పము.

పార్లమెంటు కమిషను

(బీము సర్వీసు)

లండన్, జనవరి 19:—పార్లమెంటు కమిషను నేడు ఇండియాకు బయలుదేరినది. ఇండియాలోనున్న డ్రిటిషు సంఘమువారు ప్రత్యేక పోకర్లముల నడుగుటలేవనియు, జాతి వ్యేషములు రాజకీయ అపహేములు తమ న్యాయరమునకు అడ్డురాకండ జేయవలెననే గోరుచున్నారనియు, తమ న్యాయమును హక్కులకు రక్షణమును మాత్రము గోరుచున్నారనియు ప్రానాన్తియులు తెలుపుచున్నది.

పెన్నియాలో రైతులు తిరుగుబాటు

వన్నులను భరించలేకపోవుట

బస్రా, జన 18:—పెన్నియా ప్రభుత్వమువారు వన్నులను విస్తారము విధించుచున్నారనిచేత కుష్టానైతులు తిరుగుబాటు ప్రభుత్వకార్యాలయముల నాక్రమించుకొనిరి. ప్రభుత్వమువారు వేరలనుపెరి. 60 మంది శిక్షవారు చనిపోయిరట.

గొప్పధర్మ సంవేళము గమనింపుడు

మునిసిపల్ సంఘములకు పాచ్చరిక

పురపాలక సంఘాద్యులు మహాశయిలాకా, సత్కుడుములకు సభ్యులారా, తాము భరతఖండమున గోపధ తొలగించి తోకకల్యాణ మొనర్చుటకు, తిరులో తోడ్పడి వాడించుటకు ఉపయోగించెడి ఐనవర్తములకు గొప్పవభాయిలను కమేళాలయలకు చారుణ ఖడ్గధార చే భూమిగా విధిపరావని వాట్లపై సత్కు రద్దుచేసి మాంసముకొరకు గోవుల ఆవశ్యకముని కొరినవారికి వార్షిఖ్యముగ వసువులపై సుంకము ఆవశ్యకముగావిరుచెడి ఉభయతరకును పోకర్లముగా గావించిన ఫలమందగలని ప్రార్థింపుచున్నాడనుచు ఉపహరించిన విధానము ఉత్తర హిందూస్తానములందు పెక్కు రాజ్యములలోను దెలగులూరు మైసూరు మున్నగు ప్రాంతములలో అచ్చట మన స్వాప్తువారు, ఈవట్టుము ఆములనందుపెట్టి గోరక్షణాభివృద్ధి గావించుచున్నారని ప్రతీతిగలదగున సర్వదేశీయులందును పురపాలకసంఘమువారు సాధ్యమైనంతవరకు ప్రైవిధానము వట్టుముగా కాళించునెడల భరతఖండము ప్రాచీనధర్మముతో అగతీత పనుగలకోభితియై అపారమైన పాడి పంటలు భాగ్యంపదలు ఆయురారోగ్యములతో శోభిల్లునని ప్రార్థింపుచున్నాడను. ఇట్లు శ్రీ గౌతమీ గోరక్షణసంఘ ప్రధానకార్యదర్శి జీవరపల్లి వెంకటరెంగారావు. రాజమండ్రి. పూర్వగౌదా పరిజిల్లా.

నోటీసు

చిత్తూరు డి. ము. కోర్టు. O.S. 1119/21.

తిరుపతి డి. ము. కోర్టు. E.P. 45/27.

ట్రా. వాది:—

వేలామూరు కృష్ణమాచార్యులు.

1. ప్రతివాదు:—

తోమాల శ్రీనివాస వరదాచార్యులు వనైరా.

2. ప్రతివాదు:—

వంగీపురం తోమాల శ్రీనివాసాచార్యులు.

3. ప్రతివాదు:—

వంగీపురంతోమాల కృష్ణమాచార్యులు.

వీర్లకు యిరువురకు తెలియపరచడం యేమం

టే పైనెంబరులో జప్తికాబడిన స్థిరసాత్తులను కోర్టు యెదుట యేలించేయను నోటనోటీసు వాయిదా 23-1-28 తేది వేయబడి యున్నది. నడరు వాయిదాదోజన మీకు నడరు యేలించేయవిషయములో యేదైన ఆక్షేపణ వున్నయెడల హాజరై తిరుపతి డి. ము. కోర్టువారి యెదుట తెలుపుకో వలయును. రానియెడల ఎకన్నార్బిపై నేలుకు కోర్టువారు (వుత్తరువు) చేయబోవు చున్నారనే సంగతి యిందువల్ల మీకు ప్రచుర పర్చడ మయినది.

ట్రాన్స్పోర్ వాదిపరం.

ప. రా ధా ప తి.

జ్జీడరు, తిరు ప తి.

గూడూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

అసలు 1921 నం. నెం 57౦ రు.

వాదిగారు:— వెంకటరెడ్డి మహారాజుగారు.

VS.

ప్రతివాదులు:— 1 వారకాళి శివరామయ్య

6 ,, చెంకమ్మ వర్గరాలు.

16 ప్రతివాదులకు తెలియజేయడ మేయగా వండ్లూరు అగ్రహారం స 1882-45 ఫసలీ తాలూకు జోడి ధాన్యం కోర్టుఫండ్-బాధ్యులకు 322-6-0 అంబుట్టు కొనుటకు వాడిగారు పైనెంబరుగల దావాను మీమిద బాధ్యత చేసి యున్నారని దావా లే 9-2-28 లకి వా మదా జేయబడియున్నదని ఆకోజన పగలు 10 గంటలకు మీరు కోర్టులో హాజరై మీకు యెదురు వాగములన్న యెడల తెలుపకొనవలయునని అట్లు హాజరకానంతట మీ హాజరుమందు దావా తీర్మానించుచున్నది తెల్పడమయ్యెడి.

నెల్లూరు. } N. PURUSHOTHAMA RAO
19-1-28 } Vakil for Plaintiff.

ప్రకటన

అష్టదశకుష్టురోగ నివారిణి

(గుణములేదని రుజువుచేయువారలకు

రు 500 లు బహుమతియు)

బ్రతుకుపై శోతపుట్టించునదియు, సంఘమానుండి దూరమున జేయునదియు నగు యావహ్యమును కుష్టువ్యాధిని కాశ నియమము కశినపత్యము వగయిరా నిర్బంధనలు. లేక స్వక మూల్యమున కచిరకాలమున నిశ్చయము గావించు వీరయారాజమే ప్రప్రథమమునని మాత్రాంతములవామకలన ప్రఖ్యాతివడిన బ్రకటనావసరములేమన్నను పరిచయకొనుల ప్రాద్దులమున కొద్దికోజలే ప్రకటించబడును. త్వరపడెడి సర్వవ్యాధులకు మందు లివ్వబడును. వివరములకు క్యాలిఫార్నానకు ప్రాయము.

మండలమునకు సరిపడు పెద్ద దబ్బా ను 1-0-0. 30 కోజలకు సరిపడు చిన్నదబ్బా రు 6-0-0.

(ప్రాప్రయిటరు) వై. వెంకటరెడ్డి నాయుడు

3450 శ్రీరామశ్రీమణి

గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు. (కూర్చు గోదావరి.

మన రాష్ట్రము

నీలునత్యాగహ మింటింగు:—శ్రీ సాయం కాలము 6 గంటలకు తిరువళ్ళీటి బీబియందు ప్రభు జనప జనము, అందరను రాబ్రాతిరులు.

హిందీ ప్రిమిమండలి:—ఈసభ యజమాన్యము క్రింద 22-1-28 తేదీ ఆదివారమునాడు హిందీ ప్రచార అధీనునందు సభ కావించబడును. అప్పుడు స్వామి కుద్దానంద భారతిగారు (1) ప్రవచనమిచ్చి "ప్రేమ" అను విషయమును గూర్చి మాట్లాడుటచేయుదురు. అందరను రాబ్రాతిరులు.

సవరణ:—18వ తేదీ బుధవారము పత్రికలో 18-వ పేజీయందు 2-వ కాలంలో గంటూరు జనపనార మిల్లును గూర్చినవార్తలలో చీనుకురి మహారాష్ట్రవాదాయుడుగారని వడినది. వీరు నాయకులు. (శ్రీ గారని తెలియుచున్నది. పాఠకులు గమనింప ప్రార్థితులు. (ఆ ప. సం.)

కాంగ్రెసు వాలంటీర్లకు విందు:—21-1-28 వ తేదీ శనివారం సాయంత్రం 4-80 గంటలకు గోకల్ హాలువద్ద కాంగ్రెసు వాలంటీర్ల దళ నాయకుడు వి. ఎ. కామరావు గారు వాలంటీర్లకు ఆహ్వానము విండ్లపంపగదరు.

వివేకానందస్వాములవారి జన్మదినోత్సవము:—22-1-28 వ తేదీ ఆదివారంనాడు మైలాపూరు బ్రాడ్వేలోడ్డు లోనున్న రామకృష్ణమఠమువద్ద శ్రీ వివేకానందస్వాములవారి జన్మదినోత్సవము జరుపబడును.

శ్రీయ్యత విద్యాసాగర పాండ్యగారు

ఇండియన్ బ్యాంకు కార్యదర్శియగు శ్రీయ్యత విద్యా సాగర పాండ్యగారు యీనెల 23 వ తేదీనాడు తమ యు జ్యోగమునండి విరమించెదరు. శ్రీయ్యత బాలాజీరావుగారు నిర్వహణను వహింపగదరు.

అనంతపురం దత్తమండల కళాశాల

పై కళాశాలయొక్క వార్షికోత్సవము ఈ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెల 4 వ తేదీన జరుపబడును. ప్రారంభోత్సవము అం దనూ తర్వాత ఏప్రిల్ నెలలోనూ, వారివిరాళములు ఈ నెల 20 వ తేదీనాడు కార్యదర్శి పంపురు రవియ్య, పై సమాచార యొక్క కార్యదర్శియైన సి. ఎస్. రామస్వామిగారు కోరు చున్నారు.

రాజమహేంద్రవరం

రాజమహేంద్రవరం పౌరులసభ ఆదివారం 22-వ తేదీన 8 గం టలకు ప్రధానమంత్రిగారిని దే. ముఖ్యమంత్రిగారి అధ్యక్ష త్వక్రింద జరుగును. పురపెద్దలందరు ప్రేమను కమిషను లిసెన్సు డిమగూర్చి ఆసక్తినించెదరు.

రాజమహేంద్రవరం

రాజమహేంద్రవరం:—జి. వి. సి. రైల్వే స్టేషన్లో జరిగిన గారగు ప్రేమముగారు నేడు మృదానువచ్చిరి. ఇంపీరియల్ రీసెర్చియన్స్ ల్యాబు కమిటీసభ్యులగు పర్ చాల్లర్స్ దొర్రు, కర్నూలు ఎస్. ఆర్. క్రిష్ణాచారి, లెఫ్ టెంటు కర్నూలు ఎస్. పి. జేమ్స్ డా|| ఆర్. రావుగార్లు నేటి యుదయము నువ్విరి.

బట్టావా నీటికెక్ కత్తికాళిపురాలగు మిస్ ప్రధాం గారు కొందరు అమెరికా యాత్రికులతో గూడి నేటి యుద యము మృదాను వచ్చిరి.

జపాను - రషియా

(రీమ వర్సింగు)

లండన్, జనవరి 19:—జపానులో పనిలేనివారిసంఖ్య పెరిగిండుటకును ధాన్యముపండు ప్రదేశములో వారిని ప్రవేశ పెట్టటకు రషియాతో రాయబారమును సలుపుటకు గోల్ట్ ప్ర యువును జపానుప్రభుత్వమువారికిరి. కాని రషియానులు చేపల బట్టలను సోకర్లములను పెద్దపెం త్రము ఋణమును జపాను ఇచ్చిననో ఇచ్చెదమనిరి. జపాను ఆయుధమునీయలేదట. రాయ బారములు విఫలమైన నని గోల్ట్ ప్రయవు తెలిసెను.

“యాచకబుద్ధిని బోనాడును”

స్వాతంత్ర్యవాదులకర్తవ్య మేమి?

చన్నపురి కాంగ్రెసు ఉపాధ్యక్షులవారు స్వాతంత్ర్య తీర్మానము నామోదించినవిషయ కాంగ్రెసు వారి కర్తవ్యమును గూర్చి తమ యభిప్రాయమును చెప్పుచు “యాచకబుద్ధిని పరి త్యజింపుడు” అను కీర్తికతో కలకత్తాయందు “వసుమతి” ప త్రిక యా క్రిందివిషయక ప్రధానవ్యాసమును ప్రచురించెను.

“సంకేతములు కడమియక స్వప్నముగ నాలోచించుటకు ను, సాహసముతో కృషి సలుపుటకును సముచిత మున్నమైన ది. భారతజాతి తలకట్టయును గాంచుట ముననీ మనఃపూర్వక ముగ కాంచించెనేని మామూలు పాతధోరణితో పనుల నిర్వ ర్తింపు వీరికిరమగు అభ్యాసమునకు వెన్వంటివే, కాశ్యోతముగ తర్కయ విడువవలెను. ఎంతకాలమునుండియో నింతవరకు అపరం కములతో తాదనూ కొనర్చియుంటి వికలాంతు. ఇక ముం దిట్టి కద్రవిషయములందు లోలరమైయుండవలెను. భారత దేశపరమావధి సర్వస్వాతంత్ర్యమే యని అభిప్రాయ భావితయ మహాసభ ప్ర పంచ ము న కు చాటి నది. ఈ ప్రకటనకు మేము ప్రతిహతులముగాము. నిజ మాటోచించిన నీవిషయమై దేశమునందెట్టి బలముగ భిన్నాభిప్రాయ మున్నటుల లోచదు. గాంధీమహాత్ముడు “స్వాతంత్ర్య” మను పదమునకు మాత్ర మివ్వవలెదను; కాని బ్రిటిషువారి యధీనమునండి భార తీయల విముక్తిని వాంఛించుచునే యున్నాడు. రెండికి నేమూత్ర ము అంతరములేదు. కాంగ్రెసు యుక్తముగ పదమును నిర్ణ యించెనా లేదా యనునది ప్రస్తుతపరస్పరము. భారతజాతీయ మహాసభా రీతికృతమును మనఃపూర్వకముగ, నువచారితముగ బహిరంగముగ, నిస్సందేహముగ నామోదించిరా లేక బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును బెదరగొట్టుటకుగాని, పదమూల పార్లమెను మారగొనుటకు గాని యొ సర్వ స తంత్ర మ? తీరిత సర్వస్వమును సమర్పించుట కర్తవ్యము ఉత్తమో త్తమలక్ష్య మని మేము మానిషహృదంతరాళములందు విశ్వసిం చుచున్నాముగావున నిజముగ నీ లక్ష్యమును బొందుటకు వాం ఛించుచున్నాము, లేక నేడు వాడుకయైపోయిన నిరర్థకరాజ కీయ సిద్ధాంతరాధారములతో జేసినదాయ ని ప్రక్షిం చు చున్నాము.

ఈ విషయములో మన ప్రధాన రాజకీయ నాయకులు కొందరియొక్క నిష్కాపట్యమును, నిశ్చయాలిశీలతనును సంకేతించుచున్నా మని అంగీకరించుచున్నాము. సామాన్య రాజ్యాంగవేత్త “స్వాతంత్ర్య” తీర్మానము, బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువునకు తగిన జవాబు” అని అవ్యక్తముగ మాచించి యుండుట మామునుమానమునుమరితెలిపరమమన్నది. బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువునకు సమాధానము రిత్తంబుకులచేగాదు, గట్టిచేత లచేసేసంగవలెనాగాంధీమహాత్ముడు మాచించియుండుటెంతయు సమంజసముగ నున్నది. గాలితలే కబుర్లు జెప్పట కడుచులంకన యైనపని. కబుర్లతో నేరిధముగ వర్తింపవలయునో బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువు చక్కగ నెఱంగును బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువునగాని, బ్రిటిషు మంత్రివర్గమునగాని, బ్రిటిషు ప్రజలనగాని నిస్సార్థ మును, నిష్ప్రయోజనమును, నిర్వీర్యమునగు పదాంబుముచేత ను, పవలేరి బుసలచేతను చరితపజేయు నెంచుట “తాటియాకుల గవ్వబులకై కందెళ్లు జడియు” న్నట్టి విషం చుట వంటిది. వారి మనములందు సద్భావమును జయింప కలగుటయు, సంవరము గలిగించు యే మన సత్తపరమావ ధియే యైననూ, అట్టి ప్రయత్నములను వివేకముతో నరమించు కొనవలెననే మన యాశి కు మిడకలగు. ఆత్మనివాళికర మగు నీయభిప్రాయము దుర్బద్ధవశముజేసి బ్రిటిషుపరిపాలన అంతురార్పణయైనది మొదలు మన మనములందు పాత కొని పోయినది. రెండుదశాబ్దములకుపైగా స్వయంసహాయము, ఆత్మ విశ్వాసములనుగూర్చి వలవిధముల కీరపరంపరలుగ ఆపకాళి ముల గుప్పించిరి. కాని మనము చెప్పినదానిని మనఃపూర్వక ముగ నమ్మియుంటిమా? మన యభివృద్ధికై మనపై సాధార పతవలేనీగాని పరాధీనతగూడదని నిశ్చయించుకొని సపక్ష మున మన మానసము లీ యాచకబుద్ధికి మరొకతూరి నిలయము లగుటకు గత మేమి? ఆత్మగౌరవము, స్వమర్యాదయని ఎన్ని ప్రగల్భములు వర్ణింపను యజమానులు చెయివిదల్చునపుడు రాలెడు రొట్టెముక్కల నేరి తినెడి భిక్షకులకంటె సభికుల ము గా మను మాట ను సంకేతం ప గల మా? రాత్రింబవళ్లు విధివిరామును లేక “మాకడి గావలె నది గావల యును”ని హత్యగ గోరుటకు తగిన అపారమముది కలిగియుం డిను; కాని అనులుజరుపబడనిహత్య (ప్రాణహత్య) కముగ సమర్పించు విజ్ఞాపనకంటెను సీసమును, నీచము నని యెరుంగ సంకటి ప్రపంచమునకూడెను లెవ రుందురు? ఏజాతిగాని స్వ రాజ్యమునకు లేక స్వాతంత్ర్యమునకు. దేనిని గాని ఇట్టి ఆత్మ ద్రోహమువలన సాధించునని త్రికరణముగ విశ్వసింపగలరా? దేశక్షేమంకరములకు పెక్కు ప్రధానవిషయములందు, జాతి

యొక్క భావిభాగ్యోదయ మాధారపడియుండు కొన్ని ముఖ్య లందు పరప్రభుత్వసాహాయ్యము లేనిది జరుగదని కొందరు మా దింపకచ్చును. నిశ్చయమే యని యంగీకరింతుము. కాని మొదలు మొదలు మనప్రాణలనుగాని, మనకోర్కెలనుగాని ఈయధికార వర్గ మేనాడును మన్నించినటుల మేమెరుంగము. మరెవరూ నీ స మ స్థ ల ను గూర్చి విచారిం చుటకు బే జ మునందు శత సహస్ర సంఖ్యా కు లు గల బి. స్వాతంత్ర్యము గమ్యస్థానముగ ప్రకటింపినవారి విషయములు. దు శ్రద్ధబూని ప్రభుత్వమువారితోద్వేషము నాకించుటెంతమా త్రమును తగినవని. స్వాతంత్ర్యముయొక్క ప్రధానావశ్యకత్య స్వయంసహాయము. ఆత్మవిశ్వాసము, అధికారవర్గ మతోడి పో తు, ఏస్వరూపముతో నున్నను స్వయంసహాయమాత్రమునకే ప్రత్యక్షవిరుద్ధమును, తదభివృద్ధికి హానికర మైనది. కానవశ్యకత ను సర్వదుంబాలగా బహిష్కరింప బాలినంతకంటెను కొలు దగిన దెద్దియు లేదు. కాని మన సోదరులనందరను కాననపరచా ప్రవేశమునుండి విముఖుల జేయబాలినచో అందరికై చింతింప బలితెదు. ప్రపంచము దెచ్చుటనైనను, ఏదేశమునందెనను ఆ ల్యసంఖ్యాకులే స్వాతంత్ర్యమునకై పోరాడి, గడించిరి. తు యల్పసంఖ్యాకులే తమ యభివృద్ధిని దెలిసికొని, తామ వేళ ట్టిన పరిస్థితియందును కష్టములునుందును, అనుభూతిపతి మాలాపథ్యలందును విడనాడకుండుటయే ప్రస్తుత మావశ్యకత. (వసుమతి)

స్వామిస్థానవార్తలు

నీలు సత్యాగ్రహకేసు

నిన్న సాయంత్రము యెగ్గురుకోర్టు రెండవ మేజిస్ట్రేటు గారియెదుట నీలు సత్యాగ్రహమును గూర్చి 26-12-27 తేదీన జరిగిన శ్రీయ్యత కుమారగారు విచారణకు తేటిరి.

జేసుదాసు అను పోలీసు కానిస్టేబులు సాక్ష్య మిచ్చుచు ముద్దాయి 26-12-27 తేదీ ఉదయము 10 గంటలకు విగ్రహమున కొద్దకు వచ్చి మంటిముద్దలను విగ్రహముమీద వేయవలెనని యు తానును, 570 నెం పోలీసును ఆపుచేయుటకు ప్రయత్నము సలిపినను నిష్ఫలము లయ్యెననియు, జెప్పి ఇందుయొచు మున అనేకమంది ప్రజలు విగ్రహమునుట్లు మూగి, కొడవీరగాన ప్రయోగమునకు చాలనవ్వను కలిగ ననియు జెప్పెను.

529 నెం పోలీసును సబిష్యు పెట్టెదను తడవాల్ సాక్ష్యముజెప్పుచు మొదటిచాదుకెప్పిన విధముగానే నుడిచిరి.

ముద్దాయి వీరలను క్రామపరీక్షచేయక తాను ఒకవేల ముద్దనే విగ్రహముమీద వేసెనని చెప్పెను. అన్యజేశములలో నిర్బంధబడిన కొద్దవారు తాను దోషి అని తలచిన తలకుజుర్రుగా కాని తాముమాత్రము నిష్కళంకమైన మృదయముతోనే జేసిన నేనీ జేసితి మనియు, ఇట్టి పనికికి కేసుకడందక విక్రీలి శుభక సింఛుచున్నా రనియు కోర్టువారికి జెప్పిరి.

మేజిస్ట్రేటుగారు ముద్దాయి దోషి అని కనుగొని అది నెలవిడిచెదరు విధించిరి.

ముఖాయనండి సత్యాగ్రహత మాచరించుటకై ముద్దాయి వారిలో కుమారన్ గారే ప్రధమము.

మాత్రిబెళ్లగల్లు కో ఆపరేటివు బ్యాంకు శైల్లెల్ హెచ్. వెంకటేశరావుపైన ఇం. పి. కోర్టు 408 శెక్కు క్రింద కేసు

అదవాని, జనవరి 18:—మాత్రిబెళ్లగల్లు కో ఆపరేటివు బ్యాంకు శైల్లెల్లెయగు హెచ్. వెంకటేశరావు అను వ్యక్తి 408 ఇం. పి. కోర్టు క్రింద అసత్వయోగ నేరాకోణాక్రింద క్యాటెండరు కేసు సం బరు 19,21 మరియు 58 నేరములు. అదవాని దిట్టి మేజిస్ట్రేటుగారివలన విచారణ జరుపబడి ి సుచ తర్కరములు 9 నెలలు కఠిన శిక్షయు రు 380 జరిమానా ఇల్లించులగునను కప్పిన మతి 13 నెలలు కఠిన శిక్షననుభవించు లాగున తీర్పుచేసిరి. అందుపైన ముద్దాయి అప్పీలుచేసుకొనకా జామీనుపైన వదలియున్నాడు. ఇతనిపైన పరపతిసంఘము వారి ఫిర్యాదులింకను గొన్ని యున్ననని జెలియవచ్చుచు న్నుది. (జి. వి. లెఖిచ్చి)

శ్రీ ప్రభవ సంగ్రహము ను 2 లగాయకు చూపు కు గెలవరకు (29-1-28 లగాయకు 5-2-28) తేదీ వరకు కృష్ణాజి. ప్రిపు సందిగాను తాలూకా (నైజాం రయల్స్ ప్రెస్ నెస్ కో కాలుకు 3 మైళ్లలోగల) దబ్బాకుపట్ల శ్రీలక్ష్మణగారాయన స్యామివారి ఆలయములో మ-రా-శ్రీ పరచా అనంతరాము య్యగారి ద్వితీయపుత్రుడు రామనాధరావుగారు సప్తాహము హోత్సవము జరుపుదురు.

పక్షిగల సాతానరగకాస్త్రజుడి.

రాయలు కమీషను విచారణ, క్షీరసాగరమథనము

బొంబాయి గవర్నరుగారి వర్ణన

కాకోలివిష ముద్భవించినదని జడియవద్దు
చివరకు అమృతము సిద్ధించును

బొంబాయి, జనవరి 19 తేదీ—క్షీరసాగర బొంబాయి యూరోపియన్ పరిషత్తువారు రొక విందుచేసిరి. ఆ విందున బొంబాయి గవర్నరుగారు విలువ ప్రభువుగారును గవర్నరుగారి వార్యులును ఆధునిక విద్యగరి గవర్నరు పెంపొందిన యూరోపియన్ పరిషత్తువారు స్వస్తి శిష్యులు నిచ్చి యుపన్యాసమును గవర్నరుగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు నిల్లు జెప్పిరి.

గవర్నరుగారి యుపన్యాసము

జి. ఎ. డి. కె. యు. స్వపరిపాలన మార్గములందు ముమ్మడిగా నడిపించెను మరీ వార్డు మెంటువా రొసంగిన యభిప్రాయము మొదలగు యిందులన్నియు ప్రస్తుత రాజ్యాంగ విధాన సంస్కరణకార్య కమిషను బ్రటిష్ పార్లమెంటు వారు పూనుకొనవలసి వచ్చినది. స్వపరిపాలనావిధానమునకై దానితీయు. ఏదోమారు నైనను చాలా కష్టము గో కూడిన పనియై యున్నది. కంట కౌన్సిల్మైన మార్గముమార్గము మార్గ మగమము పెనుబండ లడ్డులు వచ్చును. సంతకములు నిరుత్సాహము లగును. గోతులలో బడిట్లగును. అయినప్పటికిని మన మొక సర్వాయము రాజ్యాంగభివృద్ధిని సంస్కారమునచేయుటకు పూనుకొనినప్పుడు మార్గమగమములో స్తంభించి యూర దుండుటకు ఏలలేదు. మందంజనేయక తప్పదు. ఈ దుర్గము మార్గ ప్రయోగములో మనకు వీలైనంత సహాయము కావలసి యున్నది.

ఈ భారతదేశ భావ్యభ్యుదయమును మనసార కోరు చున్నవారందఱును మనకు చేసే సహాయాదే నిలువగలరు.

గ్రీకు పురాణములలో పెండోరాయను కన్యకత్వము యందును విల్లును దేవతచే సృష్టింపబడెను. వీనస్ దేవతబ్రతుడు ఆమెకు సౌందర్యమునిచ్చెను అపొల్లో (సూర్యభగవానుడు) ఆమెకు సంగీతము నేర్పెను. మెర్క్యురీదేవత (ఆంకారము) ఆమెకు వక్తృత్వము నేర్పెను.

కాని, జూపిటర్ (బృహస్పతి) ఆమెకొక పెటె నిచ్చెను. ఆ పెటెను ఆమెదర్త తెరచుచున్నను, ఆ పెటెను తెరచగానే అనేకవ్యాధులు ఆ పెటెలోనుండి అనిగ్ధులై విడివచ్చెను. అదియే విషముగదా! పెట్టి మూసివేయబడెను. కాని యీ పెట్టిలో అడుగున ఆకాసిత్రియనునది యుండెను.

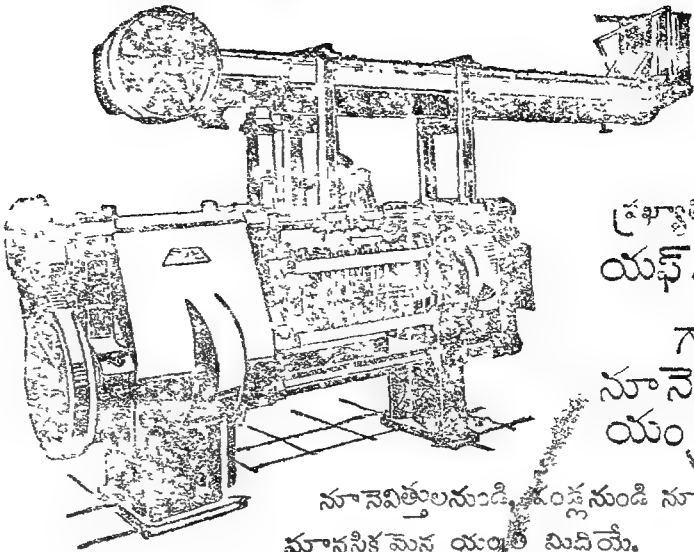
రాయలకమిషను పనికిరాదని గర్తించుచున్న ప్రతి కూలంబడికను యీ రాయలకమిషను పెండోరొకన్యక పెటెయెనె అన్నదని పరిచుతుంది. ఈ పెటెయెచ్చిన బృహస్పతికి బర్సెక్ పాడ్ ప్రభువును సోల్పెగను. పెండోరొ యావతి యొక్క పెటెను తెరచిచూచిన భర్తయ యీ భారతదేశమును పొల్పెదను. ఈ పెండోరొ పెటెలోనుండి పకలవిద ముగ అభివృద్ధి అనిగ్ధులించినట్లుగానే యీ రాయలకమిషను దేశాభివృద్ధియకమైనది కా పరిచయములె యిచ్చెను లీబొం బాయి గవర్నరుగారి తలచువారు కలరు.

కాని యీ ఆవిష్కరణ అన్నిటికిని క్రింద అడిగియున్న కుభాస్పదమగు "ఆకాసిత్రి" కు మనము గమనించవలయును.

విశ్వాసముననది యమృతమువలె యడుగునన్నది. కాలమాటకమనునంటి యభిప్రాయము కల్గినను అమృతము తప్పక సిద్ధించును. ఇదియే నావిశ్వాసపూరిత ఆశీర్వాదము.

ఈదేశములోని ప్రభుత్వపరిపాలనయందు పలుకుబడి యును ప్రాబల్యమును గలవా రందఱును తాముచేసిన ప్రభుత్వ నిపణలు ఏనూతన రాజ్యాంగవిధానమునంద నైనను వారు తిరిగి ప్రాధాన్యమువిడిచి రిల్లొమెంట్ పాటును కల్గియున్నా రు. బట్టివా రందఱును తమ ప్రతినిధులై తృప్తిరమగరితినీ లీకానముచేసికొని ఈరాయలకమిషను నానికి తమ సలహా లు, సహాయమును, సురుసగ్గుతము కలుగజేసి రాయలకమి షను గారి విచారణ తప్పక జయప్రదము గావించెదరని నేను నమ్ముచున్నాను. ప్రజాభిప్రాయశ్రేణి సానుకూలమై లోడ్వడి ననే గాని కమిషనుసంఘమువారి విచారణాకార్యములకు విజయముగాని బలముగాని చేయరదు. రాయలకమిషను సం ఘమువారును ప్రజలను హృదయపూర్వకముగా తోడ్పడవల యును. భారతీయులకును ఆంగ్లేయులకును పరీపూర్ణాన్యోన్య విశ్వాసము సాచార్యము ఏర్పరచుట సునయాకర్షమైచున్నది. ఎదర్వమే కాదు. ఇది యుగధర్మమును బట్టి అనివార్యమై యున్నది. ఏవ రెన్ని విరధవాక్యములు చెప్పినను ఆంగ్లేయుల కను భాగదండలమును గల క్షేమలభిముఖ అన్యోన్యశ్రేణిమై యుండుటవల్లనే లెంతయునుండియు యీ భారతభూమి ప్రకాశమై వెలయుచుండుటకు మూలకారణమైయున్నది.

(ఆ. ప్రె.)

ప్రఖ్యాతి గాంచిన
యఫ్. ముల్లర్

గారి
నూనె తీయు
యంత్రము.

నూనెవిత్తులనుండి శుద్ధముండి నూనెతీయుటకు
మానసికమైన యంత్ర మిదియే.

ఉపయోగించుట కడుసులభము. మిల్లులకు వడచోతవెచ్చెలు, ఆమ
ఆటోమాటిక్ గా పనిజేయును. ఖర్చు దళివిత్తులను అడ్డగొట్టుటకు ప్రత్యే
తగ్గించును పవర్ ఎక్కువ అవసరము క్రిందబడిన చిన్నవైట్లెయిట్ వెన్లు
లేదు. ఎక్కువనూనెను తీయగలదు. కలవు. ఈనూనె యంత్రము విష
యములో నిపుణులైన వారలచేతల హా లివ్వబడును.

గింజలను పప్పులుగాచేయు రోల్స్

VOLKART

ENGINEERS

బాక్సు హెచ్. 45, ఆర్. నియన్ పీథి, మదరాసు.

హరికథాకాలక్షేపములు.

కృష్ణాజిల్లా పెడనగ్రామ నివాసులు దేవాంగ సోదక
దళ ప్రహ్వశ్రీ గత్తి వె. కలవశివ స్వామిగారు మకరాసున
తెంచి, ప్రథమమున 24-12-27 లో క్షీరీశేషులైన మ, రా,
రా, శ్రీ కమ్మి-శివనామలు పెట్టిగారి భవనముందు ప్రాత
చాకలమెలలో "జానకీశపథము" అను "కళతవ" పరిత్రమ
కాలక్షేపము గావించి మమ్మందఱు కడుంగడు సంతోషమున
మునుగజేసిరి అనంతరము, మ, రా, రా, శ్రీ పిట్టి త్యాగ
రాయ పెట్టిగారి బడియందు దేవాంగ సంఘమువారు "నాచిత్రీ"
"నార్యదేయ" "జానకీశపథము" కాలక్షేపముల జేయిం
చి, భాగవతులవారి! తమ సన్మానముల నొసంగి పిగ్గుల
ముక్కొట్టి ఏకాదశికోజన మ, రా, రా, శ్రీ మచ్చా, మును
స్వామిపెట్టి సహోదరులవారు తమ స్వయంకృతమనందు కాల
క్షేపము నొకటి జరిపించి మిక్కిలి సంతోషమున బంగారు
గొలుసుతో గలసిన పతకము నొకటి పీఠాస్త్రమున నలంకరిం
పజేసిరి. ప్రస్తుతము వీరు ఆచార్య కావేలిలో వైశ్యభ్యుదయ
వారిప్రాశ్నాచార్య అచ్చట కాలక్షేపములు జరుపుచున్నారు.

పమ్మి- స్వామిపెట్టి.

మదరాసురాష్ట్రీయ సహకారపరపతి
సంఘముహాసభ

ఆలూరు, జనవరి 19:—ప్రె.భ. కెల్లూరులో జరిగిన
వలసయింది. కాసు యింటిపెచ్చెన పెద్దక పొనవల్ల కెల్లూరి
వారు యాసభను జననశాలనునటచే, రాజమహేంద్రవరము
లో జరగవలెనగాను శ్రీరా. త సరసిహాసేవర పత్తినారాయ
ణగారు పరదేశభటు ఆహ్వానించినంగన ర స్త్రీయసంఘము
వా రందఱు కలకముతించిరి.

ఈసభి ఏప్రిలు నెలలోని యాష్టమి నెలపుదివసములలో
రాజమహేంద్రవరములో జరుగును.

అహ్వానసంఘము ఏర్పాటుచేయుటకై తూర్పుగోదా
వరిజిల్లా సహకారపరపతి సమితియొక్క పరిశాలకవర్గమువారు
ఆలూరులో యీ నెల 29 తేదీ మధ్యాహ్నము సభ జేసెదరు.
ఈసభకు విచ్చేసెడివారికి భోజనవసతులు బహు ఏర్పాటుచేయ
బడుచున్నది.

రాజమహేంద్రవరసభకు అధ్యక్షుని నియామక ముకూడ
చర్చింపబడును. కార్యనిర్వాహకులు ఎన్నుకొనబడిరి.

ఈ రాజధానిలోని వివిధ సహకారసంఘములవారును
సహకారాద్యహాళిమానులును ఆహ్వానసంఘమునందు సభ్యులను
విరివిగా చేహార్చవలయును. (ఆ. ప్రె.)

ఫ్రెంచి ఋతుపరివార్తమును మరల సవరణజేయ
ప్రయత్నించుట సలకగాని జర్మను పరిహారములకు ఏజంటు
జనరులు బ్రియిండుగారితో దలి పిన.

కోభంగారు మరల నై మానికపయనమును ప్రారంభించిరి.

మద్రాసు శాసనసభ

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయచట్ట సవరణ చట్టములు.

రాబోవు శాసనసభా సమావేశములో 24 వ తేదీ
మంగళవారము నాడు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్ట సవరణ చట్టములు గూడ
చర్చింపబడును ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టమును సవరణచేయు
టకు పనునొకండు చిత్తుచట్టములగున్న కొన్ని సెలెక్షన్
మిటీ రిపోర్టు చేసేయున్నప్పటికిని, గొల్లపల్లి జమీందారుగారు
మాక్రిమే తమ రెండు చిత్తుచట్టములను చర్చకు ప్రవేశపెట్టెదర
ని నోటీసు పంపియున్నాడు. వీనిలో నొకచట్టము బెజవాడను
విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రస్థానముగా చేయుటకును రెండవచట్టము
మొదటిద్రోడు కాలేజీను విశ్వవిద్యాలయస్థానములయందేగా
క యితర స్థలములలో గూడ స్థాపించుటకును నూచించుచున్నది.
ఇక చిత్తుచట్టములకు సబంధించినసభ్యులు తమ చట్టములకు
చచ్చు ప్రవేశకెట్టెవమని నోటీసులను పంపలేదు.

అయినప్పటికిని గొల్లపల్లి జమీందారుగారి చట్టములకు
కొన్నిసవరణ సూచనలు చేయుచు, ఇర్రాచర్లల చిత్తుచట్ట
ములలోని సూచనలన్నియును ముత్తమునైన యీ సవరణ సూ
చనలలో నేలుమిడియున్నవి. తమ చట్టములను చర్చకు ప్రవేశ
పెట్టెటకు నోటీసు పంపినసభ్యులలో చాలసంఖ్య కాంగ్రెసు
పార్టీ సభ్యులే.

అన్నపూర్ణ కాలెండరు:—పశ్చిమ గోదావరి
జిల్లా విలూరు లాక్షపులకు కలగర రామస్వామి కంపెనీ (జన
రలు మర్చెంటు వారు పంపిన యీ కాలండరు చేసినది గాంధీ
మహాత్మునిచే మిక్కిలి ప్రశంసించబడిన కీ! శ్రీ మాగంటి అన్న
పూర్ణాదేవారివలెను దీనియందు గలను. ఈ కాలండరు చాల
చిన్నదే యొసగు చాల జందముగానున్నది. అసహాయోద్యమము
వలనబడిన దేశమారకు నిలుపుకోపొసంగిన శ్రీమత్తి అన్న
పూర్ణాదేవారి వలెను గల యీ కాలండరు ప్రతి ఆంధ్రుని
యందును ముఖ్యముగా నుండవలెను. దేవుని మరణమునకు సా
గధూతిని తెచ్చును మహాత్ముడు వ్రాసినవాక్యము దీనియందు
ముద్రంపబడెను

క్రొము లెదరు కంపెనీ కాలండరు:—ఇది యొక
ఆందమైన చిన్నపైజా కాలండరు. దీనియందు దొకపాశ్చాత్య
శ్రీపటముగలదు. వలయువా రిటుల వ్రాయవలెను. "క్రొము
పెంబావు మదరాసు."

ఏం. కాదరుసాహెబు అందు సన్న (మధుర)
నోలుబుకు కాలండరు:—ఇది చిన్ననోలుబుకు. జేబు
లో నిడుడును. ఆతయము అరవిముఖో చుక్క, పీఠ మధు
రలో అతడవ రకలు.

మద్రాసు శాసనసభ

కాంగ్రెసు శాసనసభ్యుల వైఖరి

డి. వి. పున్నయ్య కాన్మిగారిట్లు వాయువున్నాడు :
నీతి మానాంతమున మద్రాసునందు సమాజేతమైన భారత జాతీ
య మహాజనసభ కాంగ్రెసుచారి తమం దగ్రహణము వహించు
మన్నుడి. కాంగ్రెసు వహాసభ సమాజేతమై యింకను ఒక పక్ష
ము కాతడు. అప్పుడే కాంగ్రెసుపక్ష శాసనసభ్యులలో శాసన
చట్టకు జతవలెనా వద్దా అను విషయమై అభిప్రాయభేదములు
ప్రకాశమైనవి. ఈ మానాంతములో సమాజేతము కానున్న
మద్రాసు శాసనసభలో ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ ముఖ్యస్థానము
నడిచి చివర జరుగును

కైరుక్ కమిషన్ బహిష్కారము గురించి గావించిన
శీర్షానియూలోని డి. క్లాజ్ ప్రకారము, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ
జట్టును గురించి జరుగబోవు చర్చలో పాల్గొనుటకు శాసనసభ
జేతవలె అనుజ్ఞ నీయమని, కొందరు స్వరాజ్యపక్ష శాసనసభ్యు
లు కోరుటయు, స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులలో కొందరి కోరిక
లేట్లున్నవిగాన విూ అభిప్రాయములసహిత మిండిన, తనసోదర
స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులకు, స్వరాజ్యపక్ష నాయకు డగు శ్రీ
సావి వెంకటాచలం చెట్టిగారు ఒక సర్క్యులరు పంపుటయు
చాలా అత్యర్థముగా నున్నది ఈ విషయమై మద్రాసు శాసన
సభలోని స్వరాజ్యపక్ష సభ్యు లనేకమంది తమ అభిప్రాయముల
తెలియజే ప్రకటించిరి. శాసనసభ కేసులు మత్తయ్య కోరిక
స్వరాజ్యపక్ష సభ్యుల కేర్లు తెలుపు మని ఎంతమంది కోరినకు
జరిగినయ్యు గోప్యముగానుండుటకు కారణము తెలియకన్నది.

కైరుక్ కమిషన్ గురించి అంగీకరింపబడిన కాంగ్రెసు
తీర్మానముయొక్క డి. క్లాజ్ లోని సంగతులకు, వివరీతార్థము
జూడే ప్రయత్నించుట చాల అవ్యాయము. దేశానికిమైన
ప్రజలముఖ ప్రభుత్వమువారు ప్రజేత పెట్టినప్పుడు, అట్టివానిని
ఎత్తిపెట్టుటకుమాత్రమే శాసనసభలకు వెళ్లవలెనని పండిత మదన
మోహన్ మాలవ్యాగారి సవరణ స్పష్టముగా చెప్పచున్నది.
కైరుక్ కమిషన్ గురించిన తీర్మానమును పూర్తిగా ఆచరించ
వలెననియెడల శాసనసభలలోని కాంగ్రెసు సభ్యు లందరూ
శాసనసభా నిర్ణయమునకు సంపూర్ణముగా పూనుకొనవలెను.
సెల్యుక్ మిట్టెలో సభ్యులుగా నున్నట్టిగాని, అధ్యక్షులుగా
నున్నట్టిగాని, కాంగ్రెసు సభ్యులు తమనానములకు రాజీనామాల
వీక్షణజరీయించును. స్వరాజ్యపక్ష శాసనాయకు లకు శ్రీ
యశవంతి సత్యమూర్తిగారు చెవివయమై కాంగ్రెసు సభ్యులకు
మాన్యమునులేరి. సెల్యుక్ మిట్టెలో సభ్యులుగానుండియు సంత
కరిక రాజీనామాల నీయని కాంగ్రెసుసభ్యులు ఇకనైన తమ
చట్టత్వమునకు రాజీనామాల నిట్తురు గాత. సెల్యుక్ మిట్టె
లోని సభ్యులములకు సహితము రాజీనామాల నొసగ మని,
కాంగ్రెసు తీర్మానములు చెప్పుమండ, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ
వట్టునుగురించి చర్చించబోవు శాసనసభకు వెళ్లుట మత్తయ్య యొ
ధానముని కొందరు కాంగ్రెసుసభ్యులు కోరుట ఎంతటిహాస్యాస్ప
దమా కాంగ్రెసుపక్ష నాయకులగు శ్రీ యశవంతి సావి వెంకటాచలం
చెట్టిగారు చెవివయమై అభిప్రాయమిండిన కాంగ్రెసుసభ్యులను
కోర్కుట ఆంతటిహాస్యాస్పదముగనున్నది. నాయకు డెట్టికి నీవిధ
ముగా సంతకమునుడుగు నుండకూడదు శ్రీ యశవంతి సావి వెం
కటాచలం చెట్టిగారు యికనుండియును దృఢమనస్కులుగ
కొండి యెట్టి సర్వస్వపయములలో పలువురి విమర్శనలకు పాలు
నానుండురని విశ్వసించెడు. ఈ సందర్భములో నామిత్తుడు శ్రీ
యశవంతి సావి అన్నపూర్ణయ్యగారు మద్రాసు కాంగ్రెసు కాం
గ్రెసు దక్షిణ ఆంధ్ర కేంద్ర ప్రాంతీయ జ్ఞాపిఠియొద్దనున్న
డి. ప్రొ. అన్నపూర్ణయ్యగారి వ్యాసమే అందులో ఒక భాగము
అట్టిమితమై భాగము సరస్వరమిరుదముగా నున్నట్లు తెలు
చున్నట్లు. కాంగ్రెసు సభ్యులను శాసనసభలకు వెళ్ల వద్దని
హెచ్చరించుటకంటె శ్రీయశవంతి. కాళేశ్వరరావుగారి మీద
కట్టినాముటకుగాను అన్నపూర్ణయ్యగారు అన్యాయము వాసి
గట్టుచున్నది. వారు ప్రాసినప్రాతలు గమనించుటకంటె నుపేక్షిం
చుట మేలు. శ్రీయశవంతి కాళేశ్వరరావుగారు తమ నాయకునకు
ప్రధానసహాయమునకు శ్రీ అన్నపూర్ణయ్యగారు దురుద్దేశ్యము
జూహింపిండుమన్నారు. పార్టీకట్టుకొట్టుకు యింతవరకు విరుద్ధ
ముగా నడచుచున్న శ్రీయశులు సత్యమూర్తి కాళేశ్వరరావు
గారిని కాంగ్రెసు తీర్మానములను సంపూర్ణముగ ఆచరించవలయు
నని కోరుచున్నందులకు తనకు సంతోషముగా
నున్నదని వారి నివరి హాసించిరి. జస్టిసుపక్షము
వారందరూ, దేశవాద ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ కేంద్రస్థానముగ
చూడవలసివలెననియు, కాంగ్రెసు సభ్యులెవ్వరును శాసన
సభలకు వెళ్లనియెడల దేశవాదయే కేంద్రస్థానముగా నిర్ణయింప
బడునను దురుద్దేశ్యముతో కాళేశ్వరరావుగారిపై డిమాండునకు
జూహింపిరి అన్నపూర్ణయ్యగారు ప్రాసించిరి. శ్రీ కాళేశ్వర
రావుగారి అభిప్రాయ మెట్లున్నను, శ్రీయశవంతి అన్నపూర్ణయ్య
గారి సుకుచితభాషములు మాత్రము వారి వ్యాసము చదివినవా
రికి గోచరముకాకమానవు కాళేశ్వరరావుగారే శాసనసభకు
ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టముగురించిన చర్చలో పాల్గొనుట

యగివూ, గజి,తా
మర, అత్సర్స్,
గాయములు, కురు
పులు మొదలయిన
వాటికి వెంటనే ఉప
శమన మిచ్చి నయ
మొనర్చును.

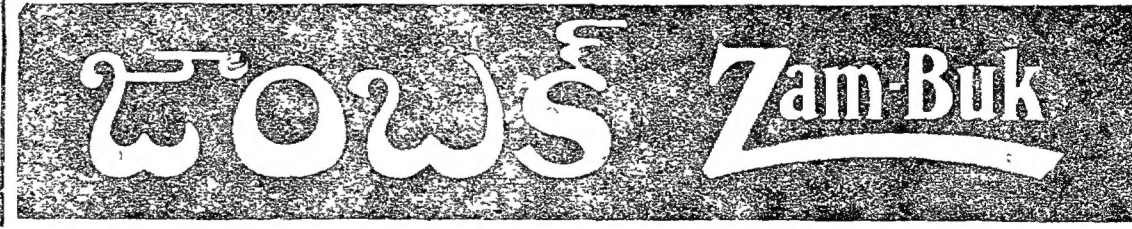
మూలికల ప్రభావము
చేత అద్భుతమగు
నట్లుగా త్వరలో
గుణమివ్వ గలదు.

అనేక వత్సరములనుండి పరిశోధన గావించబడి,
చర్మవ్యాధులకు అమూల్యమైన ఔషధ మని
పేరుగాంచినదియే జాంబక్. అందు అమూల్య
మైన మూలికలుచేరియుండుట బట్టి, యగివూ,
అత్సర్స్, తామర, గాయములు, కురుపులు
మొదలైనవాటిని వెంటనే మూన్చగలదు.
అంత త్వరలో అద్భుతముగా మాన్చు గలిగినట్టి
శక్తి అందుచేరిన మూలికలచమురును, సాధము
యొక్క ప్రభావమే. స్వచ్ఛముగాను, శుభ్రము
గాను తయారుకాబడిన దగుటబట్టి రోమ
రంధ్రములలోనుండి చర్మము లోనికి త్వరలో
యింకును. జాంబక్ చర్మము లోకి లిభాగమును

సరిజేయును. వెంటనే వాపులను నొప్పిని మాయ
మొనర్చి, గాయములను కుళ్లనీకుండ జాగ్రత్త
పఱచి, విషపురుగులను నాశన మొనర్చి రక్తశుద్ధి
గలుగజేయును. నూతన చర్మమును పెంపొందిం
చుటయందు జాంబక్ అద్భుత మహిమ గలది.
తరచుగా అన్ని మందులయందు చేరిక గలుగు
జంతుసంబంధమైన క్రొవ్వ పునమైన లోహ
సంబంధమైన దినుసులు యిందు చేర్చబడవు.
అందువలన చర్మమున కెట్టిహానియుగలిగించదు.
గాయములకు, మంట కాల్పులకు, పురుగు
కాట్లకు, వేడినీళ్ల కాల్పులకు మొదలైనవాటికి
ప్రథమ చికిత్స యిదియే.

జంతుసంబంధమైన క్రొవ్వ యిందు చేరలేదు.

జాంబక్ ను వేమరచి ఎవ్వడును యుండకుము.
వెల 1-కి 1-0-0, పెద్దది 2-4-0. 4417
పండు లమ్మవారి అందికొద్దను కొలకపా.
వజ్రెట్లు : మెనర్సు దాదా అందు కంపెనీ, యస్సనేడు, మదరాసు.

కు తర్జియ్యుని కోరుచో. వెంటనే అన్నపూర్ణయ్యగారు వారి
ఖడ్గమును ఉట్టుదీయుగా కాళేశ్వరరావుగారిపై దూషి
యించుడు.
ఇట్టివి ఆంధ్రరాష్ట్రప్రచార మకు విషతో పశ్చిమంధ్ర
దేశమందు, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ కేంద్రస్థానముల గురించి ప్ర
చారముగావించిన అన్నపూర్ణయ్యగారు, కాళేశ్వరరావుగా
రిపైనింతటిగా కల్పితములుకేల సాహసము. అనుదినము
సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గురించి యెలుగెత్తి కేకలుచేయు నా
మిత్రుడు యీ ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయచట్టము విషయములో
తాను కల్పించుకొన్న జోక్యమునకును తాను బహిరంగముగా
పలుకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యపు ప్రగల్భములకు ఎక్కడైన సంది
ధము కలదా యని వారిని శివముగచున్నాను. కాళేశ్వరరావు
పంతులుగారి అభిప్రాయముల, దురుద్దేశ్యము లాలోపించు మా
మిత్రుడు మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్యగారు తామైనను, సరిగా కాం
గ్రెసు తీర్మానములను, తమజిల్లాయందైనను, కొనసాగించుట
యందు శ్రద్ధవహించురు గాత మని నమ్ముచున్నాను. కాత్య
నిత్యగోర అన్నపూర్ణయ్యగారు యికనుండియును నిలిచుట
అభిప్రాయములకు దురుద్దేశ్యము లేంక వాద్యదీక్షకు గడంప
దురు గాక.

ప్రకటన
శేను మానేపల్లి వెంకటరత్నం, కాంచెర్ల మల్లిఖార్జున
రావుగార్ల నిమిత్తము ఖరీదుచేయబడిన పాతరాజనధాన్యం
250 బస్తాలున్న పాతరాజా మణిధాన్యం 50 బస్తాలున్న
పాత అక్కుళ్లు ధాన్యం 50 బస్తాలున్న పదరు పరకులు వారు
చెలామణి చేసుకొనందున డి 25-1-1928 వ నంబరం తేదీన
పాతరాజనధాన్యం 250 బస్తాలున్న అక్కుళ్లు గూడెం రేవును
న్న డి 27-1-1928 వ తేదీన పాతరాజామణి 50 బస్తాలున్న
పాత అక్కుళ్లు 50 బస్తాలున్న వారిలెక్కడిన నభావ
పాలెం రేవుం వేలముచేయబడును. కానలినవారు వచ్చిపాదు
కొనవలెను. పాటకాలముందే పాట కొట్టితయబడును. సదరు
పాటలు ఆయా తేదీల సగటు గం 11 లన ప్రారంభము కా
బడును.
మద్దుల సూర్యనారాయణ, పూర్ణ.

మైసూరు దొరతనమువారి

ఖద్దరు కేంద్రము

గాంధీమహాత్ముని వ్యాసము

మైసూరు దొరతనమువారు పనిచేయుపద్ధతిని పనిచేయు వారినిగూర్చి భారత తంతుకారకసంఘము వారి సహాయమును స్వీకరించి బదనవాలు అనుగ్రామమున నొక ఖద్దరు నిర్మాణ స్థానము (కేంద్రము) నేర్పరచిరి. అటుండి పనిచేయువారిలో నొకరు శ్రీయుత రాజగోపాలాచారిగారికి వ్రాసిన లేఖలోనుంచి యీ విషయములు స్వీకరింపబడెను. సరియగుపద్ధతిని పని చేసినచో ఖద్దరు చాల తీవ్రముగనే వాడుకలోనికి వచ్చునుట కిది నిదర్శనముగా నున్నది.

“నూలుబడుకువారికి 800 మందికి మేము అడ్వాన్సుల నిచ్చితిమి. ఈ అడ్వాన్సులు కొందరికి రూపాయలుగాను కొందరికి ప్రత్తిగాను యియ్యబడెను. మరి నూరుమంది మావద్ద అడ్వాన్సు పుచ్చుకొనకుండునో నూలుబడికి తెచ్చియిచ్చుచున్నాము. గంగులపేట తాలూకా మున్నగు దూరప్రదేశములనుండి గూడ నూలుబడికి తెచ్చుచున్నారని ఒక్కొక్కరికి ఒక డబ్బాకు ఒకరూపాయికి మించకుండా అడ్వాన్సు యిచ్చుచున్నాము. గుండలపేట బదనవాలుకు 15 మైళ్లదూరములో దక్షిణముగా నున్నది. బదనవాలు కేంద్ర వంతెనవరుగునూడ వ్యాపించినది ఇంకొక కేంద్రమునగూడ నేర్పరచబడిన అవసరము కలిగినది. నూలుబడకబడునని యెవ్వరును అనుకొనని ప్రాంతము నుండిగూడ బదనవాలు ప్రాంతమునకు చాల నూలుబచ్చుచున్నది. బదనవాలుకు పచ్చుచున్న నూలులో 2/3 వంతు ఆప్రాంతమునుండియే వచ్చుచున్నది. ఈసంగతి మొదటనే తెలిసియున్నచో కేంద్రమును బదనవాలులోగాక బదనవాలుకును గుండుపేటకును మధ్యగా నెనటనైతే నేర్పరచియుండుదు. ఇప్పుడు వెంటనే యిట్టిమాడ్చుచేయి సవకాశములేదు.

80-11-27 26-12-27

వరకు వరకు

గ్రామములసంఖ్య 25 40

నూలుబడుకువారి సంఖ్య 280 400

బడుకబడిన నూలు మొత్తము రు 160-పా212-రు 502-పా 715 (80-11-27 వరకు 212 పానలతూకమును 160 రూపాయల ఖరీదుగల నూలు బడుకబడెను. 26-1-27) వరకు 715 పవులు తూకమును 502 రూపాయల ఖరీదును గల నూలు బడుకబడెను.

నేయబడినట్లులు రు 145 X 88, రు 445 X 815 (80-11-27 వరకు 145 రూపాయల ఖరీదుగల 880 గజముల బట్టయును 26-12-27 వరకు 445 రూపాయల ఖరీదుగల 825 గజముల(బట్టయును నేయబడెను) నూలుబడుకువారికి ఒక్కొక్కరికి ఒకవారమునకు ఆవాసును 0.9-0 తొమ్మిది అణాలు బట్టలు నేయువారికి (3-6-0) చూడు రూపాయల ఆరణాలు. బట్టలను చలవజేయుట కింకను తగిన యేర్పాటులు జరుగలేదు. అందువలన విక్రయము ముగగుగజరుగుటకొరత ఆధ్వంతరము కలుగుచున్నది. దీనికి వెంటనే యేర్పాటుచేయబోవుచున్నాము.

ఈ ప్రాంతమున ప్రత్తిపంట చాలతక్కువ అది లాభకరముగ యిదివరకెన్నడును ఉండలేదు. యింక ముందుగూడ నుంపదు. ముందుసంవత్సరము నూలు బడుకువా డందరును కావలసి ప్రత్తి కొని నిలువచెనుకొందురు. ప్రత్తిగింజలు పశువులమే తినును ప్రత్తియేకులు నూలుబడుకుటకును పువయోగిందును నూలుతో గుప్పట్లగు నేయుదురు. ప్రత్తిగింజలను జేయుబవలన నేచెలు యిచ్చుపాలలో వెన్న విస్తారముగానుండును. వగరము లలోని భోగపరాయణులు ఆవెన్నను భుజించెదరు. నంజనపుడి వెన్నియును సంజనగూడు ఖద్దరును బిదననాలు సరుకువచ్చినట్లు బెంగుళూరువారికి నచ్చునో లేదో తెలియదు. రెండుమాడు బోజులలో మేము గుండలపేట ప్రాంతమునకు వెళ్లి మరల వారముబోజులలో వచ్చెదము” అని యొక ప్రచారకుడు వ్రాసెను. (నంబయిండియా 12-1-27)

పక్షివాతిం, మూతివంకర, నింజుకు, కిరియమ్మి యింజు, మూర్చ, సప్రంపకత్తెము, ఇంద్రియసాధనం లెప్పటి, కిళ్ళిపొప్పలు, నరములమీసినం, మొదలగు పాత రోగములు వెంటనే కుటుంబము (1) ఏ. జి. టానిక్ యా 5 (2) ఏ యస్. టానిక్ యా. 5 (3) ఏ. జి. టానిక్ యా. 5 మొదలగు నెట్లు యా. 15, పట్టు చెయ్యదు, కర్ణరోగముతొన తెలం యా. 8. నెగలకు టానిక్ యా. 4 మొదలగు 1 అణాబిల్ల పంపవలెను. డాక్టరు యాయవరం అగస్త్యేశ్వరరావు, బాపట్ల (గుంటూరు జిల్లా.)

నీలుసత్యాగ్రహము

విప్లవసాయకాలము 6 గంటలకు తిరువళ్ళిక్కే వీచి యందు నీలుసత్యాగ్రహవ్రత మాచరించవలెనని నగరముందు ప్రబోధము జేయుచు సభకావింపబడెను. ఆ సమయ సభకు వచ్చి యుండిరి

ఈ వ్రతమునకు వాయసుడుగా నున్న దేవవాసుకంగా రు ప్రధమమున ప్రసంగించుచు అఖిలభారతకాంగ్రెసు అయిన దాది, ఈ ఉద్యమము దినదినప్రచురమైనమై తనరారుచున్న దనియు, యువకులే ఈ ఉద్యమమును నడుపుచున్నారనే అపోహ వదిలి దీనియందుగల మహత్తును కనుగొని అందరూ తన సహాయమును జేయవలెనని హెచ్చరించిరి.

తరువాత స్వామి కుమారానందుగారు

ముచ్చటించుచు మద్రాసు యువకులు ఈ ఉద్యమమును కొనసాగించుటకు కనుపర్చిన సానుభూతిని కొనియాడిరి. దేశ సేవ చేయునపుడ నేక కష్టములు వచ్చును. సి. ఆర్. చాను అగవింద ఘోష మొదలగువారును చాల కష్టముల ననుభవించిరి. కాని ఇన్ని కష్టములు గడచి గట్టెక్కినవాడే స్వరాజ్యము వచ్చునని నుడిచిరి. విచేతనస్తువులను బహిష్కరించవలె ననియు, వ్యవేశపిస్తువులనే ధరించుచు ఉపయోగించవలెనని ఉచ్చోధించిరి. విద్యార్థులు పాఠశాలలనుండి వెడలిపోయినపుడు గ్రామ స్థలకు తెలియనివిషయములను బోధించి బావపంతులుగ జేయవలెనని హెచ్చరించిరి. కొలదికోబలలో రానున్న యుద్ధము నందు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారికి భాంతియులే వచ్చాత్రిమునై నను సహాయముచేయరాదని చెప్పి మద్రాసు కాంగ్రెసునందు వ్యాసు కాబడిన పంపూర్ణస్వాతంత్ర్య తీర్మానము బాగుగ నచ్చి జెప్పిరి. జపానుదేశమునందును జర్మనీదేశమునందును అమెరికాదేశమునందును గల స్వాతంత్ర్యమే భారతీయులకుకావలెనని ఇందుకుగాను ప్రజలందరూ తమతమ మతవైషమ్యమును వరచిపోయి సాంఘికదురాచారములను పారదోలి వికమత్వము సంపాదించవలెనని హెచ్చరించిరి

వాసటగమ్మరాజ్యము దౌగ్ధవ్యసాంతముగ స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించవలెనని దేశమునెల్లమును ఏదోయొక ఆంధ్రోని ఉండుట అవసరమనియు అందుకు ఈ నీలుసత్యాగ్రహ ఉద్యమము తోనవనియు, నంబ అందరూ అసంభ్యాకులు గ జేరి జయప్రదమగుట్లు చూచెదనని హెచ్చరించిరి.

తరువాత శ్రీయుత హనుమంతరావుగారు ముచ్చటించుచు రాయలసమీపమున జయప్రదముగ బహిష్కరించవలసినదనియు నీలుసత్యాగ్రహ ఉద్యమము అమోఘముగ కొనసాగించవలసినదనియు జెప్పిరి.

శ్రీయుత బుగును సాంబమూర్తిగారు కురానందుగారి ఉత్సాహములను కొనియాడి వారు మద్రాసునందు కాంచిన ప్రబోధమును ప్రకటించిరి. తాము చాచాపు భారతదేశమునం దంతటను పర్యటనము జరిపినపుడు దేశమునందంతటను యువకు లుండొక మాత్రమే కనుపించుట కుభయోచకమని చెప్పి నీలుసత్యాగ్రహ ఉద్యమము జయప్రదముగ జరుగుగాక అని ఆశీర్వాదించిరి. సభ ముగిసెను

పసిల్లలు మాత్రమేగాక పెద్దవారుకూడ నిరంతరము భోజనానంతరము లేక నీళ్లను త్రాగినపిమ్మట కఠినమైన నొప్పిచే బాధపడుచున్నారు. మిక్కిలి కుశలమైన పైననే, గడచిన ఆ సేక సంవత్సరములనుండి ప్రపంచ మంతటను ప్రజలు ఆధారపడియున్నారు. చాలానొప్పి, అతిసారము, ఉదరమునందు గలగు తిమ్మిరివాయవ మొదలగునవి త్వరలో నయమగుచున్నవి. ఆకస్మాత్తుగా గలగునట్టి వ్యాధులలో చాలావన్ని కుమి నొప్పి అతిసారనివారించి ఎప్పుడును వగ్గర చేకావలిగా నుండు కొనసలెను. ఏలవనగా చాలానొప్పి, తిమ్మిరివాయవ, కలరా, అతిసారము మొదలగునవి తలచుచుగా ఉన్నట్లుండి అధికముగ చూచి.

CHAMBERLAIN MEDICINE Co., Des Moines, Iowa U. S. A. 3929 ఇందులో వస్తుపదార్థములు చేరులలేదు. **CHAMBERLAIN'S** చాలానొప్పి, అతిసారమునకు పూచీయైన నివారించి, కడుపునొప్పికి ప్రభుమనివారికి.

గ్రామపునర్నిర్మాణపు ప్రచారకులు

లోకల్ బోర్డులు

లోకల్ బోర్డులలో యింతవరకు దీనిని ఏర్పాటుచెసినవి యీ చెన్నరాజధానిలో మొదటిది చెంగల్పట్టుజిల్లాలోని రెండు వది పల్లిమగ్గచావరిని అయియున్నది. యీ పనిని నిర్వహించుటకుగాను యిదివరలో త్యాగ మొనర్చి అసహాయోద్యమములో గ్రామములలో బనిచేసినవారే ముఖ్యులు. కాని అట్టివారు జిల్లాబోర్డులలోనికి ప్రవేశించుటకు వస్తుకొనువారు చాల తక్కువగాగలరు. కారణమేమనగా జిల్లాబోర్డులలోనుండే వారలలో చాలమంది ఏదో మొంబరీఅంటే గౌరవానికి వున్నారేగాని వారియొక్క బాధ్యతను గుర్తించి ప్రజలకు సేవకులని తెలిసికొనినవారు అరుదు. యిటుల తెలిసినవారైతే మొంబరీ స్వయంగా గ్రామాల లోనికిబోయి యీ పనిచేసెవారే. అట్టివారిని ఎన్నుకొనుటకై వా వోటర్లు శ్రద్ధవహించరు. వోటర్లుకుకూడ కులపితాచము అవహించి సంకుచితద్వైతతో మావాడని మాకులనుడని ఎన్నుకొంటున్నారు. ఇందులకేదోడు పార్టీలుగలవు. ఏమనగా ఏపార్టీ కిష్టము లేకపోతే అప్పుడు యీ గ్రామపునర్నిర్మాణపునని పూజచెరుకుదురేమోయను భయముకూడ చాలముందిగలదు. ఇదియుకూడ లోకల్ బోర్డులలో జరిగే ఎన్నికలలో ప్రెసిడెంటు మ్యాన్డరెవ్వారాను తదితర లోకల్ బోర్డుల ఉద్యోగస్థులచేత ఎలక్షను ప్రచారం చేయించుచుండు రన్ను సంగతి యిదివరలో చాలుచాలున వింటున్నాము. యిట్టి అవస్థకూడ యీగ్రామ పునర్నిర్మాణపు పనిలో ప్రవేశించిన వారికి కలుగుజేమోయను భయమున్నది. లోకల్ బోర్డులలో పని చేయువారికి నేడు ఉద్యోగమిచ్చుట మరువాడు ఉండలేరుకుట ఒక గట్టగా ప్రెపోజనులిచ్చుట రెండవగట్టగా మరల నూడలేరుకుట త్తూంట్లో డిస్మిసులు పన్నెనలు జడగుమందుట చదువరులకు రెడతమే ఈగ్గి లోకల్ బోర్డుల నిర్మియున్నది. యీ కళంకమును లోకల్ బోర్డులు తొలగించుకొనుటకు శ్రద్ధ వహించుటగాక!

కలకత్తాలో క్రికేటువైన దేశీయులు చిత్రరంజనవాను కార్పొరేషనునకు మేయరు అయి వహిత్యాగ్రహుడుడైన ను భాను చంద్రబోను ఎక్కువూట్టిపు ఆఫీసరుగనుండి వాయ కలకత్తాపాటలకు చేసిన సేవరితే లోకల్ బోర్డులకూడ నజలం బించినగాని గ్రామపునర్నిర్మాణపు సమస్య క్రమముగ జరుగుట దుర్లభము

గ్రామ పునర్నిర్మాణపు పనిలో ప్రవేశించువారు వారి జీతము నకున్న ప్రమోదనుల గుటకున్ను ఆలోచించక ఆ వ స ర ము వచ్చిన పు డెల్ల వారిజీతమును కూడ ప్రజాసేవకై కలకత్తా కార్పొరేషనునకు ఎక్కువూట్టిపు ఆఫీసరుగా నుండి వేతనము తీసుకొని అదిఅంతయు దేశసేవకై నేరీతిగ నుభానుచంద్రబోను ఖర్చుచేసెనో ఆరీతిగ నే వీరున్నా చేయుట సందియముగా నుడినగాని యీ సమస్య వెరవేరుట దుర్లభము. గ్రామములలోనికిబోయి గ్రామములలో నుండే పార్టీల నంతరింపజేసి వారి పౌరసత్వపు హక్కును వారికి తెలియజేసి గ్రామములలో అన్నిసంఘముల వారికి వికమత్వమును కలిగింపజేసి గ్రామ ఆర్థికశిథిల గ్రామములలో నశించుచున్న చేతిపరిశ్రమలను, తైల్రీలను, విద్యను, ఆరోగ్యమును మున్నగువాటిని గూర్చి ఉపన్యాసములుగా బోధించుచు వాటికి నొకర్యము లానగ్నముగాను తగిన ఏర్పాట్లను చేయుచు పరపరిసంఘములను గ్రామ వంచాయితీలను నెలకొల్పగలిగిన సామర్థ్యముగలవారే యీపనిలోనికి వచ్చేముందు ఆత్మరీతి చేసుకొనుట చాలముంచి. అటులగాక ఏదోజీవితార్థముకై యీఉద్యోగములకు సిద్ధమగుటకై యీ పవిత్ర ఉద్యమమునకు తోడ్పడుటకు బదులు మహాపూర్వకముగ హానిచేసినవారగుదురు.

(గ్రామపునర్నిర్మాణాభిలాషి)

నోటీసు.

Re. 970/ge of 25.

బెజవాడ మ్యునిసిపాలిటీలో ఎత్తుప్రదేశముల నీటిసప్లయ నిమిత్తం రిజర్వాయ్ కట్టి, పయిపులను వేయుటకుగాను ఘమారు 25000 లు కిమ్మత్తు గల 3, 4, 5, 6 అంగుళముల డయామీటరు గలిగిన (బ్రిటిష్ స్టాండర్డు సైజు కాస్టు అయిరన్) గొట్టములున్నూ ఏటికి అవునదమగు బెండ్లు, బ్రాం చీలు లేపర్లు, కాలర్లు, వాల్ వులు వగయిరా సామానులు కావలసియున్నవి. మొదట్లు 1-2-28 లోపల చైరుమనుగారికి పంపుటకు పిలువబడినవి. తనపీలు బెజవాడ మ్యునిసిపల్ చైరుమనుగారికి వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును. బెజవాడ మ్యునిసిపాలిటీ (సం) అ. కాశ్వరరావు. 18-1-28 అధ్యక్షులు.

వృత్తాంతలేఖలు

ప్రాద్దుటూరు

జనవరి, 18:—మానాయకులు ఏ. కే. మని, వసంత రావుగార్ల కృషి చేటికి ఫలించినది. చెన్నపురి సర్కారు ప్ర ముఖులను పీఠ స్వయంతుగ చూచియున్న పంక్షిని మనవిచేసికొ న్న శ్రీకల్కలర్ గారు స్వయంతుగ ప్రాద్దుటూరునకు వచ్చిరి. మునిసిపల్ కౌన్సిల్ మీటింగు ఈ నెల 16 వ తేదీ సాయం కాలము జరిగెను. శ్రీకల్కలర్ గారు కౌన్సిలర్లు బాగుగా జోధచేసి వారి దురభిప్రాయములను తొలగించి కొరాయాల లో తులకొనునట్లు చేసిరి. భగవదనుగ్రహమునకు మౌనములు తీరిన వి. మానాయకులకు పాఠాలు వంశపరంపర కృతజ్ఞులై యుండవలెను. శ్రీమంత్రాగారికిని కల్కలర్ గారికిని పాఠాలు తమకృత జ్ఞతాపూర్వకవందముల నర్పించుచున్నారు.

(ఒక విలేఖరి)

చిత్తూరు

శ్రీ తిరుపతిమహామంతుగారు—మహమ్మదీయులు (స్వకీయవిలేఖరి)

జనవరి 18:—తిరుపతి పురపంచం రెండు మసీదులు ఒక దానినొకటి ఆనుకొనియున్నది. ఆమసీదులకు సమీపమున శ్రీమహామంతుగారికి గల ఖాళీభాగాలలో హత్తిరాంటి మకము వారు నడ్లమీదను పెట్టించిరి. విషయం ఇంకను పనియారంభింప లేదు, గాని తిరుపతి వాస్తవ్యులగు మహమ్మదీయులు చిత్తూరు జిల్లా కలెక్టరుగారివద్ద మసీదుకు సమీపమున కట్టెను చేయునట్లు విషయం నుంచగూడదనియు అట్లుచేయుట వారి పౌరీధన లకు భంగము కలగజేయుట యనియు ఆక్షేపణను వెల్లడికొని యున్నారు. దేశమందంతటను హిందూమహమ్మదీయ కలహములు ప్రబలిచేయు ననర్థముల పాటజేసి ఐకమత్యమునకు గురు తులకొన్న యీసమయమున హిందూ మహమ్మదీయులను భేద ములేక సోదరమిత్రములవలె మెలగుచుండిన ఈతిరుపతి పుర మున నిట్టి కలహములకు చోటిచ్చుట కడుంగడు శోచనీయము. ఇట్టివల ముద్రాను దేశీయమహాసభయం దామోదింపఁ బడిన ఐకమత్యతీర్మానముందు హిందూవులు మసీదులయెదుట కట్టెను చేయరాదను నొక అంతర్జాతి గలదు. దేశనాయకు లందరు నీతీర్మానము నాచరణయందుండుటకు పలువిధముల ప్రయత్నించు చున్నారు. ఇట్టితేటి సర్వముకే సహనమును దేశీయులు బూనుటవలయును. మహమ్మదీయుల మనసునకు కష్టము పెట్టు నంతటిపని హిందూవులేమాత్రమును జేయకూడదు. ఇట్టిసమయ మున శ్రీమహామంతుగారు కలెక్టరువారి నిర్దేశమువర కుపేక్షవ హింపక మహమ్మదీయుల కావేశమును గల్పించిన యీవిషయ నువలెట్లు ఉద్దేశమును మాని మహమ్మదీయ సోదరుల మనములందలి భేదపరంపరలకు పారదోలి మార్గదర్శకు లయ్యెదరుగాక యని ప్రార్థించుచున్నారము.

రాజమండ్రి

(స్వకీయవిలేఖరి)

సీతారామరాజు మరణకారణము
జనవరి 18:—సీతారామరాజు మరణకారణము మని ఈ మధ్య ఒకరు ఒక చిన్న పుస్తకమును ప్రచురించియున్నారు. ఆ పుస్తకముందు వివరింపబడిన విషయము లన్నియు చాలవరకు కల్పితమే. అందు పేర్కొనబడిన సాంబయ్యారెడ్డి, జగ్గన్నకాస్తుల్లిగార్లుకూడ, పుస్తకవైఖరిననుసరించి గ్రంథకర్తయొక్క భావనావి శేషములనే గ్రహింపవలసియున్నది. ఏలయునన వారిచే చెప్పబడిన ఉపన్యాసములుకాని, యితర ఆభిప్రాయములుకాని సత్యములుకావు. కావున ఆ గ్రంథపాఠకులు అంశుగఁ యితివృత్తమంతయు నిజమని నమ్మకుండురుగాక. సైమన్ కమిషన్ బహిష్కరణ సభలు ఈ నెల 15 వ తారీఖున వాదాబ్లాకులో బ్రహ్మశ్రీచిల కమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారి అధ్యక్షతక్రింద పురమహాజన సభ జరిగెను. శ్రీయుతులకు జయంతి వెంకటాచార్యులు,

గాడేపల్లి సూర్యకారాయణశర్మ, కందుల పీఠరాఘవస్వామి గార్లు సైమన్ కమిషన్ బహిష్కరణమునుగూర్చి ఉపన్యసించుచు, ఫిబ్రవరి 8 తారీఖున పట్టావాను తెల రిని హరితాశమును గావంపమనిగోరిరి. అంతట వందనములతో రాత్రి 8-30 గంటలకుసభ ముగిసెను.

నిన్న సాయంకాలము 5-30 గంటలకు పాలువాతులో డాక్టరు ఎర్రమిల్లి జగ్గన్న కాస్తుల్లిగారి అధ్యక్షతక్రింద పుర మహాజనసభ జరిగెను. శ్రీయుతులకు ముడుగంటి జగ్గన్న కాస్తుల్లి, వెన్నేటి సత్యకారాయణ, గాడేపల్లి సూర్యకారాయణ శర్మగార్లు రాయల్ కమిషన్ బహిష్కరణమునుగూర్చియు, వివాదాస్పదవర్తక జీవితమునుగూర్చియు ఉపన్యసించిరి. దేశ బాంధవి దుష్టాస్తి నుబ్బుముగారు రాట్నమును గురించియు, బద్దరును గురించియు ఉపన్యసించిరి. పిమ్మట వందనములతో రాత్రి 8-30 గంటలకు సభ ముగిసెను.

కాకినాడ

పండుగ మూడు రోజులు కాకినాడ సూర్యరావుపేటలోపున్న శ్రీ రామచంద్రమూర్తివారి ఆలయమున హరికథా కాలక్షేపములు చక్కగాజరిగినవి. శుక్రవారమునాడు మ-రా శ్రీ భవిషిషాటి పట్టాభిరామయ్య పంతులుగారు యమ్. ఎ. ఎల్. టి. విద్యాభూషణ సాహిత్య సరస్వతి వారు రచించిన సీతాకళ్యాణము వారిచే చెప్పబడెను. శనివారమునాడు మ-రా శ్రీ యేశ్వరపు వెంకటకృష్ణయ్యగారు భీష్మపరిక్ర చెప్పిరి. ఆదివారమునాడు మ-రా-శ్రీ పనుమర్తి విశ్వవతి కాస్తుల్లి గారు దుక్కజీకళ్యాణము చెప్పిరి. ప్రతిదినము ఆలయగోపాల ము నుమారు వాయిదవందలవరకు జనము విచ్చేసియుండిరి. మా ఘనాసమంశు శ్రీ రామచంద్రమూర్తివారి ఆలయమున మ-రా శ్రీ దర్బా వెంకటేశ్వరరామరాజు బి. యే. బి. యేల్. గారి ప్రోత్సాహముచేతనున్న తదితరల ప్రోత్సాహముచేతనున్న మ-రా-శ్రీ విద్యాపురపు వెంకటరావుపంతులు బి. యే. గారి చేతులసారాయులు పురాణకాలక్షేపము అనుదినము జరుపుటకు ఏర్పాటుచేయుచున్నారు. మ-రా-శ్రీ వెంకట్రావు పంతులుగారికి హిందీలో ప్రవీణత సరసవాదాబియు నిదివరకే పురమున రెండుచోట్ల వినినవా రెరిగియుండవచ్చును. సూర్యరావుపేటవారుకూడ తత్సమకాలాభిముం బొంది వారిని తన రీతిని పన్నిరింతురుగాత. రామరావుపేటలో మ-రా-శ్రీ దివాన్ బహదర్ దురు శేటి శేషగిరిరావుపంతులు బి. యే. బి. యేల్. గారి సత్కరమునకు రాజయోగ సిద్ధాశ్రమమునందు మ-రా-శ్రీ చెన్నుభొట్ల రామమూర్తి బి యే. బి. యేల్. గారి ప్రోత్సాహముచేతనున్న మ-రా-శ్రీ విరియాల కామరాజుగారి ప్రోత్సాహముచేతనున్న మ-రా-శ్రీ భవిషిషాటి పట్టాభిరామయ్య పంతులు యమ్. ఎ. ఎల్. టి. విద్యాభూషణ సాహిత్య సరస్వతిగారిచే నందునిర్మితి అనగా అరవభాషలో సంవత్సరం అను హరికథను భక్తిరసముగా ఆదివారము సాయంత్రము నాలుగు గంటల లగాయితు నుమారు ఎరిమిది గంటలవరకు హరి కథాకాలక్షేపము జరిపిరి. శ్రీపురుషులు నుమారు అయిదువందలమంది సమావేశమయిరి. అచ్చటనే భీష్మవికాదశోజాన మరి యొక హరికథను చెప్పుచు వారు కోరగా అందులకు పట్టాభిరామయ్య పంతులుగారు అంగీకరించిరి.

(ఒక విలేఖరి)

ది నాగపూర్ పైసీరు ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ, లిమిటెడ్

హెడ్ ఆఫీసు:—నాగపూరు సిటీ.
మేనేజింగు డైరెక్టరు:—రాధేమియమ్ నాహి.
ఆభివృద్ధిలో నున్న ఇండియన్ ఫిరమాకంపెనీలలో, మొదటి వాల్యూయేషన్ నందే జోషన్ యివ్వగలిగినది.
మద్రాసు రాజధానియందు దంతలను, నైజాం రాష్ట్రమునందంతలను, నామర్థ్యముగల ఫిఫ్ వేజెట్ల కావలెను.
నిపుణులైనవారలకు ఎక్కువ లాభసౌకర్యములు యివ్వబడును.
వివరములకు, బ్రాంచిమేనేజరు:—
సుబ్బివా అందుకో, కమలాపురంపాస్టు, కడపజిల్లా.

చెన్నపురి బజారు ధరలు			
1928 నం॥ జనవరి నెల 20 తేదీ శుక్రవారము			
1. ధాన్యములు			
బియ్యముబస్తాలు			
కుసుమ తెనాలివి	,, 4.42 కలకు	18 80	14 80
నెల్లూరివి	,, డిల్	14 00	16 00
ధిల్లి	,, డిల్	14 00	16 00
రాగులు	ర. 164 బస్తా 1-8	11 80	12 00
శువులు	,,	28 00	25 00
2. ధాన్యమువస్తులు			
కందులు బస్తా 1-8 ర 205	,,	16 00	17 00
నెనగలు	,, డిల్	18 12 0	14 80
పెసలు	,, డిల్	15 00	20 00
మినుములు	,, డిల్	17 00	19 00
ఉలవలు	,, ర 195	12 80	12 12 0
3. నూనెవస్తువులు			
శువులనూనె బా 1-8	,,	155 00	160 00
నెయ్యము 1-8	,,	14 00	22 00
బొండాపురం జేతునెనకత్త బా 1-8	,,	50 00	52 00
ఇతరప్రదేశము	,,	48 00	46 00
జేతునెనకత్తనూనె బా 1-8	,,	118 00	110 00
అమడము బా 1-8	,,	108 00	105 00
4. చిల్లరవస్తువులు			
చాయపశువు బా 1-8	,,	74 00	75 00
కూరపశువు	,,	40 00	44 00
విరపకాయలు(గుంటూరుజిల్లా) బా 1-8	,,	77 80	80 80
దనియాలు	,, బా 1-8 ర 87-0-0	మొదలు	93 వరకు
గుంటూరుపాయకట్టు నీటిమందు చులుగు 1-8	,,	40,45	
కాళవా నీటిపాయకట్టు	,,	50,55	
రెల్లము బా 1-8	,,	28 00	50 00
అన్నా చక్కెర బస్తా 1-8	,,	28 70	28 10 0
చింతపండు బా 1-8	,,	21 00	50 00
5. ఇనుము			
కట్టరకం బా 1-8	,,	28 00	80 00
చదరం	,,	24 00	81 00
రవుండు	,,	24 00	84 00
6. నూలు			
నం 20 బెన్ని సింహం యాటి	,,	7 60	
నం 6 ,, కట్టారి	,,	4 12 0	
నం 24 ,, లా	,,	6 20	
నం 20 1/2 రెట్టెత్తెలు	,,	7 10	
నం 40 బామ్మరు 10 పా	,,	4 00	
నం 44 సాండ్	,,	5 50	
నం 4 బెన్ని మసీదు	,,	4 00	
7. దూది			
బొండాపెట్టు బారన 1-8	,,	876 00	
8. లోహములు			
నంది 100 కులం 1-8	,,	60 80	60 12 0
జంగారు కులము 1-8	,,	21 00	21 20
సవరము 1-8	,,	18 60	
ఇత్తడి బా 1-8	,,	284 00	287 00
రాగి బా 1-8	,,	277 00	280 00

కనిగిరి డిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టులో
O. P. No. 44 of 1927.
పీటివనరు:—జోలవరపు చంద్రశేఖరమ్మ.
కవులున పీటివనరు:—తల్లపునేని రామకృష్ణమూర్తిగారు వగయిరా.
కందుకూరు తాలూకా ఆనందపురం గ్రామపంచాయతీ కలపునేని తెలుమన్నగారుపిటివనరు చేరుటకు 18-1-28 తేదీన ప్రాసియ్యిన రిజిస్ట్రేషన్ నెంబరు నూనెబట్టి పీటివనరు సదరు కోర్టులో వారునట్టి ఫిల్మ్ యిప్పించి మని పిటివను పెట్టినందుకు ఆక్షేపణగాను 10-2-28 తేదీకి వాదనాపేషు బడి వున్నది. ఎవరికయినను ఏలాటి ఆక్షేపణలుగలయినను ఆ తేదీకి మోజరయి కోర్టులో తెలుపుకోవలెను.
పి. రామకృష్ణయ్య, ప్లెడరు, కనిగిరి.

ఈ గ్రంథములో జర్మనీ గానడి, హాస్టాకువము, అండ్రియె
బాలము, మండ్రోకా ప్రస్తుము, హోశున ద్యము, యండ్రోహము, స్పె
శేవ కమామము, బెనోడినియము మునున్నవి మానవములేదని
సూచివేసెడియును. పుట్టించును, బీజబాహి నెత్తునొందును, కఠింకం
లీని తలచేత హస్తాదీనిలను, నాలో చను నుత్పత్తిని బ్రతుకు పెం
లన పులియును బాకెను. దీనివే మేలికామముగలవలె తలచునా
Mesmeriser Talisman ౧ జీవించిగలరించు దుష్టకృత్తుల
అశోగ్యులు, బలము, కలలాభము, తలచి, అపవృత్తి నెమ్మదిగా
చేసివేసెడియును. నల్లపాతకుని బాధమువచ్చును. అట్లు చేసినచే
మిప్పు సాంధనది. 1-8 య 1-8, 12-3 య-చి
సి. ఆ5. జనాననంబామును, బంగారం. (నలభయము)